

अग्गमहापण्डित महासी सयादो

पाखें

रेडियो द्वारा प्रसारित

तथागतया अमूल्य उपदेश

(धम्मचक्क-अनत्तलक्खण सुत्त)

Dhamma Digital

व

महास्मृति प्रस्थान सूत्र

भाय्, ह्यूम्ह

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक्क (धम्माचरिय)

Downloaded from <http://dhamma.digital>

Dhamma.Digital

अग्गमहापण्डित महासी सयादो

पाखें

रेडियो द्वारा प्रसारित

तथागतया अमूल्य उपदेश

(धम्मचक्क-अनत्तलक्खण सुत्त)

व

महास्मृति प्रस्थान सूत्र

भाय्, ह्यूम्ह

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक (धम्माचरिय)

मूषिकाकः-

- धर्मपत्नी - चिनी कुमारी बनिया
कार्यपि - चैत्यकृष्ण बनिया, अशोककृष्ण बनिया,
गौतमकृष्ण बनिया, आनन्दकृष्ण बनिया
रामकृष्ण बनिया, लक्ष्मणकृष्ण बनिया,
राजकृष्ण बनिया ।
म्हथायपि - श्रोमती- मिलवति (मीरा) कंसाकार,
सुश्री- रमावती बनिया व सपरिवार

न्हाषांगु सफू- द्वःछि (१०००)

बु. सं. २५३३

बि. सं. २०४७

ई. सं. १६६०

ने. सं. १११०

(सर्वाधिकार सुरक्षित)

थाकूः-

नेपाल टाईटल प्रेस

त्योड, काठमाडौं ।

फोन नं. २२२५८२

आवरण थाकूः-

बाल कुमारी प्रिंटिंग प्रेस

मूबहा, बटु, काठमाडौं ।

फोन नं. २-२४१६६

(स्वर्गिय कर्भविर साहु श्री ज्ञानमान बनिया)
जन्म मिति १९८० श्रावण ३१ गते
स्वर्गारोहण मिति २०४६ असोज १० गते

सफूया निदान

भवतु सब्वमंगलं

रंगून सासना यैताय् निवास याना विज्याकम्ह
महोपकारकं महासी सयादो नं बर्मेली संवत् १३११
-दँ मंसीर पुन्ही खुनु निसें प्रतिपत्ति शासन प्रचार व प्रसारया
निंति श्रमण गृहस्थ सत्पुरुष समूहयात विपश्यना कार्यं
धर्म सम्बन्धी कर्मस्थान उपदेशयात (१) कं नं कना विज्यात
(२) क्यं नं क्यना विज्यात ।

१) थुकथा विपश्यना कार्यं धर्म सम्बन्धी
कर्मस्थान उपदेशयात क्यना विज्याःगुलि रंगून शहर सहित
बर्माया विभिन्न क्षेत्रय्, श्रीलङ्का, थाइलैण्ड आदि राष्ट्रय् नं
कर्मस्थान आश्रमत, कर्मस्थान भावना भाविता व वृद्धि याइपिं
व्यक्तिपिं आपालं आपाः दया वल ।

रंगून सासना यैता कर्मस्थान स्थल छगुली हे बर्मी
संवत् १३११-दँ निसें १३२५ -दँ तक कर्मस्थान धर्म भाविता
व वृद्धि याये थूंकुपिं श्रमण गृहस्थ सत्पुरुषपिं (१५,४११) दये
धुंकल ।

(२) विपश्यना कार्यं धर्म सम्बन्धी कर्मस्थान
उपदेशयात नं रंगून सासना यैता फय् यिङ्क धर्मा गारय् उपो-
सथ दि पतिकं स्वयं सयादो महास्थविरं व महास्थविर सयादो
चारिकाय् विज्याइगु अवस्थाय् शिष्य कर्मस्थानाचार्यं छम्ह
छम्हसिनं उपदेश याना विज्याइगु चलन दु ।

(ख)

अनं अतिरिक्त समयानुसार गामं गामय्, शहरं शहरय् बिज्याना उपदेश बिया बिज्यायेगु बानी दुगु जक मखु छको निको सम्बन्धित व्यक्तिपिसं निवेदन याइगु अवस्थाय् बर्मेली रेडियो प्रसारण स्थलं नं उपदेश बिया बिज्यायेगु चलन दु ।

थुकथं कना बिज्याना तःगु उपदेश मध्यय् गुलिं गुलिं उपदेशतय्त टेप रिकर्डय्भरे याना उकिं हानं ल्हय्या कया सफूया रूपय् पिथना प्रचार याना वया च्वंगु खः ।

थुगु सफू वार वार संस्करणया रूपय् पिथना प्रचार याना वये धुंकूगु रेडियो द्वारा प्रसारित उपदेश -

(१) धर्मचक्र सूत्र

(२) अनात्म लक्षण सूत्र

(३) महास्मृतिप्रस्थान सूत्रयात छगुली समावेश याना पिथना तया तःगु सफू खः । उपदेशया जिज्ञासु कुलपुत्र सत्पुरुष श्रमण गृहस्थपिसं बांलाक ब्वना अध्ययन याना भावना धर्म अभिवृद्धि याना वने फयेमाः ।

-मंगला आउँ मिङ्ग (सासना यैता)

वर्मी सम्बत् १३२५ -दँ श्रावण पुन्ही

प्रकाशकीय

जिमी अनन्त अप्रमाण गुणं युक्त जुयादीम्ह अबुजु
 वि. सं १९८० श्रावण ३१ गते दिवंगत कृष्णमान बनिया
 (चिक साहू) या स्वम्ह काय्पि मध्ये माहिलाम्ह काय्
 ज्ञानमान बनिया धायका जन्म जुगू खः । अले वयकया
 इहिपा मचात्रलय् हे मां चिनी कुमारीनापं जुगू खः । थ्वहे
 मतिनाया स्वां जिपि न्ह्यम्ह दाजुकिजा व स्वम्ह तःकेहेपि
 दुगु जुल ।

अबुजु विचय् अध्ययन तोताली सामाजिक
 सेवापाखे मनतया मानव जातियात माःगु वैद्य वासः
 दय्का मरुई 'ध्याकुं पसः' या नाम्हं चिकिचा वंगु पसः
 खोलय् यानालि पाचः निसं कया विभिन्न त्वययागु वासः
 मिया च्वना दिल । थुलिजकनं मखुकि वय्कलं थःगु हे
 स्व-विवेकं शारीरिक फाइदाजनक अनेकानेक वासः
 आविष्कार यानादिल । अऊ वय्कलं मानव जाती समक्ष
 अनेकानेक जडीबुटी वासः आविष्कार याना थकेगु मती
 तयादीगु खः तर वय्कलं अकस्मात काल गतियात दोष
 मदयेक थ्व संसार तोःता मरण धर्मयात प्रत्यक्षीकरण याना

(५)

दिल गुकियाना जी वयकया पाखें जुइगु आविष्कारं बन्चित
जुइमाल ।

जिमी अबुजूयागु जीवन व्यापारीक व्यवसायकथं
न्हयानान्तु वना च्वंगु खःसां तविनं वय्क धार्मिक विचारं
प्रेरक जुयाली विहार विहारय् देवा देवाल्य् गुम्वा आदि
धार्मिक क्षेत्रय् थःम्ह फूथें चाःथें आर्थिक सहयोग नं याना-
दीगु खः । वयकलं स्वायम्भूर्ई थःम्ह अबु दीवांगत कृष्णमान
बनियाजूयागु पुण्यस्मृतीसं लुं सियातःगु गुल्पा व स्वाप्वा
देवा तथा दिल गुगु देवा थौतवक च्याना च्वंगु स्वयदनी ।
अथेहे वय्कलं मेपिन्तनं धार्मिक चेतना वयमा धैगु मनसाय
तथा अति दूर्गम एवम् दुष्कर थाय् बागद्वार थ्यंक थःहे
कायाली स्वंग तःगोगु चीवा जीर्णोद्धार यानादिल । उकिं
जिमीसं स्वय् वय्कछम्ह लोकं ह्वाय्का जीवन हःना दीम्ह
मृदुभाषी एवम् मिलनसार व्यक्ति खः ।

जिमिसं स्यूकथं पूज्याचार्य कुमार काश्यप भन्ते-
याके वयकलं आनापान सति ध्यान स्यना कयादीगु खः । अले
वय्कलं बरोबर ध्यानाभ्यास नं याना द्यू । थुकथं वयकयाके
धार्मिक चेतना अभिवृद्धि जुजुं वल । गुकीयागु परिणाम स्व-
रूप वयकलं थुगु संसारं त्याग याना वनेन्हचो हे “जि
मदयधुंका भिक्षु महासंघ पाखें—महापरित्राण पाठ व बुद्ध
धर्मयागु संक्षेप दुगू सफू प्रकाशनय् हति” धका थःगु
मनोभाव व्यक्त यानाली थुकी लगेजुइगु भाकव खर्च न्हापांन्तु
छुटेयाना थका दीगु खः ।

धुकथं जिमी अबुजूयागु जीवन खुसीथें अभिन्न एवम् अट्टरूपं सलललं न्हयानान्तुं वना हे च्वन । तर छुयाय्! जीवन स्थीर मद्दु, नित्य मखु, शास्वत मखु, ध्रुव नं मखु बरु मरण नित्य खः, ध्रुव खः, लिसें शाश्वत नं खः, वथेन्तुं धर्मय् दुगु सत्यदर्शनया यथार्थ कथं क्षण-क्षणय् परिवर्तन जुया च्वनी-गु थुगु संसारयागु स्वभाव धर्मकथं दयावलकी मदया वनीगु, सृष्टि जुलकि प्रलय जुइगु, उत्पत्ति जुलकि विनाश जुइगु यात सुनानं पनाय् तय् धयां पनातय् मफेगु वथं जिमी अनन्त, अप्रमाण गुणं युक्त जुयादीम्ह अबुजू ज्ञानमान वनिया थःम्हं पिनावःगु कुशल संस्कार अनुरूपं जीवन चक्रया गति दक्वं भ्रमण याना आकाकां वि. सं. २०४६, अशोज १० द्वादशी खुन्ह मरण धर्मयात स्वाभाविक कथं प्रत्यक्षीकरण याना दिल । धुकथं वय्कलं सकल जहान परिवार, थःथिति, इष्टमित्र धाक्वसित तोःता इहलोकं त्रिदाजुया कासां तविनं, वय्कयागु स्मृति सदाया लागि जिमीगु हृदयले छाप च्वंगु दु ।

विशेषतः वय्कयागु इच्छाकथं थौं भिक्षु महासंघया पाखें महापरित्राण पाठ व थुगु सफू प्रकाशनय् हया छलपोल; छिकपिन्त धर्मदान यानागु जुल । थुगु पवित्र, कुशल पूण्यानिशंसया आनुभावं परलोकजुयादिम्ह जिमी अबुजू ज्ञानमान वनिया यागु जीवनयात चीर शान्ति प्राप्त जुया परम् पवित्र जुया च्वंगु निर्वाण लाभया हेतु तथा प्रत्यय् जुय्मा धका कामना यानाच्वन ।

(ब)

अन्तय् थुगु सफू प्रकाशनय् हय्त सु-अवसर
बलाका विज्याम्ह त्रिपिटकाचार्य कुमार काश्यप भन्ते, थुगु सफू
अनुवाद यानाली प्रकाशन विया विज्याम्ह पूज्य ज्ञानपूर्णिक भन्ते
व प्रुफ स्वयगु थें जागु ज्याय् लिचिला विमज्यासैं थःगु अमूल्य
समय विया विज्याम्ह पूज्य बुद्धघोष भन्ते पिनि प्रति कृतज्ञ
लिसैं आभारी जुया । ईलय्हे सफू छापेयाना व्यूगुलिं नेपाल
टाईटल प्रेस व आवरण छापे याना दिम्ह वाल कुमारी प्रेसयात
धन्यवाद । अस्तु ।

“इदंमे पुञ्जं निब्बानस्स पच्चयो होतु”

श्रीमती चिनी कुमारी बनिया व सपरिवार

काय्पि-

म्ह्याय्पि-

१) चैत्यकृष्ण बनिया	१) श्रीमती मीलवति (मीरा)
२) अशोक कृष्ण बनिया	कंसाकार
३) गौतमकृष्ण बनिया	२) सुश्री रमावती बनिया
४) आनन्दकृष्ण बनिया	व
५) रामकृष्ण बनिया	सपरिवार
६) लक्ष्मणकृष्ण बनिया	
७) राजकृष्ण बनिया	

२०४७-वैशाख -८, कालिमाटी, काठमाडौं ।

थःगु बिचा

दृष्टि भ्रम संसारया छगू भयंकरगु जाल खः ।
 उकिं याना हे थ्व संसारय् च्वंपि तःघं चीघंपि सम्पूर्ण प्राणी-
 पिन्त दुःख सागरय् थुना अनं मुक्त जुइ मफयेक इतःतमःकंका
 वाथा वाथा मिके विया न्हापां शास्ति याये फक्व याना अनं-नं
 लिपा थाःगाः मदयेक क्वसिका यंका जन्म जन्म पतिकं जरा
 व्याधि मरणया म्हुतुइ ल्वसुके यंका तइगु । थथे दृष्टि भ्रमय्
 लाइगु नं मेतां मखु ; यथार्थ स्वभावयात वास्तविकगु सम्यक्
 दृष्टिं स्वये मसया च्वनीगु व स्वहे स्वःसां अखतं स्वया
 च्वनीगु अले फिलिमिलि घाःथें च्वंगु भब जालय् बांला तायेका
 नसा माःवने मास्ति वइगु लालसां याना हे खः ।

थुकिं मुक्त जुइत स्वयं तथागतं कम कुतःयाना
 बिज्याःगु मखु । प्यंगू असंख्य व छगू लाख कल्पया पुरित
 पारमी संस्कार “तिण्णो तारेय्यं, मुत्तो मोचेय्यं=जि स्वयं थः
 न्हापां उत्तीर्ण जुया पार तरे याना अनं लिपा सत्त्व प्राणी-
 पिन्त नं जि पार तरे याके; जि स्वयं थःन्हापां मुक्त जुया जालं
 छुटे जुया वना अनं लिपा सत्त्व प्राणीपिन्त नं जि मुक्त याके-
 छुटे जुइके” धयागु थ्व प्रतिज्ञायात वस्पोलं सफल याना कया

(ज)

विज्याये निरिति हे संचय याना विज्याःगु खः ।

थुकीयागु फलस्वरूप ३५-दंया उमेरम् वस्पोल-
यात अनुत्तर सम्यक् सम्बोधि ज्ञान लाभ जुल । वस्पोल उगु
ज्ञान लाभं गुलि प्रभावित जुल, व न्हेगू सप्ताहया विमुक्ति सुख
अनुभूति व्यक्त याना कना च्वंगु दु । बोधि लाभं लिपा न्हेगू
सप्ताह तक यागु महान ज्ञानया परिष्करण व परिचालनं लिपा
वस्पोलयात उगु अथाह गम्भीर, दुर्दर्शनीय, दुर्बोध्य, शान्त,
प्रणीत, अतर्कावचर, निपुणगु, पण्डितजनपिसं जक सीके
बहःगु धर्म थुइकेपिं सु धयार्थे जाःगु भाव प्रकट जुल । गुगु
भाव छुं अस्वाभाविक कथंयागु भाव मखु । कारण-

थ्व संसार्य च्वंपिके अबले तक उलि दुग्यंगु, चवकंगु,
तीक्षणगु, पार दर्शनीय धर्म चक्षु दहे मदुनिगु खः । जोतिष व
लक्षण शास्त्रयात वःकया छपति जक पति धःस्वाका बुद्धत्वया
सुनिश्चित निर्भिक बोषणा याये सःह्य व फुह्य त्रिवेद पारंगत
निष्णात पण्डित धायेका च्वंह्य कौण्डिन्य ब्राह्मणं हे नं न्हापां
न्हापां तथागत सम्यक् सम्बुद्धया प्रति गुलि गथे हीन भावं
स्वल, गुलि गथे थःममान व्यवहारयात, थ्व उकीया ज्वलन्त
उदाहरण खः । गुपि व्यक्तिपिसं सिद्धार्थ कुमारं गृहत्याग याये
गुलिखे न्हयवःहे थःपिनि शास्त्रयात पत्याःयाना विश्वास व्याका
छे तोता ऋषि भेष धारण याना बोधिसत्त्व प्रति
असीमित महान आस्था व विश्वास तथा श्रद्धापूर्वक वस्पोल

बुद्ध जुया विज्याइगु प्रतीक्षा यात; उपदेश न्यनेगु महेच्छा नुगलय् घाना जुल; आहार भति छु सेवन यायेवं हे वस्पोल-यात तप भ्रष्ट जुल, प्रधानं निभ्रान्त जुल धका कुंखिना थःगु शास्त्रीय वचनयात समेतं कलंकित यायेगु ताःतुन, व छु कम शक्ति शालीगु इमिगु दृष्टि । भ्रम ला !

तथागत सम्यक् सम्बुद्धं स्वको स्वको तक मान-वति “भिक्षुपि, तथागत, अरहत् सम्यक् सम्बुद्ध खः । भिक्षुपि, जि अमृत लुइके धुन; न्हाय्पं विद्या न्यं, अनुशासन याये, धर्म उपदेश कने । उपदेश अनुसार आचरण यात धाःसा, गुलिचां मदुवं-गुगु कारणया निति कुलपुत्रपिसं सम्पूर्ण छेँ बुँ तोता, अनगारिक जुया प्रब्रजित जूइगु खः, उगु अनुपम ब्रह्मचर्य-वास पूर्वका-थुगु हे जीवनय् स्वयं विशेष ज्ञान थुइका, साक्षा-त्कार याना, परिपूर्ण व सिद्ध जुइका विहार याना च्वने फइ ।” धका ठोस पूर्ण शब्दं धया बिज्यातनं इपि कौण्डिन्य प्रमुख न्याह्य त्रिवेद पारंगत ब्राह्मण ऋषिपि स्यले जुया भवं; क्वमछू । आखिरय् “भिक्षुपि, जि थ्वयां न्हापा छिमित थये धयागु छिमिसं स्यूला ? “धका धया बिज्याःसेलि तिति “न्हापाला थये गवलेँ धाःगु मदुनि खःवा” धका चायेका इमिसं तथागतयागु खँ न्यनेगुयात, ध्यान बिल; ज्ञान लाभया निति मनयात एकात्र व एकचित्त यात ।

उजोपि पण्डितपिन्त समेतं धुलं छ्वाका तये यःगु थुपि भयंकरपि काम दृष्टयादि उपादानतय्त समूल नष्ट

(ब)

याये निति तथागतं बुद्धत्व लाभं तुरन्त लिपा पञ्च भद्रवर्गीय ऋषिपिन्त दकसिबे न्हापां बिया बिज्याःगु उपदेश “धर्मचक्र देशना” छः । गुकीयात की सकल बुद्धशासनिक व्यक्तिपिसं “धम्मचक्क पवत्तन सुत्त” नामं ह्यसीका वया च्वना ।

थुगु सफुती थ्वहे सूत्रया संक्षिप्तं तर स्पष्टं सारांश कथं व्याख्या जुया च्वंगु दु । अनं लिपा सफल पञ्चभद्रवर्गीय ऋषिपिसं म्हति म्हति बुद्ध धर्मया न्हापांगु मुहान निर्वाण-श्रोतय् थ्यंका श्रोतापन्नत्व लाभ याये धुसेलि आषाढ कृष्ण पञ्चमी खुनु तथागतं इमिगु हृदयय् मचायेक स्वचाना च्वनीगु मानानुशययात समूल प्रहीण याना सदांया लागी विशुद्धस्थिती थ्यनीगु अरहन्तस्व लाभार्थं “अनत्तलक्खण सुत्त” देशना याना बिज्यात । उगु सूत्रया नं थुगु सफुती सारगभित रूपं सारांश कया व्याख्या जुया च्वंगु अले थुगु निगुलिं सूत्रयात घात्थे महत्व दुगु रूपय् प्रत्यक्षीकरण याकीगु कार्यान्वयन याये माःगु सत्त्वपिनि विशुद्धि आदि विभिन्न अर्थलाभया मूल कारण जुया तथागत प्रतिपादित छपु मात्र निर्वाणगामी मार्ग जुया च्वंगु “महा सतिपट्टान सुत्त” या कार्य प्रणाली सहितगु सार संग्रहात्मक सारांश अर्थाविबोध थुकी दुध्याना च्वंगु दु ।

थुपि स्वंगुलिं सुत्त अत्यन्त मूलवानगु अनर्घ सुत्त जुया सफूया नां “संक्षिप्तं बुद्धया अमूल्य उपदेश” जुया च्वंगु दु ।

(८)

थुगु सफुतिं व्वमिपिन्त तथागत सम्यक् सम्बुद्धयागु
मौलिक उपदेशं छु खः धयागु क्वात्तुक थुइका वीत आपालं
ग्वाहालि जुइ धयागु आशा व विश्वास याना च्वना । कारण
प्यंगू सत्यं विनिर्मुक्तगु छुं नं धर्म स्वभाव मदुगु जुया खः ।

थुगु सफू पिथनेत पिकाकपि लिसे सम्पर्क दयेका
विज्यायेगु ज्याय् श्रद्धेय भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर-
यागु असीम अनुकम्पा दुविना च्वंगु दु । अथे हे सफूया रूप
वीकेत प्रूफ् आदि स्वयेगु, व्यवस्था यायेगु ज्याय् थःगु अमूल्य
समय बिया पूज्यपाद गुरुवर श्रद्धेय भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर
पाखें अमूल्य सहयोग प्राप्त जुया च्वंगु जुल । वस्पोलयागु
सद्भावना विना थ्व सफूयात सफूया रूप वीकेत साय्द अःपुइ
मखु ताः । अथे हे पिकाक परिवारयागु विशुद्ध पवित्र प्रबल
त्यागमय भावना व चेतना विना नं धार्मिक सफू काचावक
व्वमिपिनि न्ह्योने व्वयेगु घाइ असम्भवथे हे जुइगु जुया च्वन ।
वय्क श्रीमती चिनी कुमारी वनिया प्रमुख पिकाक परिवार-
पिसं धर्मदानयागु सर्वश्रेष्ठत्वयात सीका आःथे थुगु “तथा-
गतंया अमूल्य उपदेश” धयागु सफू पिथना दिवंगत
ज्ञानमान वनिया (चिक साहु) प्रति पुण्य स्मृती गुगु प्रणीत
श्रद्धाञ्जली प्रकट याना दिल व धात्येंगु आदर्शमय दसु खः ।
उकिं वय्क सकल पिकाक परिवारपि प्रसंसाया भागी जुया
च्वना दीगु दु । वथे हे हानं लच्छिया दुने इलय् हे सफू
पिथना बीगु भाला कया वचन अनुरूप ज्या सिद्ध याना

(ठ)

ब्यूगुली “बाल कुमारी प्रिंटिंग प्रेस” या सम्बन्धित परिवारपि नं कम घन्यवादया पात्रपि मखु । अले हानं खेश्रा कापि साफि याना प्रेसय् बीजीकः पाण्डुलिपि तयार यायेगु ज्याय् स्मृति व धैर्यं तथा मद्रंक च्वयेगु ज्या पूर्वका ब्यूगुली केहें मय्जु अनागारिका उत्पलवर्णा प्रति नं आपालं आभार देछाया च्वनागु जुल ।

थुकथं विभिन्न क्षेत्रया, विभिन्न महानुभावपिनिगु सामूहिक प्रयासं थुगु सफू थुलि याकनं ब्वमिपिनि ल्हाती लावये फूगु व दुगु जुया वस्पोल वय्कःपिनिगु प्रति न्हचाक्व सुभाय् व साधुवाद देछाःसां गाइरूवाः मवः । गाइ मताः ।

अन्तस थुगु हे रूपं थःथःपिसं फू फूथे प्रणीत पवित्र विशुद्ध श्रद्धा न्हचचीका वस्पोल तथागत सम्यक् सम्बुद्धयागु नित्य स्मरणीय उपदेश, शिक्षा व अनुशासनयात उन्नति विकाश व चिरस्थायी याये फइकथं धर्मदानया परिशुद्ध पुण्य कार्यं सदां धयाथें याये फयेका थःथःपिनिगु सारहीन भौतिक जीवनयात सारपूर्णगु अमूल्य जीवन दयेका सम्पूर्ण जरा, व्याधि, मरणादि दुःखया अन्त्य जुया च्वंगु निर्वाण सम्पत्ति प्रत्यक्षीकृत अनुभूति हे खंका व सीका काये फये माल धयागु शुभाभिलाषा व्यक्त यासे थःगु बिबाः थनंतुं वचवायेका च्वना ।

(३)

थुगु पुण्यया विशुद्ध अनुभावं दिवंगत ज्ञानमान
वनिया यात्त निवर्णि प्राप्तार्थं हेतु व प्रत्यय जुयेमा ।

भाय् हयूम्ह
भिक्षु ज्ञानपूर्णिक (धम्माचरिय)

विश्व शान्ति विहार,
मीन भवन, नयाँ वानेश्वर,
काठमाडौं ।

धलः पौ

बलः

- (क) थुगु सफूया निदान
 (ख) पिकाक परिवार पाखें छुं संस्मरण
 (ग) थःगु विचाः

१. धर्मबक्र सूत्र देशना

निदान	१
दुष्करचर्या आचरण	३
बुद्धत्व लाभ	४
नहापांगु उपदेशया लागी प्रस्थान	५
उपदेश श्रवणार्य निर्देशन	५
हीन धर्म निगू	७
मध्यम प्रतिपदा दथु लँ आचरण धर्म	८
अभिप्राय व्याख्य	९

पौल्याः

क
ग
च

(७)

दुःख सत्य
समुदय सत्य
निरोध सत्य
मार्ग सत्य
अभिप्राय

दुःख सत्यय् सत्यज्ञान
दुःख सत्यय् कृत्यज्ञान
समुदय सत्यय् कृतज्ञान
समुदय सत्यय् कृत्यज्ञान
समुदय सत्यय् कृतज्ञान
निरोध सत्यय् सत्यज्ञान
निरोध सत्यय् कृत्यज्ञान
निरोध सत्यय् कृतज्ञान

मार्ग सत्यय् सत्यज्ञान
मार्ग सत्यय् कृत्यज्ञान
मार्ग सत्यय् कृतज्ञान
ह्लापां बुद्धत्व अस्वीकृत
आःतिनि बुद्धत्व स्वीकार
स्वापु खं

प्रत्यवेक्षण ज्ञानद्वारा स्यूगु
आयुष्मान कौण्डिन्य श्रोतापन्न
तथागतया उदान
एहि भिक्षु प्रबज्या

धर्मचक्र देशना बबचाल	२४
२. अनात्म लक्षण सूत्र देशना निदान	
न्यां जक न्यनां मगाः आचरण उद्योग	
यायेमाः	२६
नेय्य पुद्गलपि	३०
विधिवत् उद्योग व अभ्यास	३१
दृष्टिमानयात हटे याये निरिति	३३
रूपस्कन्धया अनात्म पहः	३६
स्मरणिका	३६
वेदनास्कन्धया अनात्म पहः	३७
संज्ञास्कन्धया अनात्म पहः	३८
संस्कारस्कन्धया अनात्म पहः	३८
विज्ञानस्कन्धया अनात्म पहः	३९
स्मरणीका	३९
अनुपश्यना ३ गू स्मरणिका	४०
अनात्म लक्षणयात घनं त्वपूगु	४१
रूपस्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मीमांसा	४२
वेदनास्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मीमांसा	४३
संज्ञास्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मीमांसा	४३
संस्कारस्कन्धय् त्रिलक्षणया मीमांसा	४४
विज्ञानस्कन्धय् त्रिलक्षणया मीमांसा	४४
रूप धर्मय् ११-गू स्थानद्वारां भाविता यायेगु	
निर्देशन	४५

पृथक् (५७-७५) : १५५

३. महिंसमिं प्रथम संज्ञापेक्ष (१५५-१६५)

- ५३ अनात्म लक्षण संज्ञे चर्चान
- ५४ पञ्चवर्गी भिद्यपि अरहेत्त्ववय
- ५५ निर्विदा ज्ञान निसे माण फल कृत्य उदरपि
- ५६ यायेग पदे: स्मरलिका
- ५७ विज्ञानयात ११-गं स्थानद्वारा विवा: व भावित
- ५८ याय गं पदे: स्मरलिका
- ५९ संस्कारयत ११-गं स्थानद्वारा विवा: व भावित
- ६० यायेग पदे: स्मरलिका
- ६१ संज्ञायत ११-गं स्थानद्वारा विवा: व भावित
- ६२ यायेग पदे: स्मरलिका
- ६३ वेदानयात ११-गं स्थानद्वारा विवा: व भावित
- ६४ पदे: स्मरलिका
- ६५ कृपात ११-गं स्थानद्वारा विवा: भावित यायेग
- ६६ विज्ञानय ११ गं स्थानद्वारा भावित यायेग निर्वेदान
- ६७ निर्वेदान
- ६८ संस्कारय ११-गं स्थानद्वारा भावित यायेग
- ६९ संज्ञाय ११-गं स्थानद्वारा भावित यायेग निर्वेदान
- ७० वेदानय ११-गं स्थानद्वारा भावित यायेग निर्वेदान

४. महास्मृति प्रस्थान सूत्रोपदेश (निगूगु छा)

पौल्या: (६६-७६ तक)

५. महास्मृति प्रस्थान सूत्रोपदेश (स्वंगूगु छा)

पौल्या: (८१-९२ तक)

६. महास्मृति प्रस्थान सूत्रोपदेश (प्यंगूगु छा)

पौल्या: (९३-१०४ तक)

७. धर्मचक्र सूत्रोपदेश स्मरणिका

(१) अन्त तोती, दथु लँ हूँ	१०५
(२) सत्य-मार्ग आर्य अष्टाङ्ग स्वरूप	"
(३) क्वातुगु जा:गु छिपेजूगु मार्गाङ्ग स्वंगू	१०६
(४) प्यंगूसत्य यथार्थ मार्ग	"
(५) दु:खसत्य	"
(६) उपादान व उपादानस्कन्ध	१०७
(७) समुदय सत्य	"
(८) निरोध व मार्ग सत्य	"
(९) ज्ञान स्वंगू व उत्पत्ति काल	१०८
(१०) सत्यज्ञानया कृत्य निगू	"

Dhamma.Digital

धर्मचक्र सूत्र देशना

(बु. सं. १३१६ -दं आषाढ पुन्ही खुनु कना बिज्या:गु जुल)
गुगु गुणं सम्पन्न जुया बिज्याकम्ह सम्यक्सम्बुद्धयात नमस्कार ।

निदान

थौयागु दिं (धर्मचक्र सूत्रोपदेश न्हापां कना बिज्या:गु
दिं निसें ल्या: चा: यात धा:सा बु. सं. २५४६ -दं क्यंगु)
धर्मचक्र दिवस ख: । उकिं थौं धर्मचक्र दिवसया उपलक्ष
कया धर्मचक्र उपदेश कने । थुगु उपदेश वने धुंकूगु २५४६
-दँया अवस्थाय् स्वयं सम्यक्सम्बुद्ध तथागतं स्वयं प्रारम्भ याना
कना थका बिज्या:गु ख: । थुगु उपदेशयात पालि भाषं
“धम्मचक्क - पवत्तन” धाङ्गु ख: । “धर्मया घ:चा:यात
प्रारम्भिक रूपं चाहिका बिज्या:गु उपदेश” धयागु अभिप्राय
ख: । प्रारम्भिक रूपं चा:हिका बिज्या:गुयात प्रकट रूपं सीका
श्रद्धा अभिवृद्धि याये निति न्हापां थुगु उपदेशया निदान
बिषय अर्थोत्पत्तियात संक्षिप्तं उल्लेख याना क्यने ।

भावी सम्यक्सम्बुद्ध बोधिसत्त्वं प्यंगू असंख्य व

छम् लक्ष कल्प तक बुद्ध जुया विज्याये निति पारमी धर्मत अभ्यास व परिपूर्ण याना विज्यात । थुकथं पारमी अभ्यास याना परिपूर्ण जूसेलि अन्तिम जन्मय् वने धुकुगु बु. सं. २५८१-दँया अवस्थाय् कपिलवस्तुया जुजु पिता शुद्धोदन महाराज व माता महामाया देवीपिनि पुत्र “सिद्धार्थ” नामं राजकुमार जुया विज्यात । उगु अवस्थाय् कपिलवस्तु नां दुगु राष्ट्र प्रतिष्ठित जुया च्वंगु क्षेत्र थौं कन्हे भारतया उत्तरी सीमा नेपाल राष्ट्रय् दुने लाना च्वंगु दु ।

वोधिसत्त्व सिद्धत्थ (सिद्धार्थ) राजकुमार १६-दँया उमेरय् थ्यवले मां-वौपिसं यशोधरा नां दुम्ह राजकुमारी लिसे विवाह याना विया अतिविशालगु राज वैभव सुखया अनुभव याके विल । २९- दँया उमेरय् थ्यांसेलि वृद्ध, रोगी, मृतक, श्रमण ४-गू निमित्त खंगुलि वृद्ध, रोगी, मरण जुइ यःगु संसारयात उद्विग्न व घृणा तायेका अत्यधिक संवेग उत्पन्न जुइका विज्यात । उकिं गृहस्थ जीवनं पिहाँ वना श्रमण भेष धारण याना जरा, व्याधि, मरणं मुक्तगु निर्वाण धर्म गवेषण याना विज्यात । उरुवेल वन क्षेत्रय् “दुक्कर चरिया (दुक्कर चर्या)” आचरणयात नं आचरण याना व्यतीत याना विज्यात ।

दुष्करचर्या आचरण

आचरण याना विज्यागु पहः खः - श्वास प्रश्वास विल्कुल दुहाँ पिहाँ मजुइ कथं वलजपित रोके याना नं आचरण याना विज्यात । तर थुकथं आचरण याना धका छुं कथं-यागु परिणाम विशेष तकं प्राप्त मजू । कन शरीरयात दुःखी कष्ट बीगु व शास्ति यायेगु मात्र जुल । अले हानं नसा त्वंसा नं त्वफिका दुष्करचर्या याना विज्यात । न्हिथं क्यँयागु रस छपासः ति जक त्वना नं च्वना विज्यात । थुकथं नसा त्वफिका आचरण याना विज्याःगु कारणं नं छुं विशेष सुपरिणाम प्राप्त मजुल । केवल शरीरयात दुःख कष्ट बीगु शास्ति यायेगु मात्र जुल । थुकथं शरीरयात शास्ति विया आचरण यायेगु आचरणत उगु जमागाया भारत भूमि छगुलिसं नं शुद्ध आचरण रूप्य लोकप्रिय जुया च्वंगु “अत्तकिलमथानुयोग” आचरणत हे जुल । थुजोगु आचरणत थीं नं गुलिं गुलिं धर्म्य लोकप्रिय जुया हे च्वन तिनि ।

बोधिसत्त्वयाके थुकथं खुदँ तक आचरण याना नं विशिष्ट फल लुया मवसेली दुष्कर चर्या आचरणयात (वस्पोलं) त्याग याना विज्यात । आनाषान ध्यान अभिवृद्धि

तथागतया अमूल्य उपदेश / ४ /

जुइके फयेकेत शारीरिक बलं सम्पन्न जुइकेत नसा त्वंसा हानं सेवन याना बिज्यात ।

उगु इलय् पञ्चवर्गी धयापि न्याम्ह व्यक्तिपि बोधिसत्त्व बुद्ध जुया बिज्याइवले न्हापांगु उपदेश न्यनेगु उद्देश्य तथा बोधिसत्त्वयाथाय् सेवा टहल याना च्वन । बोधिसत्त्वं नसा त्वंसा हाकनं सेवन याःगु खना “प्रधान” कार्यं पिहाँ बल । बुद्ध जुइ फइ मखुत धका धारणा द्वंका बोधिसत्त्व प्रति इमिसं निराश तायेकल । अथे जुया इपि न्याम्ह पञ्चवर्गीपि बोधिसत्त्वयात तोता वाराणसी मृगदावनय् वना च्वं वन ।

बुद्धत्व लाभ

बोधिसत्त्वं नसा त्वंसा सेवन याना शारीरिक बल शक्ति दया वसेलि “आनापान ध्यान” अभिवृद्धि जुइका बिज्यात । अनं लिपा थौं कन्हे बुद्धगया धाइगु स्थलय् “बोधिवृक्ष” मूलय् मुलपति थ्याना फेतुना तनंतं कारण कार्यं समन्वय जुया च्वंगु प्रतीत्यसमुत्पाद धर्मयात विचाः याना उपादानस्कन्ध न्यागू रूप व नाम धर्मतय्गु उत्पत्ति विनाशयात विपरयना भाविता याना सम्पूर्ण प्यंगू सत्य धर्मयात निरवशेष रूपं खंका बुद्धत्वय् ध्यंक बिज्यात । थुकथं बुद्ध

जुया विज्याये धुंका विमुक्ति सुख घयागु फलसमापत्ति सुख
अनुभव यासे न्हेगू स्थानय् न्हेनु याना जम्मा ४९ - न्हु विहार
याना विज्यात ।

न्हापांगु उपदेशया लागी प्रस्थान

थथे विहार याना विज्याये धुंका न्हापांगु उपदेश
विया विज्याये निंति पञ्चवर्गीपिनिगु स्थल मृगदावन पाखे
प्रस्थान याना विज्यात । बुद्धगयां मृगदावन १८ - गू योजन
तापा घका आपालं अर्थकथालय् क्यना तःगु दु । थौं कन्हेयागु
रेल मार्गया हिसाबं १४२ - माइल दु धका घया तल । पञ्च-
वर्गीपिनिगु स्थलय् थ्यंका लाया तथा तःगु आसनय् फेतुना
विज्यात । थुगु अवस्थाय् पञ्चवर्गीपिसं बुद्ध जुया विज्याये
धुंकल घका मस्यूनिगुलिं “आवुस गौतम, आवुस गौतम” घका
न्हापाथें हे व्यवहार याना वःगु कथं अगौरव पूर्वक पासायागु
रूपय् व्यवहार याना च्हां च्वन ।

उपदेश श्रवणार्थ निर्देशन

तसर्थं तथागतं थःपि यथार्थं बुद्ध जुया विज्याये
धुंगु सँ उल्लेख याना तप्यंक हे आज्ञा दयेका विज्यात । गुकथं

धाःसा-पञ्चवर्गी भिक्षुपि ! न्हापायापि तथागतपि समान जुया च्वंम्ह जि तथागतयात आवुस धका धाये मत्य । गौतम धका नं धाये मत्य । भिक्षुपि ! जि तथागत पूजा विशेषयात ग्रहण याये योग्यम्ह सम्पूर्ण धर्मयात स्वयम्भू ज्ञानं गथे खः अथे यथार्थ रूपं स्युम्ह न्हापायापि तथागतपि समान जुया च्वंम्ह धार्थेम्ह बुद्ध जुया वये धुन । न्हायूपं विया न्यं, “मरण रहित अमृत निर्वाण” यात जि तथागतं सीका वये धुन । छिमित जि अनुशासन याये । धर्मया उपदेश जि कने । उपदेश व अनुशासन यानागु अनुरूप अनुशरण याना आचरण व अभ्यास यात धाःसा छिमिसं प्रवृजित जीवनया उद्देश्य फल नं जुया, शुद्धाचरणया अन्तिम लक्ष्य नं जुया च्वंगु सर्व श्रेष्ठ धर्म (ब्रह्मचर्य) यात थुगु जीवनय् हे गुलिचां मदुवं स्वयं छिमिसं साक्षात्कार याना विहार याना च्वने दइ धका निर्भिक रूपं जिम्मा कया आज्ञा दयेका विज्यात ।

थथे तथागतं तप्यंक धया विज्यात नं न्याम्ह पञ्चवर्गीयपिसं सीका काये मफु । अथे जुया इमिसं थुकथं उलटां विरोधाभास क्यना हानं धया च्वन ।

“आवुस गौतम ! छःपिसं अवले नसा त्याग याना दुष्कर चर्या आचरण याना च्वना विज्यातं हे साधारण मनुष्य पिकेदुगु धर्म स्वया उत्कृष्टगु आर्य ज्ञान विशिष्ट दर्शन धर्म प्राप्त याना काये मफु मखु ला ? अथे जुया आःथे प्रधान कर्म पिहाँ वना आषालं लाभ प्राप्तार्थ उद्योग याना च्वंगु अवस्थाय् आर्य

दर्शन विशिष्ट धर्म गनं प्राप्त याना काये फइ धका” थुकथं विरोधाभास क्यना धया च्वां च्वन ।

थुगु अवस्थाय् तथागतं थःपि धार्थेम्ह बुद्ध जुया वये धुंगु खँ स्यको तक हानं हानं महाकरूणा तथा धया विज्याना च्वांगु जुन । पञ्चवर्गीपिसं नं स्वको तकं विरोधाभास क्यना च्वां च्वन । थवले तथागतं होश वीगु कथं “पञ्चवर्गीपि, विचाः या; न्हापा जि थथे धाये नंगु छिमिसं न्यने नं ला” धका न्यना विज्यात । अले तिति पञ्चवर्गीपिके होश दया वल ।

“अवले अवले दुष्कर चया आचरण याना च्वांवले बुद्ध मजूनिगुलि याना छुं हे धाःगु मद्रु । आः धया च्वांगु ला धार्थे हे बुद्ध जुया वःगुलि धया च्वांगु जुइमाः” थथे थुया वया “अवले धाये मनं धयागु खँ” लिसःया रूप्य निवेदन यात । लिसें तुं कना विज्याइगु उपदेश न्यने निति नं आदर पूर्वक ध्यान बिया च्वां च्वन । उगु अवस्थाय् तथागतं धर्मचक्र सूत्र देशनायात थुकथं प्रारम्भ याना कना विज्यात ।

१-हीन धर्म निगू

भिक्षुपि,..... प्रवृजित जुया च्वांम्ह व्यक्ति थुगु भाग निगू द्वंगु ; निकालपूयात सेवन याये योग्य मजू । छु छु निगू धाःसा-

वस्तु आरम्भण कामगुण्य् क्लेशकामसुखयात अनुभव याना च्वनेगु नं न्हापांगु द्वंगु लँ छगू भाग जुया च्वन । थुगु काम सुखयात रस तायेका अनुभव याना च्वनेगु हीन खः ; ग्रामीण गणपिनिगु वानि खः ; आर्य सत्पुरुषपिनिगु आचरण मखु ; मरणं मुक्त जुइया निरति धात्थेगु हित व अर्थ जुया च्वंगु शील, समाधि व प्रज्ञा लिसे नं छुं छुं सम्बन्ध मदु । अले हानं अनु- कूलगु नसा त्वंसा, वस्त्राभरण, ऋतु इर्यापथयात समेतं सेवन मयासे शरीरयात सास्ति जुइ कथं उद्योग यायेगु आचरण नं निगूगु द्वंगु लँपु छगू भाग खः । थुगु शरीरयात सास्ति जुइ कथं आचरण यायेगु नं दुःख कष्ट फयेगु मात्र खः । आर्य सत्पुरुषपिनिगु शुद्धाचरण ला मखु । यथार्थंगु अर्थ व हित जुया च्वंगु शील, तनाधि व प्रज्ञा लिसे नं छुं छुं हे सम्बन्ध दुगु मखु ।

२-मध्यम प्रतिपदादथु लँ आचरण धर्म

भिक्षुपि ! जि तथागतं उगु भाग निगू द्वंगु लँपु निकायात सम्पर्क मतःसे विरत याना दथु लँ आचरणयात सीका खंका वये धुन ; जि सीका वयागु थुगु दथु लँ आचरण प्रज्ञा मिखायात नं चायेका बीगु खः ; प्रज्ञा ज्ञानयात नं उत्पन्न जुइका बीगु खः ; क्लेश शान्त यायेत, विशेष रूपं सीकेत, दुग्गयेक सीकेत, निर्वाणयात साक्षात्कार यायेत नं खः ।

भिक्षुपि ! जिं सीका वयागु उगु दथु लँ आच-
रण धयागु गुगु लय् धाःसा च्यागू अंग दुगु थुगु आर्यमार्ग
हे खः । च्यागू अंग धयागु.....

(१) सम्मादिट्ठि	यथार्थ रूपं सीकेगु,
(२) सम्मासङ्कप्प	यथार्थ रूपं बिचाः यायेगु
(३) सम्मावाचा	यथार्थ रूपं खँ ह्लायेगु
(४) सम्माकम्मन्त	यथार्थ रूपं ज्या यायेगु
(५) सम्मा आजीव	यथार्थ रूपं जीवन हनेगु
(६) सम्मा वायाम	यथार्थ रूपं उद्योग यायेगु
(७) सम्मासति	यथार्थ रूपं चायेका च्वनेगु
(८) सम्मासमाधि	यथार्थ रूपं क्वात्तुकु स्थिर व स्वच्छ
जुइगु धयागु

थुपिं च्यागू हे खः । भिक्षुपि ! जि तथागतं सीका
वयागु “थुगु मार्गाङ्ग च्यागू दथु लँ ब्रह्मचर्य” प्रज्ञा मिखायात
नं चायेका बीगु खः; प्रज्ञाज्ञानयात नं उत्पन्न जुइका वीगु खः;
क्लेश शमन यायेत, विशेष रूपं सीकेत, दुग्गयेक सीकेत,
निर्वाणयात साक्षात्कार यायेत नं खः ।

अभिप्राय व्याख्या

अँ...थुगु थासय् ला तथागतयागु मनसाययात
भति व्याख्या याना कने माली । तथागत बोधिसत्त्वया रूप्य्

२६-दं तक कामसुखल्लिक लँय् लिना विज्याये धुंकल ।
 दुष्कर चर्या आचरण याना विज्याना च्वंगु अवस्थाय् अत्त-
किलमथ लँय् लिना विज्याये धुंकल । लिपा उगु द्वंगु लँपु
 निगुलियात त्याग याना मज्झिमपटिपदा धयागु यथार्थगु
दथु लँ अनुरूप आचरण याना सम्यक्सम्बुद्ध तथागत भाव्य
 थ्यंक विज्यात । थुकीयात उद्देश्य याना “एते खो भिक्खवे उभो
 अन्ते अनुपगम्म मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा”
 जि तथागतं उगु भाग निगू द्वंगु लँ निगुयात सम्पर्कं मतःसे
 विरत जुया दथु लँ आचरणयात सीका खंका वया भिक्षुपि...”
 धका कना विज्यात ।

तथागतं सीका विज्याःगु मध्यम प्रतिपदा दथु लँ
 आचरण धयागु मार्गाङ्ग च्यागू हे खः मार्गाङ्ग च्यागुली “सम्मा-
 दिट्ठि” छगूयात कनधायेवं उकिया अनुगामी परिवार जुया
 च्वंगु न्हेगू अंगयात नं कने धुंगु जुइ । उकी सम्मादिट्ठि छगूयात
 हे भति व्याख्या याना कने । आपालं आपालं अर्थकथालय् सम्मा-
 दिट्ठि खु-थी विभाजन याना कयना तःगु दु । (१) कम्मसकता-
 सम्मादिट्ठि (२) ञान-सम्मादिट्ठि (३) विपस्सना-सम्मादिट्ठि
 (४) मग्ग-सम्मादिट्ठि (५) फल-सम्मादिट्ठि व (६) पच्च-
 वेक्खणा-सम्मादिट्ठि धयागु थुपि खुगू हे खः । उकी मध्यय् फल
 सम्मादिट्ठि व पच्चवेक्खणा-सम्मादिट्ठि धयागु आर्य मार्गया-
 फल धर्मत जुया च्वंगुलि थुगु मध्यम प्रतिपदा आचरणय् दुथ्याका
 कने माःगु मद्दु । ल्यं दुगु ४-गूयात जक कनेमाः निगु जुयाच्वन ।

उगु प्यंगुली “कम्मसकता-सम्मादिट्ठि” धयागु स्वर्थं थःमं याना तयागु भिगु कर्म (ज्या) मभिगु कर्म अनुसार भिगु फल मभिगु फलयात अनुभव यायेमाः धका स्पष्ट रूपं विश्वास यायेगु सीका खंका कायेगु यात धाःगु खः । थुगु कर्म व कर्म फल-यात स्पष्ट रूपं विश्वास यायेगु सीका खंका कायेगु सम्यग्-दृष्टि आवश्यक जुयाच्चन । थुगु सम्यग्दृष्टि धारणा दःसा तिति दान शीलादि कुशलत बांवांलाक उत्पत्ति वृद्धि जुइ फु । भावना अभ्यास व उद्योग याना मार्गं फलयात नं प्राप्त याना काये फु । अथे जुया मार्गं फल निर्वाणयात लक्ष्य तथा दान शीलादि कुशल कर्मत याक्व पतिकं थुगु कम्मसकता-सम्मा-दिट्ठि सम्मा-संकप्पादि थः परिवार मार्गाङ्गत लिसें उत्पत्ति वृद्धि जुया च्वनीगु खः । थुपि मार्गाङ्ग धर्मतय्गु प्रभावं उगु-दान शील कुशल धर्मतय्सं आःयागु जन्मथे जाःगु मार्गं फल प्राप्त जुइ फूगु भिगु जन्मय् थ्यंकावी फु । उकिं “थुगु कम्म-सकता-सम्मादिट्ठि” यात नं निर्वाणय् थ्यंका वीगु कारण धर्म धका सीका तयेमाः ।

रूप ध्यान, अरूप ध्यानय् दुथ्याःगु प्रज्ञाज्ञानयात कान सम्मादिट्ठि धाइ । थुगु ध्यान सम्यग्दृष्टि नं विपश्य-नाया पृष्ठभूमि जुल धाःसा निर्वाणय् थ्यंका वीगु कारण धर्म खः । आः कना बयार्थे कम्मसकता-सम्मादिट्ठि व कान-सम्मा-दिट्ठि मार्गं, फल व निर्वाण लाभ यायेत पृष्ठभूमि धर्मत जुया च्वंगुलि थुगु सम्यग्दृष्टि निगूयात “मूल मार्गाङ्ग” धका सीकेमाः ।

विपस्सना सम्मादिट्ठि धयागु ला विपश्यना ज्ञान हे खः। थुगु विपश्यना पूर्ण जुइवले मग्गसम्मादिट्ठि धयागु आर्य मार्ग ज्ञान लुया वइगु खः। उकिं विपश्यना सम्यग्दृष्टियात पूर्व भाग मार्गाङ्ग धका नं धायेमाः। आर्य मार्गया न्ह्यलुवा मार्गाङ्ग जूगुलि पूर्वभाग मार्गाङ्ग धाःगु खः।

विपस्सना धयागु खुगू द्वारय् खने दः वक्व रूप व नामतय्त भाविता याना चायेका अनित्य, दुःख व अनात्म स्वभावयात यथार्थ कथं स्यूगु ज्ञान हे खः। उकिं विपश्यना ज्ञान द्वारा थुजोगु यथार्थ स्वभावयात सियाच्चन धाःसा रस ताये वहःगु आरम्भण ध्वदुसां रस ताइगु राग उत्पत्ति मजूखे शान्त जुया च्वनी। थुकथं रस ताइगु शान्त जुया च्वनीगुलि सेवन याये योग्यगु भोजन, चीवरादि सेवन याःसां काम सुखयात सवाः कया अनुभव याइगु कामसुखल्लिकानुयोग नं मजू; विल्कुल सेवन मयासे च्वंगु मखुगुलि शरीरयात शास्ति बिया आचरण याइगु अत्तकिलमथानुयोग नं मजू।

अथे जुया शरीरयात शास्ति मजुइकेत सेवन याये योग्यगु भोजन चीवरादियात नं सेवन यायेमाः। सेवन यायेबले नं बलेश उत्पन्न मजुइक विपश्यना सम्यग्दृष्टि द्वारा भाविता याना याना सेदन यायेमाः धयागु थुगु आचरण मार्ग अत्तकिल-मथ मार्गथें तःसकं टन्के जूगु कसे जूगु नं मखु; कामसुखल्लिक मार्गथें तःसकं छ्वासुगु नं मखु; थुकथं तःसकं छ्वासु मजूगु तःसकं कसे मजूगु मध्यस्थ, जुया च्वंगु जुया मज्झिम पटिपदा मार्ग धाये माःगु खः। थुगु मध्यम प्रतिपदा पद्धति अनुसार

खुगू द्वाश्य लुया वक्व आरम्मणतय्त भाविता याना याना
 च्वन धाःसा भाविता या या पतिकं सम्यग् दृष्टि मार्गाङ्ग थः
 षरिवार मार्गाङ्गत लिसें उत्पत्ति व वृद्धि जुया च्वनीगु खः ।
 थये उत्पत्ति व वृद्धि जुया विपश्यना मार्गाङ्ग पूर्ण जुइगु अवस्थाय्
 आर्य मार्गाङ्गत उत्पन्न जुया वया मरण रहितगु निर्वाणयात
 साक्षात्कार याना प्यंगू सत्ययात सिया खना वइगु जुल । उकिं
 थुगु मध्यम प्रतिपदा आचरण द्वारा स्वयं थःह्यं सीका खंका
विज्याःगु प्यंगू सत्ययात थुकथं उल्लेख याना कना विज्याःगु
खः ।

भिक्षुपि ! थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख सत्य

खः । न्हूगु जन्म दइगु नं दुःख हे ; बुढा जुइगु नं दुःख हे ;
 रोगी जुइगु नं दुःख हे ; सीगु नं दुःख हे ; मयःगु आरम्मण
 मयःपि नापं च्वने मालीगु नं दुःख हे ; यःगु प्रियगु
 आरम्मण, यःपि प्रियपि लिसें वाया च्वनेगु नं दुःख हे ;
 इच्छित वस्तु प्राप्त मजुइगु ; दये फइ भखुगुयात इच्छा
 यायेगु नं दुःख हे ; संक्षिप्तं जि, जिगु वस्तु धका मती तयेगु
 आशक्त जुइ फुगु न्यागू स्कन्ध रूप व नामत नं मुक्कं दुःख
 हे खः ।

४- समुदय सत्य

भिक्षुपि ! थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख उत्पत्ति कारण समुदय-सत्य खः । ग्गु तृष्णां हानं न्हूगु जन्मयात उत्पन्न जुइकीगु खः । ल्ववना पुसे तायेकेगु आशक्त जुइगु स्वभाव दुगु खः । उगु उगु दया वइगु आरम्भणं उत्पन्न जुइगु भवय् सुख आनन्द त्तयाइपु तायेका च्वनीगु खः ; उगु तृष्णा स्वरूप कथं कामगुणय् आशक्त जुइगु तृष्णा ; भवय् आशक्त जुइगु तृष्णा ; स्वतः भव विच्छेद जुइगुली आशक्त जुइगु तृष्णा धका ३-थी दु । थुगु तृष्णा दुःख उत्पत्ति कारण समुदय-सत्य खः । *Dhamma.Digital*

५-निरोध - सत्य

भिक्षुपि ! थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख निरोध व शान्त जुइगु निरोध सत्य खः । व स्वरूप कथं थुगु तृष्णा स्वंगूया निरवशेष रूपं विनाश निरोध व शान्त जुया वनीगु ; उगु तृष्णायात त्याग यायेगु पूर्ण रूपं ताता छ्वयेगु, उगु तृष्णां मुक्त जुइगु, उगु तृष्णा द्वारा प्यपुना मच्चनेगु हे खः ।

६-मार्ग सत्य

भिक्षुपि ! ध्व आर्यपिस सीके माःगु दुःख निरोध
पाखे थ्यंक वनीगु धात्थेगु आचरण मार्ग सत्य खः । व च्यागू
अंग दुगु थुगु आर्य मार्ग हे खः । च्यागू अंग धयागु
 (१) यथार्थ रूपं खंके सीकेगु (२) यथार्थ रूपं विचाः यायेगु
 (३) यथार्थ रूपं धायेगु ह्लायेगु (४) यथार्थ रूपं ज्या यायेगु
 (५) यथार्थ रूपं जीवन हनेगु (६) यथार्थ रूपं उद्योग यायेगु
 (७) यथार्थ रूपं चायेका च्वनेगु (८) यथार्थ रूपं चित्त
 थातं तयेगु हे खः ।

Dhamma.Digital

अभिप्राय

आःकना वयागु खँपु द्वारा स्वयं थःमं सीका खंका
 बिज्याःगु प्यंगूसत्ययात उल्लेख याना च्वंगु खः । उकथं सीका
 बिज्यागुली प्यंगू सत्ययागु स्वभाव अलग अलग सीका
 बिज्याःगु सत्य ज्ञान प्यंगू ; याये वहःगु कृत्य प्यंगूयात सीका
 बिज्याःगु कृत्य ज्ञान प्यंगू ; प्यंगुलि कृत्य सिद्ध जुइगु कारण-
 यात पुनर्वार बिचाःयाना बिज्याःगु कृतज्ञान प्यंगू याना

तथागतया अमूल्य उपदेश / १६ /

ज्ञान १२-गू दुथ्याना च्वंगु दु । उगु १२-गुलि ज्ञान उत्पत्ति
जूगु पहःयात थुकथं हानं कना बिज्यात ।

७-दुःख सत्यय् - सत्यज्ञान

“थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख सत्य खः” धका
जिके ह्लापा न्यने मनंनिगु धर्मय् प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान
लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु
बिदया ज्ञान लुयावल प्रज्ञाया जः लुया वल भिक्षुपि !

Dhamma.Digital

८-दुःख सत्यय् कृत्यज्ञान

“उगु आर्यपिसं सीके माःगु दुःख सत्य धर्मयात्त
छुटे छुटेयाना सीके वहःजू” धका जिके ह्लापा न्यने मनंनिगु
धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार
प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान
लुया वल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

६-दुःख सत्य कृतज्ञान

“उगु आर्यपिसं सीके माःगु दुःख सत्य धर्मयातं छुटे छुटेयाना सीके धुन” धका जिके ह्लापा न्यने मर्ननिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल भिक्षुपि !

१०-समुदय सत्यय् सत्यज्ञान

“थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख उत्पत्ति कारण समुदय सत्य खः” धका जिके ह्लापा न्यने मर्ननिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल भिक्षुपि !

११-समुदय सत्यय् - कृतज्ञान

“थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख उत्पत्ति कारण समुदयसत्ययात प्रहाण याये बहःजू” धका जिके ह्लापा

न्यने मनंनिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुया वल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल भिक्षुपि !

१२ समुदय सत्यय कृतज्ञान

“थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख उत्पत्ति कारण समुदय सत्ययात प्रहाण याये धुन” धका जिके न्हापा न्यने मनंनिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विद्या ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुया वल भिक्षुपि !

Dhamma.Digital

१३ निरोध सत्यय सत्यज्ञान

“थ्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख निरोध व शान्त जुड्गु सत्य धर्म खः” धका जिके न्हापा न्यने मनंनिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१४-निरोध सत्यम् कृत्यज्ञान

“श्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख निरोध व शान्त जुड्गु सत्य धर्मयात साक्षात्कार (प्रत्यक्षीकरण) याये वहः जू” धका जिके न्हापा न्यने मनंनिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१५-निरोध सत्यम् कृतज्ञान

“श्व आर्यपिसं सीके माःगु दुःख निरोध व शान्त जुड्गु सत्य धर्मयात साक्षात्कार याये धुन” धका जिके न्हापा न्यने मनंनिगु धर्मया प्रति ज्ञान मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१६-मार्ग सत्यम् सत्यज्ञान

“श्व दुःख निरोध व शान्त जुड्गु पाखे थ्यंक वन्दीगु आर्यपिसं सीके माःगु सत्यगु आचरण मार्ग खः”

सथागतया अमूल्य उपदेश/२०/.

धका जिके न्हापा न्यने मननिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१७-मार्गसत्यय् कृत्यज्ञान

“थ्व दुःख निरोध व शान्त जुइगु पाखे थ्यंक वनीगु आर्यपिसं सीके माःगु सत्यगु आचरण मार्गयात थःगु सन्तानय् (थःके उत्पन्न व वृद्धि जुइके वहःजू)” धका जिके न्हापा न्यने मननिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञान लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपं स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१८-मार्गसत्यय् कृतज्ञान

“थ्व दुःख निरोध व शान्त जुइगु पाखे थ्यंक वनीगु आर्यपिसं सीके माःगु सत्यगु आचरण धर्मयात थःगु सन्तानय् उत्पन्न व वृद्धि जुइके धुन” धका जिके न्हापा न्यने

मनंनिगु धर्मया प्रति प्रज्ञा मिखा लुयावल । प्रज्ञा ज्ञाने लुयावल । प्रकार प्रकारं स्यूगु प्रज्ञा लुयावल । प्रकट रूपे स्यूगु विदया ज्ञान लुयावल । प्रज्ञाया जः लुयावल, भिक्षुपि !

१६ - न्हापा बुद्धत्व अस्वीकृत

भिक्षुपि ! थुगु आर्य सत्य प्यंगुली आःकना वयाथे स्वंगू (वृत्त) चाकः ; १२-गू आकार दुगु यथाभूत ज्ञान दर्शन जिके बांलाक विशुद्ध मज्जनिवले तक अनुत्तर (ज्वः मदुगु) ब्रह्मचर्य (श्रेष्ठ आचरण) सम्यक् सम्बोधि ज्ञान बुद्धज्ञान जित दत । जि बुद्ध जुल" धका स्वीकार मयानानिगु खः, भिक्षुपि !

Dhamma.Digital

२०-आःतिनि बुद्धत्व स्वीकार

भिक्षुपि ! जिके थुगु आर्य सत्य प्यंगुली आःकना वयाथे स्वंगू चाकः १२-गू आकार दुगु यथाभूत ज्ञान दर्शन बांलाक यच्चुसे परिशुद्ध जुइ धुंका तिनि जक देव सहित, मार सहित, ब्रह्मा सहितगु, लोकय् श्रमण ब्राह्मण सहित, देव मनुष्य सहितगुं, सत्त्वपिनि विचे अनुत्तर (ज्वः मदुगु)

ब्रह्मचर्यं सम्यक् सम्बोधिं ज्ञानं बुद्धं जितं दत्तं, जि बुद्धं
जुलं धका स्वीकारं याता, भिक्षुपि !

स्वापुं खं

यथे स्वीकारं याता बिज्याःगुली नं प्रत्यवेक्षणं
ज्ञानं बिचाःयाता सुनिश्चीतं रूपं यथार्थं रूपं सिलं धयागु
कारणयात हानं छको निगमनया रूपं थुकथं आज्ञा दयेका
बिज्यात ।

Dhamma.Digital

२१-प्रत्यवेक्षणं ज्ञानं द्वारा स्यूगु

“जि क्लेशं मुक्ति, तदंगं मुक्ति, विष्कम्भनं मुक्ति
मखुसे समुच्छेदं मुक्तिं प्रतिप्रश्रब्धिं मुक्तिं जुया गबलेसं नं
विनाशं जुइ मखुत; थुगु वर्तमानं जीवनं अन्तिमं जीवनं खः ।
आःहानं छको उत्पन्नं जुइतिनिगु न्हूगु जन्मं जि के मन्त” धका
बिचाःयाता यथार्थं रूपं स्यूगु खगु प्रत्यवेक्षणं ज्ञानदृष्टिं नं
जि के उत्पन्नं जुइ धुकलं भिक्षुपि ! धका आज्ञा जुया धर्मचक्रं
सूत्रं देशनां निगमनया रूपं अन्तं याता बिज्यात ।

आयुष्मानं कौण्डिन्यं श्रोतापन्नं (आनिशंस कथा)

उगु अवस्थाय् थुगु धर्मचक्र सूत्रोपदेश न्यने दुगु कारणं १८-गू कोटि देव ब्रह्मापिन्त मार्गं फल विशेष धर्म लाभ जुया वन । मनुष्य जुया च्वंपि न्याम्ह पञ्चवर्गी भिक्षुपि मध्य्यं नं आयुष्मानं कौण्डिन्यं नं “उत्पन्न स्वभाव धर्मत धावव निरोध स्वभाव दुगु हे जक जुया च्वन” धका सीके खंके फुगु धर्म चक्षु धयागु “श्रोतापत्ति मार्गं ज्ञान” उत्पन्न जुया “श्रोतापन्न” जुया वन ।

तथागतया उदान

थुकथं आयुष्मानं कौण्डिन्यं धर्म चक्षु चाला श्रोतापन्नं जुया वंगु खना विज्याःगुलिं तथागतं “अञ्जासि वत भो कौण्डिन्यो; अञ्जासि वत भो कौण्डिन्यो” “भो, कौण्डिन्यं सीका काल; भो, कौण्डिन्यं सीका काल” धका प्रीति सौमनस्यया आनुभावं उदानं प्रकटयाना विज्यात ।

एहि भिक्षु प्रब्रज्या

उगु अवस्थाय् आयुष्मानं कौण्डिन्यं तथागतयाके प्रब्रज्या भाव प्रार्थना यात । तथागतं “एहि भिक्षु स्वाक्खा-

तथागतया अमूल्य उपदेश /२४/.

तो धम्मो; चर ब्रह्मचरियं सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाय”
“वा भिक्षु; धर्मं वांलाक कना तथागु सु-आख्यात धर्मं खः ।
धात्ये दुःख अन्त यायेगु याये फयेकेत ब्रह्मचर्य आचरण या
वा” धका सःता विज्याना एहि भिक्षु प्रब्रज्याभाव द्वारा
भिक्षु छुना विज्यात ।

का आः- उपदेश अन्त याये त्यल । थुगु धर्मचक्र
सूत्र देशनाय् उल्लेख याना तःगु च्यागू मार्गाङ्ग मध्यम प्रति-
पदा सत्य आचरणयात सही रूपं आचरण याये फयेका प्यंगू
आर्यसत्य धर्मयात याकनं याकनं खंका सीका काये
फयेमाः ।

Dhamma.Digital

धर्मचक्र देशना वचाल

सूचं (रेडियोलय् समय पाय्छि जुइक कने
माःगुलि मुख्यगु सूत्रयात जक कना विज्याःगु जुल । थुगु
उपदेशय् १-२१ तक संख्याक्रम द्वारा कयना तःगु शीर्षकया
वचय् दुगु पाठयांशत मूल धर्मचक्र सूत्रया अनुवाद खः । त्यं
दुगु पाठयांशत सयादोयागु अर्थ अभिप्राय उल्लेखित पाठयां-
शत जुल ।)

अनात्म लक्षण सूत्र देशना

(बर्मीसम्बत १३१६-दय् वर्षावासया दुने कना विज्या.गु)

अनन्त गुण समूहं सम्पन्न जुया विज्याकम्ह तथागतयात

अनात्म लक्षण सूत्र देशना कनेत भगवान बुद्धं उगु
सूत्र कना विज्यागुया कारण निदानयात त्हापां उल्लेख
यायेगु आवश्यक जू । उकिं आः उगु निदान उल्लेख याये ।

प्रथम संगायन याःगु अवस्थाय् आयुष्मान महा
काश्यप महास्थविरं आनात्म लक्षण सूत्र देशना तथागतं....

(१) गुगु थासय् विहार याना विज्यावले कना विज्यात ?
(२) गुगु अवस्थाय् कना विज्यात ? (३) सुनां कना विज्या
त ? (४) सुयात कना विज्यात धका कारण निदान प्यता
न्यना विज्याःगुलि “आयुष्मान आनन्द स्थविरं” “एवं मे
सुतं” आदि धका लिसः विया विज्यात । उकथं लिसः विया
विज्यागु यात संगीतिकारक स्थविरपिसं-

“एवं मे सुतं—एकं समयं भगवा वाराणसियं
विहरति इसिपतने मिगदाये । तत्र खो भगवा पञ्चवग्गिये
भिवखू आमन्तेसि भिवखवो ति । भदन्तेति ते भिवखू भगवतो
पच्चस्सोसुं भगवा एत दवोच” धका—

थुकथं संगायन याना विज्यात । उगु पालियात
धःगु भाषं अर्थं छयात धाःसा.... जिं थथे न्यना तयागु दु ।
छगू इलय् भगवान् बुद्ध वाराणशी ऋषिपतन नां जुया च्वंगु
मृगदावनय् विहार याना विज्याना च्वन । उगु इलय् भगवान्
बुद्धं न्याम्ह पुचः दया च्वंपि पञ्चवर्गीभिक्षु पित्त “भिक्षुपि !”
धका सःता विज्यात । पञ्चवर्गी भिक्षुपिसं “भन्ते” धका लिसः
बिल । अबले भगवान् बुद्धं थुगु “अनात्म लक्षण सूत्र”
देशना याना विज्यात धयागु अभिप्राय जुल

थुगु संगायन निदानय् “छगू इलय्” धका सामान्य
कथं धया तःगुलिं गुगु दँ, गुगु महीना, गुगुदि धयागु स्पष्ट
मजू । थथे सामान्य कयं धया तये माःगु नं कण्ठ याना लुमंका
तये अःपुसे च्वंकेत हे खः थथे मखुसे प्रत्येक सूत्र पतिकं फला-
नागु दँय्, फलानागु महीनाय्, फलानागु घडी, फलानागु, दिनय्
धका थुकथं पूर्वक संगायन याना तल धाःसा कण्ठ याना
लुमंका तयेया निंति अतिकं थाकुसे च्वनी । थौं कन्हेथें सफू
यागु युग जूगु जूसा ला थाकुइ मखुगु खः उकथं पूर्ण जुइक पूर्वक
लुमंका तये मागु जूसा तःसकं ज्यूगु खः । तर अबलेयागु कण्ठ
याना धारणा याना तइगु युगया दृष्टि तःसकं थाकुगु जुया

चवन । उकिं मेमेगु सूत्रय् थें हे थुगु सूत्रय् नं 'एकं समयं-छगु इलय्' धका थथे सामान्य कथं जक संगायन याना तःगु जुल । अथे नं थुगु सूत्रय् ला अर्थकथां स्पष्ट जुइक व्याख्या याना तःगुलि सीके दत । गुकथं धाःसा-धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र कना बिज्याये धुंका, पञ्चवर्गी भिक्षुपि न्याम्हं श्रोतापन्न जुइ धुसेलि आषाढ कृष्ण पञ्चमी खुनु थुगु सूत्रयात देशना याना बिज्यात धका अर्थकथालय् स्पष्ट रूपं उल्लेख याना तःगु दु ।

तर पञ्चवर्गी भिक्षुपि न्याम्हं श्रोतापन्न जुइ धुंका धका धया तःगुली इपि न्याम्हं मध्यय् आयुष्मान कौण्डिन्य छम्ह जक श्रोतापन्न जूगु स्पष्ट जुया चवन । मेपि प्यम्हं गु कथं श्रोतापन्न जुल लय्; श्रोतापन्न व्यक्तिपित अनात्म लक्षण देशना छाया कना विज्याये माल धयागु ला स्पष्ट मजू-निगु हे जुया चवन तिनि । उकियात स्पष्ट जुइ कथं आः उल्लेख याना वयने ।

धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र देशना श्रवण याना च्वं च्वंगु वखतय् पञ्चवर्गी न्याम्हं मध्यय् आयुष्मान कौण्डिन्य छम्ह जक प्यंगु सत्ययात खंका व सीका श्रोतापन्न जूगु जुया चवन । आयुष्मान कौण्डिन्य छम्ह जक 'तिण्णविचिकिच्छो-उत्तीर्ण जुइ धुंकूगु विचिकित्सा दया च्वन, विचिकित्सां मुक्त जुल-धका धया तःथें बुद्ध, धर्म, संघ शिक्षा सम्बन्धय् पूर्ण रूपं विश्वास दुम्ह जुल । गथे धाःसा - "धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र" देशना कना विज्याःम्ह जिभि शास्ता तथागत सम्पूर्ण प्यंगु

तथागतया अमूल्य उपदेश /२६/

सत्य धर्मयात सिया विज्याःम्ह धात्थेम्ह बुद्ध खः ; कना विज्याःगु धर्म नं धात्थेगु धर्म खः ; थुगु धर्म अनुरूप आचरण याना थुगु धर्मयात जिथे स्यूपि पुद्गल समूह नं धात्थेपि संघ हे खः । थुगु धर्म अनुसार आचरण याये माःगु च्यागू मार्गाङ्ग शील, समाधि प्रज्ञा धयागु शिक्षा-चरणत नं यथार्थ आचरण मार्ग खः” धका निश्चित रूपं विश्वास याना अवेच्च पसाद धयागु दृढ स्थिर अचल अविनाशी जुया च्वंगु श्रद्धा धर्म पूर्ण व सम्पन्न जुया वनीगु खः । अथे जुया आयुष्मान कौण्डिन्य उपदेशया अन्तय् तुरन्त हे तथागत याके उपसम्पद धयागु शील शिक्षा सम्पन्नगु शासनय् दुनेयागु भिक्षुत्व प्रार्थना याःगु जुल ।

अवले तथागतं “एहि भिक्खु स्वाक्खातो धम्मो, चर ब्रह्मचरियं सम्मा दुक्खस्स अन्तकिरियाय । वा भिक्षु, धर्म बांलाक यथार्थ रूपं कना तयागु सु-आख्यात धर्म खः, धात्थे सुनिश्चित रूपं दुःख अन्त याये फइकथं ब्रह्मचर्यया आचरण या वा” धका सःता विज्याना उपसम्पदत्वया अनुमति विया विज्यात । थुकथं भिक्षुत्व विया विज्याःगु खँपुइ “एहि भिक्खु” धका दुगुलि थुजोम्ह भिक्षुयात “एहि भिक्खु” उपसम्पन्न धाइगु खः ।

न्यं जक न्यनां मगाः आचरण व उदयोग यायेमाः

ल्यंदुपि वप्प, भद्दिय, महानाम व अस्सजि
धयापि प्यम्हसिनं ला उगु अवस्थाय् प्यंगू सत्ययात स्वज्ञानं
दुग्गयेक मस्यू मखंनि । धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र देशना न्यना
उकी समावेश जुया च्वंगु कथं श्रुतमय ज्ञान मात्रं जक सीका
दुविना विश्वास याइगु ओकप्पनसद्धा मात्रयात जक प्राप्त
याना काल तिनि । अविनाशी अचल जुइ फुगु अवेच्चपसाद
सद्धा धर्म यात ला प्राप्त मयानि । उकिं इमिसं अवले तथा-
गतयाके तुरन्त प्रवेश याना भिक्षुभात्र गृहण मयानिगु जुल ।
तथागत निर्देशित अनुरूप कर्मस्थान धर्मयात न्हापार्थे हे ऋषि
प्रब्रजित रूपय् अभ्यास व उदयोग याना च्वन । अथे उदयोग
व अभ्यास याना आयुष्मान वप्प आषाढकृष्ण पारू खुनु
श्रोतापन्न जुल । आयुष्मान भद्दिय, आयुष्मान महानाम,
आयुष्मान अस्मजिपि जक द्वितीया, तृतीया, चतुर्थी खुनु क्रमशः
श्रोतापन्न जुल । थथे श्रोतापन्न जुइ धुंका तिनि तथागत
याके थी धी भिक्षुत्व प्रार्थना याःगु खः । तथागतं नं इमित
थी थी “एहि भिक्षु” थया भिक्षु छुना विया बिज्यात ।

नेत्य पुद्गलपिं

उकिं उग्घाटितञ्जू, विपञ्चितञ्जू, नेत्य, पदपरम धयापिं
 प्यथी व्यक्तपिनि कथं विभाजन याना स्वल धाःसा आयुष्मान
 कौण्डिन्य छम्ह जक धर्मचक्र सूत्र देशना विस्तृत रूपं कना
 बिज्याना च्वंबले न्यना च्वं च्वं धर्मावबोध जूगुलि विप-
 ञ्चितञ्जू धायेमाः मेपिं प्यम्ह व्यक्तपिं ला उपदेश न्यना
 मात्रं विशिष्ट धर्म मस्यू मखंनिगुलि भाबना कार्ययात छन्हू,
 निन्हू आदि कथं उदयोग व अभ्यास याये धुंका तिनि स्यूपिं
 थुपिं जूगु जुया नेत्य पुद्गलपिं धका जक काये माः । थों
 कन्हे गुलिसिनं “श्रोतापन्न जुइया निति अभ्यास, आचरण व
 उदयोग याये माःगु मदु । उपदेश न्यना धर्म स्वभावयात सिल
 थुल धायेवं हे श्रोतापन्न जुइगु खः” धका थथे धारणा दयेका
 कना क्यना जुया च्वंगु दु । अथे कना क्यना जुया च्वंपिं
 कतिलासिपिनिगु श्रोतापन्न मार्ग थुगु आयुष्मान बप्पादि प्यम्ह
 स्थविरपिनिगु अभ्यास व आचरण पहः व श्रोतापन्न जूगु
 घटनालिसे सामंजस्य मिले याना—स्वल-धाःसा छुं हें आधार
 मदुगु असत्य धर्म जुया च्वंगु खँ अतिकं सप्त जुया च्वंगु दु ।
 विचाः याना स्व । थों कन्हे याउँक अःपुक थूइक कने सःपिं
 धयापिं व्यक्तपिं तथागत स्वया नं कने सःपिं जुइ ला ? न्यने
 मात्रं थू धाःपिं व्यक्तपिं नं थुपिं पञ्चवर्गी प्यम्ह स्थविरपिं

स्वया नं अप्वः थुइके अःपुपि जुइगु खःसा थुपि प्यम्ह स्थविर
पिन्त खालि कष्ट व शास्ति जुइक तथागतं उद्योग व अभ्यास
याका बिज्याना च्वनी ला ? उगु विषयतयत् सही लिसः
वयेक विचाः याना स्वल धायेवं कतिलासि श्रोतापन्न मार्गं
लौका ल्येहेँ पूथें स्वभावतः खने दया वइ ।

विधिवत् उद्योग व अभ्यास

अले अबले पञ्चवर्गी प्यम्ह स्थविर पिनिगु उद्योग
व अभ्यास पद्धति अतिकं दिलचस्पी वर्धक जुया च्वन । पञ्च-
वर्गी न्याम्ह मध्यय् निम्हसिनं भिक्षाचरण हे या विमज्यासे
मदिक उद्योग व अभ्यास याना च्वं च्वन । स्वम्ह भिक्षाटन
बिज्याइगु जुया च्वन । थुकथं उद्योग व अभ्यास याना च्वंगु
दि नं दया च्वन । अले हानं स्वम्हसिनं मदिक उद्योग व
अभ्यास याना च्वनीबले निम्ह भिक्षाटन विज्याइगु जुया
च्वन । थुकथं उद्योग व अभ्यास याना च्वंगु दि नं दया
च्वन । मतलव छु धाःसा श्रोतापन्न मजुनिपि प्यम्ह व्यक्तपि
मध्यय् निम्ह वा स्वम्हसिनं छगू पाखं दिपा मयेक उद्योग
व अभ्यास याना च्वंगु खः । ल्यंपि छम्ह निम्ह लिसे आयु-
ष्मान कौण्डन्य भिक्षाटन विज्याइगु जुया च्वन । लाभ जूगु
भोजन तथागत सहित खुम्हसिनं इना चना भपाः विज्याइगु
जुन । थन निम्ह सिनं उद्योग व अभ्यास याना च्वनीबले

स्वम्हसिनं उदयोग व अभ्यास याना चवनीवले सु सु व्यक्ति-
पिसं उदयोग व अभ्यास याना चवन; सु सु व्यक्तिपि भिक्षा
वना चवन धका थये क्वजोक उस्नेख याना तःगु ला मदु ।
तर श्रोतापन्नत्वप् लिङ्गना च्वंपि व्यक्तिपि न्यत्रः भिक्षाटन
पलिबोधदुपि जुया चवन धका धारणा यात धाःसा उचित
जुइगु सम्भावना दया चवन ।

अबले तथागत नं भिक्षाटन विमज्याः । भावना
धर्म उदयोग व अभ्यास यानाच्वंपि पञ्चवर्गीपिके कर्मस्थान
मल उत्पन्न जुयावल धाःसा निराकरण व शुद्ध याना वी फये-
केत मृगदावन आश्रम स्थलय हे तयार जुया चवना विज्याना
च्वंगु जुल । पञ्चवर्गीपिसं कर्मस्थान मल व क्विग लुया
वइवले तथागतयाथाःय वना न्यनेगु निवेदन यायेगु याना चवनीगु
खः । गवले गवले तथागत इमिथाय विज्याना निराकरण
याना विया विज्याइगु जुल । थ्व बुद्ध-शासन न्हापां स्थापना
याना विज्यावले सिगु कथं हंक जूगु विधिवत् अभ्यास व उद्योग
पद्धति व आरक्षा पद्धति खः । थौं कन्हे नं कथं हंक विधिवत्
उदयोग व अभ्यास याये मं दत धाःसा थुगु विधि कथं हे
चानं न्हिनं दिपा मदयेक अभ्यास व उदयोग यायेमाः । गुरू
जूम्हं नं मेपिनि मनया खँ सीके मफुसां न्यना कर्मस्थान मल-
यात निराकरण व शुद्ध याना वीमाः । अले तिनि गुलि लाभ
दये माःगु खः उलि सम्पन्न जुइ फइ ।

आयुष्मान वप्प, आयुष्मान भद्विय, आयुष्मान महानाम,
आयुष्मानअस्सजि धयापि पञ्चवर्गीप्यम्ह आः कना बयार्थे स्वयं

तथागतं आरक्षा याका विधिवत् कथं हंक दिपा मदयेक उदयोग
व अभ्यास याना विज्यागुलि आषाढकृष्ण पारू खुनु द्वितीया
तृतीया, चौथी खुनु क्रमशः श्रोतापन्न जुया एहि भिक्खु भिक्षु
जुल । थये पञ्चवर्गीपि न्याम्ह श्रोतापन्न जुया एहि भिक्खु
भिक्षुत्व लाभ याये धुंका कृष्णपक्ष पञ्चमी खुनु अरहत्त
मार्गं ज्ञान लाभ जुइकेया निति थुगु अनात्मलक्षणसूत्र
देशनायात तथागतं देशना याना विज्याःगु खः ।

थन नं विचाः याये माःगु ला दया च्वन तिनि ।

गुकथं धाःसा-श्रोतापन्न धयागु अनात्म लक्षणयात सीके धुंका
तिनि उत्पन्नजुइगु मखु ला ? सत्काय दृष्टि धयागु आत्म
उपादान विल्कुल निरोध जुइ धुंकल मखु ला ? थुकथं अनात्म
लक्षणयात सीके धुंका आत्मउपादान निरोध जुया च्वंपि
श्रोतापन्न व्यक्तिपिन्त छाया थुगु अनात्म लक्षण सूत्र देशना
कना विज्याये माःगु लय् धका थये विचाः याये थाय् दया
च्वन ।

दृष्टिमानयात हटे याये नितिं

लिसःछुधाःसा श्रोतापन्न व्यक्ति अनात्मलक्षण-
यात सीके धुंकल धयागु नं खः । आत्मउपादानं र हत जुया
च्वने धुंकल धयागु नं खः । तर दृष्टि समानगु मान धयागुला

श्रोतापन्नयाके दया वं च्वन तिनि । थुगु मानं आत्म, जीव,
 अहंभाव धात्थे दुगु कथंला आशक्त मयाः अथे नं रूप व
 नामस्कन्धतयत् आधार कयाला जि धयागु कथं च्वय् च्वय्
 धाया आशक्त जुया च्वनी तिनिगु जुल । उकीयात “अस्मिमा
 न” धका धाइ । जिहे खः धका च्वय् च्वय् धाये माःगु
 स्वभाव खः । उकीयात “दृष्टिमान” धका नं धाः । दृष्टि
 समान जुया च्वंगु जुया दृष्टियागु प्रतिनिधित्व स्वभाव दुगु
“मान” धयागु भाव खः । थुगु मानयात श्रोतापत्ति मार्गं
 हटे याये मफु । च्वय् च्वय्यागु मार्गं तिनि हटे याये फु ।
 च्वय् च्वय्यागु मार्ग्यं नं अरहन्त मार्गं तिनि निरवशेष रूपं
 हटे याये फु ।

थुगु विषययात अभिधर्म पिटक धम्म संगणी
पालिया ब्याख्या अट्टसालिनी धयागु अर्थकथाय् थये स्पष्ट
 याना क्यना तःगु दु । श्रोतापत्ति मार्ग्यं दुगु सम्यग् दृष्टि
 मार्गाङ्ग सत्काय दृष्टि हा दया च्वंगु ६२-गू मिथ्या दृष्टियात
 निरवशेष रूपं हटे याइगु खः । तर श्रोतापन्नया सन्तानय्
 सकृदागामि मार्गं हटेयाये माःगु मान दया च्वन तिनि । उगु
 मान दृष्टिया थासय् च्वना च्वंगु दु । दृष्टिया थासय् च्वना
च्वंगु दु धयागु दृष्टि समान जुया च्वंगुयात हे धाः गु खः ।
 सकृदागामि मार्ग्यं दया च्वंगु सम्यग्-दृष्टि उगु मानयात हटे
 याइगु खः । सकृदागामि मार्ग्यं नं बनागामि मार्गं हटे याये
 माःगु मान दया च्वन तिनि । उगु मानयात अनागामि मार्ग्यं

दुगु सम्यग् दृष्टि हटे याइगु खः अनागामि याके नं अरहत्त मार्गं हटे याये माःगु मान दया च्वन तिनि । उगु मानयात अरहत्त मार्गं दुगु सम्यग् दृष्टि निरवशेष रूपं हटे याइगु खः धका थये स्पष्ट याना वयना तल ।

अथे जुया च्वय्च्वय्यागु मार्गं हटे याये माःगु “अस्मिमान” धयागु दृष्टिया प्रतिनिधि भात्म उपादान दृष्टि मान यात हटे याये फयेकेत श्रोतापन्न जुइ धुं कुपि पंचवर्गी भिक्षु पित्त तथागतं थुगु अनात्मलक्षणसूत्र देशनायात देशना याना बिज्याये माःगु खः । थुगु अनात्म लक्षण अत्यावश्यकगु नं जुया च्वन । थुगु अनात्मलक्षणयात मसिल धाःसा मार्गं फल लाभ जुइ मखु । अले थुगु अनात्म लक्षण सीके नं थाकु । शासनं पिने जुल धाःसा सीके फइ मखु । शासनय् दुने हे जक सीके फइगु जुया च्वन । अनित्य लक्षण, दुःख लक्षण धयागुला नक्कली व सक्कली निथी निथी दया च्वंगु जुया नक्कली अनित्य, नक्कली दुःख तय्त ला शासनं पिने नं सीके फु । अनात्म लक्षण अथे नक्कली धका मदुगु जुया शासनं पिने सीके फइ मखु । शासनय् दुने नापं सक्कली अनित्य दुःख लक्षणतय्त खंके सीके फुसा तिनि अनात्म लक्षणयात सीके फइगु जुया च्वन । उकिं थुगु सूत्रय् प्रारम्भिक रूपं सक्कली दुःख लक्षण द्वारा अनात्म लक्षणयात उल्लेख याना कना विज्यात । उगु अनात्म लक्षण यात वक्कवजीक थुइकेत आदर गौरवपूर्वक एकचित्त याना न्यनेगु मनन यायेगु याके वी मास्ते वः । तथागतं थुकथं शुरू याना कना बिज्यात ।

तथागतया अमूल्य उपदेश /३६/

आशक्त जुइ माःगु सत्वपिनिगु आत्मयात जीवात्म धका
धाइ । उगु आत्मयात स्वामी, निवासी कारक, वेदक धका
भाःपा आशक्त जुया च्वन । उकी मध्यय् ।

(क) शरीरय् दुने इच्छानुसार प्रशासन चले याना च्वंम्ह
आत्म दुधका भाःपा च्वंगु स्वामी आत्म आशक्ति ।

(ख) शरीरय् दुने सदां स्थिर जुया च्वंम्ह आत्म दु धका
भाःपा च्वंगु निवासी आत्म आशक्ति ।

(ग) आकार प्रकार पहःचहः धाक्वयात आत्म दयेका
च्वंगु खः धका भाःपा च्वंगु कारक आत्म आशक्ति ।

(घ) भि मभिं धाक्वयात आत्मं हे अनुभव यानाच्वंगु दुधका
भाःपा च्वंगु वेदक आत्म आशक्ति ।

२-वेदनास्कन्धया अनात्म पहः

भिक्षुपि, अनुभव याइगु वेदना अधिकारी आध्य-
त्मिक आत्म मखु । आत्म खःगु जूसा थुगु वेदना शास्तिया
निर्ति जुइ फइ मखु वा मजुइ मागुः खः । जिगु वेदना थथे भिगु
मुक्क जुया च्वनेमाः; थथे मभिंगु मजुइमाः धका वेदनाय्
अह्ने पहे याये ज्युगु जुइमाः ।

वास्तबिक कथंला अनुभव याइगु वेदना अधिकारी
आध्यात्मिक आत्म मखु । आत्म मखुगुलि हे वेदना शास्तिया
निर्ति नं जुयाच्वन । जिगु वेदना थथे भिगु जक जुइमाः थथे

सूत्रया भाषान्तरण

१- रूपस्कन्धया अनात्म पहः

भिक्षुपि! रूप अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु ।
आत्म खःगुजूसा थुगु रूप शास्तियो निति जुइ फइ मखु । “जिगु
रूप थथे जुइमाः; थथे शास्ति जुइकीगु मजुइमाः धका रूपय
अह्ने पह्ने याये ज्यूगु जुइमाः ।

वास्तविकरूपं ला रूप अधिकारी आध्यात्मिक
आत्म मखु । आत्म मखुगुलिहे रूप शास्ति यायेमा निति जुया
च्वन । “जिगु रूप थथे जुइमाः; थथे शास्ति जुइकीगु मजु-
इमाः” धका रूपय अह्ने पह्ने याये मज्यूगु जुया च्वन ।

स्मरणिका

थन अन्ध पृथग्जनपिसं आशक्त जुइका च्वंगु आत्म
जीवात्म व परमात्म धका निथी दु । संसार व सत्वप्राणी-
पिन्त सृष्टि याःम्ह धका भाःपी वहःजुया च्वंम्ह परमेश्वरया
आत्मयात परमात्म धाइ । सृष्टि याना तःगु दु धका भाःपिया

मभिगु ला थः मजुइमाः धका वेदनाय् अह्ने पहे याये
फइ मखुगु नं जुया च्वन ।

३-संज्ञास्कन्धया अनात्म पहः

भिक्षुपिं, लुमंकीगु संज्ञा अधिकारी आध्यात्मिक
आत्म मखु । आत्म खःगु जूसा थुगु संज्ञा शास्तिया नितिं
मजुइ माःगु खः । जिगु संज्ञा थथे भिगु जक मुक्कं जुया
च्वनेमाः; थथे मभिगुला थः मजुइमाः धका संज्ञाय् अह्ने पहे
याये ज्युगु जुइमाःगु ख ।

वास्तविक रूपं ला लुमंकीगु संज्ञा अधिकारी
आध्यत्मिक आत्म मखु । आत्म मखुगुलि हे संज्ञा शास्तिया
नितिं नं जुया च्वन । जिगु संज्ञा थथे भिगु मुक्कं जक जुया
च्वनेमाः; थथे मभिगु ला थः मजुइमाः धका संज्ञाय् अह्ने पहे
याये मज्युगु नं जुया च्वन ।

४-संस्कारस्कन्धया अनात्म पहः

भिक्षुपिं, मरम्मत व उद्योग याइगु-संस्कारत
अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु । आत्म खःगु जूसा थुपिं
संस्कारत शास्तिया नितिं मजुइ माःगु खः । जिगु संस्कारत
थथे भिगु जक जुया च्वनेमाः; थथे मभिगु ला थः मजुइमा
धका संस्कारय् अह्ने पहे याये ज्युगु नं जुइ
माःगु खः ।

वास्तविक रूपं ला मरम्मत व उद्योम याइगु संस्कारन अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु । आत्म मखुगुलि हे संस्कारत शास्तिया निति नं जुया च्वन । जिगु संस्कारत थथे भिगु जक जुया च्वनेमाः; थथे मभिगु ला थः जुइमाः धका संस्कारय् अह्ने पह्ने याना व्यवस्था याये मज्यूगु नं जुया च्वन ।

५. विज्ञानस्कन्धया अनात्म पहः

भिक्षुपि, सीकीगु मनोविज्ञान अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु । आत्म खःगु जूसा थुगु मनोविज्ञान शास्तिया निति मजुइ माःगु खः । जिगु मनोविज्ञान थथे भिगु मुक्कं जक जुया च्वनेमाः; थथे मभिगु ला थः मजुइमाः धका मनोविज्ञानय् अह्ने पह्ने याना व्यरथा याये ज्यूगुनं जुइ माःगु खः ।

वास्तविक रूपंला सीकेगु-मनोविज्ञान अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु, आत्म मखुगुलि हे मनोविज्ञान शास्तिया निति नं जुया च्वंगु दु । जिगु मनोविज्ञान थथे भिगु मुक्कं जक जुया च्वनेमाः; थथे मभिगु ला थः मजुइमाः धका मनोविज्ञानय् अह्ने पह्ने याये मज्यूगु नं जुया च्वन ।

स्मरणीका

(क) प्रज्ञप्ति अनित्य, सीके मात्रं, अनात्म खंके फइमखु ॥

तथागतया श्रमूत्य उपदेश /४०/:

(थलबल तःज्याइगु, मनूत सीगु थें जाःगु ब्रज्जप्ति अनित्य) ॥

(ख) प्रज्जप्ति दुःख; सीके मात्रं; अनात्म खंके फइ मखु ॥
(पुथं कइगु आदिया कारणं स्याइगु सह याये आकुइगु थें जाःगु प्रज्जप्ति दुःख ।)

(ग) परमार्थ अनित्य, खंसा तिनि, अनात्म खंके फइगु जुल ।

(घ) परमार्थ दुःख, खंसा तिनि; अनात्म खंके फइगु जुल ।

(ङ) लक्षण चक्रय्, छता खनेवं; दक्वं सीगु हे जुल ।

अनुपश्यना ३-गू स्मरणिका

(१) अनित्ययात सीकेमाः; अनित्य लक्षणयात सीकेमाः;
अनित्यानुपश्यनायात सीकेमाः ।

(क) उत्पत्ति विनाश जुया च्वनीगु रूप व नाम स्कन्ध धाक्व
अनित्य धर्म ।

(ख) उत्पत्ति जुया ववे घुका तना वना च्वनीगु अनित्य लक्षण ।

(ग) भाविता याना चायेका च्वनेगु क्षणय् तना वना च्वंगु-
यात खना स्थिर मदु धका सिया च्वनीगु अनित्यानु-
पश्यना ज्ञान ।

(२) दुःखयात सीकेमाः; दुःख लक्षणयात सीकेमाः; दुःखानु-

पश्यनायात सीकेमाः ।

(क) उत्पत्ति विनाश निगुलि शास्ति याका च्वने माःगु रूप
व नाम स्कन्ध दुःख धर्म ।

(ख) उत्पत्ति विनाश निगुलि दिपा मदयेक शास्ति याना
च्वनीगु दुःख लक्षण ।

(ग) भाविता याना चायेका च्वनेगु क्षणय् उत्पत्ति विनाश
जुया च्वंगुयात खना दुःख धका स्पूगु (सिया च्वनीगु)
दुःखानुपश्यना ज्ञान ।

(३) अनात्मयात सीकेमाः; अनात्म लक्षणयात सीकेमाः;
अनात्मानुपश्यनायात सीकेमाः ।

(क) थःथःगु स्वभाव अनुसार उत्पत्ति विनाश जुया च्वनीगु
रूप व नामस्कन्ध अनात्म धर्म ।

(ख) इच्छा यानार्थे जुइ मत्तुगु अनात्म लक्षण ।

(ग) भाविता याना चायेका च्वनेवले मनं तुनार्थे मज्जुइगु-
यात खना वशय् मदु, आत्म मखु धका सिया च्वनीगु
अनात्मानुपश्यना ज्ञान ।

अमात्म लक्षणयात घनं त्वपुगु

(क) न्ह्योने ल्युनेयागु धर्म, क्षण भेद जुयेकनं ।

निरन्तर आत्म भाःपीवं, लुइगु खः सन्ततिघन ।

- (ख) नेक रूप नाम धर्म, थी थी स्वभाव दयेक नं ।
निरन्तर आत्म भाःपीवं, लुइगु खः समूहघन ॥
- (ग) नेक रूप नाम धर्म, थी थी कृत्य दयेक नं ।
निरन्तर आत्म भाःपीवं, लुइगु जुल कृत्यघन ॥
- (घ) नाम धर्मत धाक्व-नेकारम्मण दयेक नं ।
निरन्तर आत्म भाःपीवं, लुइगु आरम्मणघन ॥
- (ङ) उत्पत्ति क्षणया धर्म, मयायेबले विभाजन ।
प्यंगू घन लुया वया, आत्मोपादान जुइ जुल ॥
- (च) उत्पत्ति क्षणया धर्म, याना थी थी विभाजन ।
प्यंगू घन तना वनेवं, अनात्म ज्ञान लुइ जुल ॥
- (छ) पूर्ण जुइवं ज्ञानानात्म, आर्य मार्ग्य थ्यनी जुल ॥

Dhamma.Digital

६-रूपस्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मोमांसा

भिक्षुपि-थुकीयात गथे धका मत्ती तया ? रूप नित्य ला कि अनित्य ?

अनित्य भन्ते ।

अनित्ये घर्म भयानक दुःख लाकि यइपुसे सुख ?

भयानक दुःख खः भन्ते ।

अनित्ये दुःख विपरिणामी घर्मयात्त जिणु सम्पत्ति, जि, जिणु

आत्म ठोस द्रव्य धका मती तयेगु^१ त्वः जू ला ?
मत्वः भन्ते ।

७-वेदनास्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मीमांसा

अनुभव याइगु-वेदना नित्य ला कि अनित्य ?
अनित्य भन्ते ।

अनित्य स्वभाव धर्म भयानक दुःख ला कि यइपुसे सुख ?
भयानक दुःख भन्ते ।

अनित्य, दुःख, विपरिणामी धर्मयात जिगु सम्पत्ति, जि, जिगु
आत्म ठोस द्रव्य धका मती तयेगु त्वः जू ला ?
मत्वः भन्ते ।

८-संज्ञास्कन्धय् स्वंगू लक्षणया मीमांसा

लुमंकिगु-संज्ञा नित्य ला कि अनित्य ?
अनित्य भन्ते ।

अनित्य स्वभाव धर्म भयानक दुःख ला कि यइपुसे सुख ?
भयानक दुःख भन्ते !

अनित्य, दुःख, विपरिणामी स्वभाव धर्मयात जिगु सम्पत्ति
जि, जिगु आत्म ठोस द्रव्य धका मती तयेगु त्वः जू ला ?
मत्वः भन्ते !

६-संस्कारस्कन्धयु त्रिलक्षणया मोमांसा

मरम्मत व उदयोग याइगु-संस्कार धर्मत नित्य ला कि अनित्य ?

अनित्य भन्ते ।

अनित्य स्वभाव धर्म भयानक दुःख ला कि यइपुसे सुख ? भयानक दुःख भन्ते ।

अनित्य, दुःख, विपरिणामी स्वभाव धर्मयात जिगु सम्पत्ति, जि, जिगु आत्म ठोस द्रव्य धका मती तयेगु त्वः जू ला ? मत्वः भन्ते ।

१०-विज्ञानस्कन्धयु त्रिलक्षणया मोमांसा

सीकीगु मनोविज्ञान नित्य ला कि अनित्य ?

अनित्य भन्ते ।

अनित्य स्वभाव धर्म भयानक दुःख ला कि यइपुसे सुख ? भयानक दुःख भन्ते ।

अनित्य, दुःख, विपरिणामी स्वभाव धर्मयात जिगु सम्पत्ति जि, जिगु, आत्म ठोस द्रव्य धका मती तयेगु त्वः जू ला ? मत्वः भन्ते ।

(जिगु सम्पत्ति धका न्हयाइपु तायेका घयेसुया तये नं मत्वः जि हे खः धका तःधं तायेका तःधंछू जुई नं मत्वः; जिगु आत्म ठोस द्रव्य धका भाःपिया आशक्त जुइ नं मत्वः घयागु भाव खः ।)

११-रूप धर्मय् ११-गू स्थानद्वारा भाविता यायेगु निर्देशन

भिक्षुपि, उकथं, जि, जिगु, सम्पत्ति, जिगु आत्म धका भाःपी मत्वःगुलि रूप पुला वने धुंकूगु-अतीत जूसां; उत्पन्न जुइ तिनिगु-अनागत जूसां; उत्पन्न जुया च्चंगु-वर्तमान जूसां; दुनेयागु जूसां; पिनेयागु जूसां, कोरागु जूसां; शूक्ष्मगु जूसां; हीनगु जूसां; प्रणीतगु जूसां; ताःपाःगु जूसां; सःतीगु जूसां; उगु रूप धाक्वयात जिगु सम्पत्ति मखु; जि मखु; जिगु आत्म मखु धका ज्ञानं स्पष्ट जुइका गथे खः अथे खंके व सीकेया निति भाविता यायेमाः ।

१२-वेदनाय ११-गू स्थानद्वारा भाविता यायेगु निर्देशन

भिक्षुपि, उकथं जि, जिगु सम्पत्ति, जिगु आत्म धका भाःपी मत्वःगुलि अनुभव याइगु-वेदना पुला वने धुंकूगु अतीत जूसां; उत्पन्न जुइ तिनिगु-अनागत जूसां; उत्पन्न जुया च्चंगु-वर्तमान जूसां; दुनेयागु जूसां; पिनेयागु जूसां, कोरागु जूसां; शूक्ष्मगु जूसां; हीनगु जूसां; प्रणीतगु

जूसां; तापाःगु जूसां; सःतिगु जूसा; उगू अनुभव याइगु वेदना धाक्वया जिगु सम्पत्ति मखु; जि मखु, जिगु आत्म मखु धका ज्ञानं स्पष्ट जुइका गथे खः अथे खंके व सीकेया निरिति भाविता यायेमा : ।

१३-संज्ञाय ११-गू स्थानद्वारा भाविता यायेगु निर्देशन

भिक्षुपि, उकथं जि, जिगु सम्पत्ति, जिगु आत्म धका भाःपी मत्वःगुलि लुमंकीगु-संज्ञा पुलावने धुंकूगु-संज्ञा पुलावने धुंकूगु अतीत जूसां; उत्पन्न जुइतिनिगु-अनागत जूसां; उत्पन्न जुया च्वंगु-वर्तमान जूसां दुनेयागु जूसां; पिनेयागु जूसां; कोरागु जूसां, शूक्ष्मगु जूसां; हीनगु जूसां; प्रणीतगु जूसां; तापाःगु जूसां; सःतिगु जूसां; उगु लुमंकीगु-संज्ञा धाक्वयात जिगु सम्पत्ति मखु; जि मखु; जिगु आत्म मखु धका ज्ञानं स्पष्ट जुइका गथे खः अथे खंके व सीकेया निरिति भाविता यायेमा : ।

१४-संस्कारय ११-स्थानद्वारा भाविता यायेगु निर्देशन

भिक्षुपि, उकथं जि, जिगु सम्पत्ति, जिगु आत्म धका भाःपी मत्वः गुलि मरम्मत व उद्योग याइगु-संस्कारत पुलावने धुंकूगु-अतीत जूसां; उत्पन्न जुइतिनिगु-अनागत

जूसां; उत्पन्न जुया च्वंगु-वर्तमान जूसां; दुनेयागु जूसां; पिनेयागु जूसां; कोरागु जूसां, शूक्ष्मगु जूसां; हीनगु जूसां, प्रणीतगु जूसां; तापाःगु जूसां; सःतिगु जूसां; उगु मरम्मत व उद्योग याइगु-संस्कार धाक्वयात जिगु सम्पत्ति मखुः जि मखु; जिगु आत्म मखु घका ज्ञानं स्पष्ट जुइका गथे खः अथे खंके व सीकेया निति भाविता यायेयाः ।

१५ विज्ञानम् ११-गू स्थानद्वारा भाविता यायेगु निर्देशन

भिक्षुपि, उकथं जि, जिगु, सम्पत्ति जिगु आत्म घका भाःपी मत्वःगुलि सीकीगु-मनोविज्ञान पुला वने धुंकूगु अतीत जूसां; उत्पन्न जुइ तिनिगु-अनागत जूसां; उत्पन्न जुया च्वंगु-वर्तमान जूसां; दुनेयागु जूसां; पिनेयागु जूसां कोरागु जूसां; शूक्ष्मगु जूसां; हीनगु जूसां; प्रणीतगु जूसां; तापाःगु जूसां; सःतिगु जूसां उगु सीकीगु-मनोविज्ञान धाक्वयात जिगु सम्पत्ति मखु; जि मखु, जिगु आत्म मखु; घका ज्ञानं स्पष्ट जुइका गथे खः अथे खंके व सीकेया निति भाविता यायेमाः ।

रूपयात ११-गू स्थानद्वारा विचाः

भाविता यायेगु पहः स्मरणिका

(क) पुलांगु जन्मया रूप थुगु जन्मम् थ्यंके मवः; पुलांगु जन्मम् हे विनाश व निरोध जुया तना वने धुंकल,

थुगु जन्मया रूप नं लिपायागु जन्मय् थ्यंक वनी मखु;
थुगु जन्मय् हे विनाश व निरोध जुया तना वनी तिति ।
उकि रूप अनित्य ख; दुःख खः अनात्म-अधिकारी
आध्यात्मिक आत्म मखु; स्वभाव धर्म मात्र खनि ।

(ख) न्हापा वने धुकूगु दँ; वने धुकूगु ला; वने धुकूगु दि,
वने धुकूगु ईयागु रूप, आःयागु दँ, आःयागु ला,
आःयागु दि, आःयागु इलय् थ्यंक मवः; आःयागु रूप
नं लिपा, लिपायागु दँ, ...ला दि, लिपा लिपायागु
इलय् थ्यनी मखु; आःहे विनाश व निरोध जुया
वनीगु जुया रूप अनित्य; दुःख व अनात्म खः
खनि ।

(ग) दुनेयागु रूप पिने मध्यं; पिनेयागु रूप नं दुने मध्यं;
उगु उगु क्षणय् हे विनाश व निरोध जुया वनीगुलि
रूप अनित्य, दुःख, अनात्म खः खनि ।

(घ) कोरागु रूप शूक्ष्म रूप मजू; शूक्ष्म रूप नं कोरागु
रूप मजू; उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश जुया
वनीगुलि रूप अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(ङ) हीनगु रूप प्रणीत रूप मजू; प्रणीत रूप नं हीनगु
रूप मजू; उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश जुया
वनीगुलि रूप अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(च) तापाःगु रूप सःतिक थ्यंक मवः; सतिगु रूप नं
तापाक मध्यं । उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश

जुया वनीगुलि रूप अनित्य, दुःख व अनात्म खः
खनि ।

वेदनायात ११-गू स्थानद्वारा विचाः व भाविता यायेगु पहः स्मरणिका

(क) न्हापायागु पुलांगु जन्मया वेदना थुगु जन्मय् थ्यंक मवः; पुलांगु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वने धुकल । थुगु जन्मयागु वेदना नं लिपायागु जन्मय् थ्यंक वनी मखु; थुगु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वनी तिनि । उकि वेदना नित्य मदु-अनित्य खनि । दुःख खनि; अनात्म-अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु; स्वभाव धर्म मात्र खनि ।

(ख) त्हापा वने धुकूगु दँ; वने धुकूगु ला; वने धुकूगु दि; वने धुकूगु ईयागु वेदना आःयागु दँ...ला...दि आःयागु इलय् थ्यंक मवः; आःयागु वेदना नं लिपा लिपायागु दँ...ला... दि. लिपा लिपायागु इलय् थ्यनी मखु । आःहे निरोध व विनाश जुया वनीगु जुया वेदना अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(ग) दुनेयागु वेदना पिने मथ्यं; पिनेयागु वेदना नं दुने मथ्यं ।

उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि वेदना अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(घ) कोरागु वेदना सूक्ष्म वेदना मजू; शूक्ष्म वेदना नं कोरागु वेदना मजू । उगु उगु निरोध व विनाश जुया वनीगुलि वेदना अनित्य दुःख अनात्म खः खनि ।

(ङ) हीनगु वेदना प्रणीत वेदना मजू; प्रणीत वेदना नं हीनगु वेदना मजू । उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि वेदना अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(च) तापागु वेदना सःतिक थ्यंक मवः; सःतिगु वेदना नं तापाक थ्यंक मवं । उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि वेदना अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

Dhamma.Digital

संज्ञायत ११-गू स्थानद्वारा विचाः व भाविता यायेगु पहः स्मरणिका

(क) ह्लापायागु पुलांगु जन्मया संज्ञा आः यागु जन्म्य थ्यंकः मवः; ह्लापायागु जन्म्य हे निरोध व विनाश जुया तना बने धुकल; आःयागु जन्मया संज्ञा नं लिपा लिपायागु जन्म्य थ्यनि मखुः; आःयागु जन्म्य हे निरोध व विनाश

जुया तना वनी तिनि । उर्कि संज्ञा नित्य मदु-अनित्य खनि ! दुःख खनि; अनात्म-अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु; स्वभाव धर्म मात्र खः खनि ।

- (ख) न्हापा वने धुकूगु दँ. ला... दि, वने धुकूगु ईयागु संज्ञा आःयागु दँ... ला... दि, आःयागु इलय् थ्यंक मवः; आःयागु संज्ञा नं लिपा लिपायागु दँ.. ला... दि, लिपा लिपायागु इलय् थ्यनी मखु; आःहे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संज्ञा अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (ग) दुनेयागु संज्ञा पिने मथ्यं; पिने यागु संज्ञा नं दुने मथ्यं; उगु उगु क्षण्य् हे निरोध व विनाश जुया तना वनीगुलि संज्ञा अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (घ) कोरागु संज्ञा शूक्ष्म संज्ञा मजू; शूक्ष्म संज्ञा नं कोरागु संज्ञा मजू । उगु उगु क्षण्य् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संज्ञा अनित्य दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (ङ) हीनगु संज्ञा प्रणीत संज्ञा मजू; प्रणीत संज्ञा नं हीनगु संज्ञा मजू; उगु उगु क्षण्य् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संज्ञा अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (च) तापाःगु संज्ञा सःतिक थ्यंक मवः; सःतिगु संज्ञा नं तापाक मवं । उगु उगु क्षण्य् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संज्ञा अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

संस्कारतयत् ११-गू स्थानद्वारा विचाः व भाविता यायगु पहः स्मरणिका

- (क) ह्लापायागु पुलांगु जन्मया संस्कारत आःयागु जन्मय् थ्यंक मवः न्हापायागु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वने धुंकल । आःयागु जन्मय् संस्कारत नं लिपायागु जन्मय् थ्यनी मखु; आयागु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वनी तिनि । उकि संस्कारत नित्य मदु अनित्य खनि; दुःख खनि; अनात्म-अधिकारी आध्यात्मिक आत्म मखु; स्वभाव धर्म मात्र खः खनि ।
- (ख) ह्लापा ह्लापा वने धुंकूगु दँ.... ला.... दि वने धुंकूगु ईयागु संस्कारत आःयागु दँ.... ला.... दि, आःयागु इलय् थ्यंक मवः; आःयागु संस्कारत नं लिपा लिपायागु दँ.... ला.... दि, लिपा लिपायागु इलय् थ्यनी मखु; आःहे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संस्कारत अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (ग) दुनेयागु संस्कारत पिने मथ्यं; पिनेयागु संस्कारत नं दुने मथ्यं; उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संस्कारत अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (घ) कोरागु संस्कारत शूक्ष्म मजू; शूक्ष्म संस्कारत नं कोरागु

संस्कार मजू; उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संस्कारत अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(ङ) हीनगु संस्कारत प्रणीत संस्कार मजू; प्रणीत संस्कारत नं हीनगु संस्कार मजू; उगु उगु क्षणय् नं निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संस्कारत अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।

(च) तापाःगु संस्कारत सःतिक थ्यंक मवः; सःतिगु संस्कारत नं तापाक थ्यंक मवः; उगु उगु क्षणय् हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि संस्कारत अनित्य दुःख व अनात्म खः खनि ।

विज्ञानयात ११-गू स्थानव्दारा विचाः व भाविता यायेगु पहः स्मरणिका

(क) न्हापायागु पुलांगु जन्मया विज्ञान आःयागु जन्मय् थ्यंक मवः; न्हापायागु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वने धुंकल । आः यागु जन्मया विज्ञान नं लिपायागु जन्मय् थ्यनी मखु; आःयागु जन्मय् हे निरोध व विनाश जुया तना वनी तिति । उकिं विज्ञान नित्य मदु-अनित्य खनि; दुःख खनि; अनात्म-अधि-

कारो आध्यात्मिक आत्म मखु; स्वभाव धर्म मात्र खः खनि ।

- (ख) न्हापा न्हापा वने धुकूगु दँ...ला...दि, वने धुकूगु ईयागु विज्ञान आःयागु दँ...ला...दि, आःयागु इलय् थ्यंक मवः; आःयागु विज्ञान नं लिपा लिपायागु दँ...ला...दि, लिपा लिपायागु इलय् थ्यनी मखु; आःहे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि विज्ञान अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (ग) दुनेयागु विज्ञान पिने मथ्यं; पिनेयागु विज्ञान नं दुने मथ्यं; उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि विज्ञान अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (घ) कोरागु विज्ञान शूक्ष्म विज्ञान मजू; शूक्ष्य विज्ञान नं कोरागु विज्ञान मजू; उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि विज्ञान अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (ङ) हीनगु विज्ञान प्रणीतगु विज्ञान मजू; प्रणीत विज्ञान नं हीनगु विज्ञान मजू; उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि विज्ञान अनित्य, दुःख व अनात्म खः खनि ।
- (च) तापाःगु विज्ञान सःतिक थ्यंक मवः; सःतिगु विज्ञान नं तापाक थ्यंक मवं; उगु उगु क्षण्य हे निरोध व विनाश जुया वनीगुलि विज्ञान अनित्य दुःख व अनात्म खः खनि ।

१६-निर्विदा ज्ञान लिसें मार्ग फल कृत्य उत्पत्ति

भिक्षुपि, ...बहुश्रुतं सम्पन्नम्ह तथागत शिष्य आर्यं
श्रावकं थ्व तथाकथितं अनुरूपं खंकलं सीकलं धाःसा रूपय् नं
न्ह्याइपु मताःसे उद्विग्नं जुइ, वेदनाय् नं न्ह्याइपु मताःसे
उद्विग्नं जुइ, संज्ञाय् नं न्ह्याइपु मताःसे उद्विग्नं जुइ,
संस्कारय् नं न्ह्याइपु मताःसे उद्विग्नं जुइ, विज्ञानय् नं
न्ह्याइपु मताःसे उद्विग्नं जुइ ।

उद्विग्नं जुइवं आशक्तं जुइगु रागं अलगं जुइ, रागं
अलगं बिरागं जूगुलिं याना विमुक्तं जुइ, विमुक्तिं जुइ धुंका
“जिगु चित्तं विमुक्तं जुल” धका विचाः याना प्रज्ञा ज्ञानं
उत्पन्नं जुया वइ, “न्हूगु जन्म उत्पन्नं जुइगु क्षीणं जुल, उत्तमं
आचरणं ब्रह्मचर्यं आचरणं यायेगु परिपूर्णं जुल; याये माःगु
ज्या याये धुन; थुगु कृत्यया नितिं हानं छको याये माःगु
मदये धुंकल” धका विचारं विमर्शं याना सीका काइ ।

१७-पञ्चवर्गीं भिक्षुपि अरहन्तत्वय्

“थुगु अनात्म लक्षणं सूत्रं देशनायात् तथागतं

तृतीयतया अमूल्य उपदेश/ ५६ ।

देशना याना बिज्यात । पञ्चवर्गी भिक्षुपि तथागत देशित
उपदेशप्रति प्रसन्न प्रफुल्लित जुया अभिनन्दित जुल । थुगु
उपदेश देशना याना बिज्यावले पञ्चवर्गी भिक्षुपि न्याग्हेसिगु
चित्त छुं छगूयात नं आशक्त मज्जूसे आश्रव धर्म प्यंगुलि विमुक्त
जुया वन ।

का, आ:- उपदेश व्वचायेके त्यल । थुगु अनात्म
लक्षण सूत्र्य देशना याना बिज्याःगु अनित्य लक्षण, दुःख
लक्षणत लिसे मुख्यतः प्रधान जुया च्वंगु अनात्म लक्षणयात
व्वव्वजीक पूर्वक भाविता यायेगु वृद्धि यायेगु छुटे छुटे याना
खंकेगु सीकेगु याना आश्रव धर्म प्यंगुलि विमुक्त जुया च्वंगु
“अरहत्त फल निव्वणि” यात याकनं याकनं (उर्का) थ्यंका प्रत्यक्षी-
करण याना काये फुपि जुयेमाल ।

Dhamma.Digital

अनात्म लक्षण सूत्र व्वचाल

सूचं:- सूत्रया भाषान्तरया व संक्षिप्त सार स्मर-
णिकात जक खः । देशनाक्रमया अभिप्राय अ त विस्तृत
जगुलि थुगु पुस्तिकाय् उल्लेख याये मफुत । थुगु देशनाय्
एकं निसे १७ (सत्र) तकयागु संख्याक्रम द्वारा क्यना तःगु शीर्षकं
व्वव्य यागु वाक्यांशत मूल सूत्रया अनुवाद खः । त्यं दुगु
वाक्यांशत सयादोयागु अभिप्राय उल्लेख व स्मरणिकात
जुल ।

वर्मी सम्बत् १३१३-दं । चैत्र कृष्ण चतुर्दशी उपोसथ दिया वहनी अग्गमहापण्डित महासी सयादो पाखें रेडियोद्वारा प्रसारित ।

महास्मृति प्रस्थान देशना (न्हापांगु-द्या)

आः कने त्यनागु उपदेश “महास्मृति प्रस्थान देशना” खः । थुगु उपदेश बुद्ध शासनय् अत्यन्त हे महत्व-पूर्णगु प्रमुख देशना धाःसां छुं अत्युक्ति जुइ मखु । कारण छांय् धाःसा थुगु महास्मृतिप्रस्थान सूत्रय् पूर्वभाग मार्ग-धयागु विषयना कार्य उद्योग व अभ्यास यायेगु विधियात नं पूर्ण रूपं सुनिश्चित जुइक उल्लेख याना तःगु दु । विशेष ज्ञानत उत्पन्न जुइगु पहः यात नं स्पष्ट जुइक क्यना तःगु दु । परिज्ञेय, प्रहातव्य, साक्षात्कारणीय, भावेतव्य धयागु आर्य सत्य प्यंगु यात नं छर्लङ्ग जुइक परिपूर्ण रूपं क्यना तःगु दु । निभिकगु दृढगु स्वीकारोक्तियात नं इतिश्री कथं उत्साहवर्द्धक जुइक हे उल्लेख याना क्यना तःगु दु । गुकथं धाःसा – प्यंगु स्मृतिप्रस्थानयात अभिवृद्धि उद्योग व अभ्यास यात धाःसा मध्यस्थम्ह नेय्यपुद्गल मध्यय् दकसिबे ज्ञानबुद्धि स्वातुम्ह व्यक्ति हे (७) द्यैः दुने अनागामि, अरहन्त जुया काये फु ।

तीक्ष्णप्राज्ञम्ह व्यक्ति ला (७) न्ह्या दुने हे अनागामि, अरहन्त
जुया हे काये फु । अथे जुया-थुगु स्वीकारोक्ति हे श्रोतापन्न
 सकृदागामि जक जुइत ला वयासिकं याकनं जुइ फुनि धयागु
 स्पष्ट जुया च्वंगु दु । अति हे प्रोत्साहित जुइ थाये दु । अले
 फलानिशंसयात नं'पूर्वाधार याना धर्म घोषणा याना बिज्याः-
 सां निसें उल्लेख याना बिज्यागु दु । का- आः उगु धर्म-
 घोषणा न्यने त्यल । आदरपूर्वक ध्यान बी माल-

एकायनो अयं भिक्खवे मग्गो सत्तानं विमुद्धिया
 सोक परिदेवानं समतिक्कमाय दुक्खव दोमनस्सानं अत्यङ्गमाय
 त्रायस्स अधिगमाय निब्बानस्स सच्छिक्कियाय; यदिदं चत्तारो
 सतिपट्टाना ।

भिक्खवे-भिक्षुपि; यदिदं चत्तारो सतिपट्टाना-
 प्यंगू गुगु स्मृतिप्रस्थानत दया च्वन; अयं-थुगु स्मृतिप्रस्थान
 आचरण मार्ग; सत्तानं विमुद्धिया-सत्त्वर्पित चित्त मल रहित
 जुया विशुद्धि जुइया निति; एकायनो मग्गो-छपु मात्र लँ;
 छगू मात्र मार्ग खः ।

क्लेशं रहित जुया अरहन्त जुया वनीगुयात विशुद्ध
 जुइगु धाःगु खः । उगु अरहन्त जुइगु आचरण थुगु स्मृति-
 प्रस्थान मार्ग छगू हे जक दु । अले... थुगु स्मृतिप्रस्थान
 आचरण उगु अरहन्तत्वय् थ्यंक्क निश्चित रूपं थ्यंका बी फूगु
 मद्दंगु लँ, छपु मात्र लँ खः । अथे जुया... चित्त मल रहित
जुया अरहन्त जुइ यसा थुगु स्मृतिप्रस्थान कार्ययात हे उद्योग

व अभ्यास यायेमाः । थुथाय् गुलिसिनः—“अरहन्त थ्यंक ला जुइ मास्ति मवःनि; अवाय भयं मुक्त जक जुइत श्रोतापन्न मात्र जक जुइ मास्ति वः; अथे नं जुइ फइला” धका न्यंसा न्यंने नं मास्ति वयेका चवनी । थुकीला धन्दा कया चवने माःगु छुं मदु । अरहन्त जुइगु धयागु श्रोतापन्न, सकृदागामि, अनागामि छसिकथं जुइ धुंका दकसिबे लिपा तिनि जुइगु खः । व नं उद्योग व अभ्यास पूर्ण जूसा तिनि जक जुइगु खः । श्रोतापन्न मात्र जक जुइ मास्ति वःम्ह व्यक्ति पूर्ण रूप उद्योग व अभ्यास याःसा तिनि श्रोतापन्न मात्र जक जुइ फइगु खः । वयासिकं अप्वः ला जुइहे फइ मखु । उकिं—श्रोतापन्न मात्र जुइ मास्ति वःसां थुगु स्मृतिप्रस्थान कार्ययात हे उद्योग व अभ्यास याये—धका सुदृढ रूपं मनय् तया चवनेमाः ।

अर्थ-थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरण मार्गं; सोक परिदेवानं समतिक्कमाय-शोक परिदेव (ख्वयेगु) यात अतिक्रमण याये निति नं; एकायनो मग्गो-छ्खु मात्र लं; छ्खु मात्र मार्ग खः ।

संसारय्-माँ, वी, कलाः, काय्, म्हचाय्पि मरण व विनाश जुया, अलग अलग वाया चवने माल, धन सम्पत्ति विनाश जुया—थुजागु भयानकगु भय अन्तराय व सामना याये माल, शोक जुइका चवनेगु ख्वया ख्वया जुया चवनेगु अति हे ग्याना पुगु खः । उगु भय अन्तरायात नं थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरणद्वारा अतिक्रमण याना वने फु । अथे जुया—गबलें हे शोक मजुइक ख्वया ख्वया जुइ म्वाय्क न्ह्याइपुसे

लय लय तायेका जक जीवन हना बने मास्ति वःसा थुगु स्मृतिप्रस्थान कार्ययात हे परिपूर्ण रूप उद्योग व अभ्यास यायेमाः ।

अयं-थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरण मार्ग; दुःख दोमनस्सानं अत्थङ्गमाय-शारीरिक दुःख मानसिक दुःखत; निरोध व शान्त याना तंका छ्वये निति नं; एकायनो मग्गो-छपु मात्र लँ; छगू मात्र मार्ग खः ।

शारीर्य च्वना च्वने मजिक सहयाये थाकूगु विभिन्न प्रकारया शारीरिक दुःख; चित्तय च्वनां च्वने मजिक सहयाये थाकूगु विभिन्न प्रकारया मानसिक दुःख; थुपिं नित्ता प्रकारया दुःखत संसारय दकसिबे ग्यानापुगु दुःखत खः । उगु भयानकगु दुःखतयत नं थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरणद्वारा हे पूर्णतः शान्त याये फइगु जुया च्वन । अथे जुया सम्पूर्ण दुःख धाक्व शान्त जुया सदांया निति सुखपूर्वक जक च्वने मास्ति वःसा थुगु स्मृतिप्रस्थान कार्ययात हे पूर्ण रूप अभ्यास व उद्योग यायेमाः ।

अयं-थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरण मार्ग; त्रायस्स अच्चिगमाय-आर्य मार्गयात प्राप्त याये निति नं; एकायनो मग्गो-छपु मात्र लँ; छगू मात्र मार्ग खः । निब्बानस्स सच्छि-किरियाय-निर्वाणयात साक्षात्कार याये निति नं; एकायनो मग्गो-छपु मात्र लँ; छगू मात्र मार्ग खः ।

मार्गं फल निर्वाण धयागू बुद्ध शासनय श्रेष्ठ पवित्रगु प्रमुख धर्म खः । उगु मार्गं फल निर्वाणयात लाभ

यायेगु थ्यंकेगु लैपु नं थुगु स्मृतिप्रस्थान आचरण छगू हे जक दु ।
 अले थुगु स्मृतिप्रस्थान मार्ग फल निर्वाणय् निश्चित
 रूपं अवश्यमेव थ्यंका बी फूगु छगू मात्र मार्ग खः ।
 अथे जुया मार्ग फल निर्वाणय् थुगु जन्मय् हे धात्थें थ्यंक बने
 यःसा च्वदले फइ मखुगु दने फइ मखुगु थुगु स्मृतिप्रस्थान
 मार्गय् हे जक वने माः । उकि वने मास्ति वःपिं वनेत धका
 आः जिं छुमा क्यनेथें याना थुगु स्मृतिप्रस्थान देशना कना क्यना
 च्वनागु खःधका सीके बी मास्ति वः ।

“स्मृति प्रस्थान” धयागु छु ? “दिपा मदयेक
स्मृति दया च्वनीगु-क्वात्तुसे च्वंक चाया च्वनीगु हे खः”
 छुकीयात चायेका च्वनेगु तय् धाःबले-प्रकट रूपं खने दया
 वइगु “शारीरिक गतिविधि रूप समूह” यात नं उत्पन्न जुइ
 जुइगु क्षणय् त्वमफीक चायेका च्वनेमाः । अले-प्रकट रूपं खने
 दया वइगु “अनुभव याइगु वेदना” तय्त नं उत्पन्न जुइ जुइगु
 क्षणय् त्वमफीक चायेका च्वनेमाः । अले-प्रकट रूपं खने दया
 वइगु “कल्पना याइगु विचाः याइगु चित्त” धाक्वयात नं
 उत्पन्न जुइ जुइगु क्षणय् त्वमफीक चायेका च्वनेमाः अले-
 प्रकट रूपं खने वइगु “स्वभाव धर्म” धाक्वयात नं उत्पन्न जुइ
 जुइगु क्षणय् त्वमफीक चायेका च्वनेमाः । थथे चायेके फयेक
 दिपा मदयेक नं उद्योग व्यापारे दयेका च्वनेमाः ।

मतलव छु धाःसा-लुया वइगु धाक्व रूप व नाम-
 तय्त मसीकुसे ? छकौ हे नं त्वफिना सबंक अट्ट रूपं उद्योग

व्यापार दयेका छगू हे तालं भाविता याना चायेका वना च्वनेमाः धयागु भाव खः । थथे भाविता याना चायेका च्वनेगु विधियात कायानुपश्यी, वेदनानुपश्यी आदि धका कना तथा विज्याना तःगु दु । उपमा गथे धाःसा-वनेगु वखतय् जूसा । तुति ल्ह्वनेगु शुरू जूसें निसें दिकेगु अन्त जूथाय् तक छतं छतं याना कसे जुया टम्म च्वना सना वना च्वंगु रूप समूहयात ववथीक स्वया वववजीक अटूट रूपं चायेका भाविता याना वना च्वनेमाः । पलाःचा पतिक थुकथं हे जक अटूट रूपं, चायेका वना च्वनेमाः । छको बको हे नं त्वफिका छ्वये मज्यू । छुकीयात नं विचाःयाये मज्यू । विचाःयाये लात कि उगु विचाः याइगु चित्तयात नं चायेका सीका वना च्वनेमाः । अले... ल्हा तुति कयकुंकेगु चक्कंकेगु यायेवले नं...कयकुंकेगु चक्कंकेगु शुरू जूसें निसें अन्त तक छतं छतं याना कसे जुया टम्म च्वना सना सना वना च्वंगु रूप समूहयात ववथीक स्वया वववजीक अटूट रूपं चायेका भाविता याना वना च्वनेमाः । शारीरिक क्रिया कलाप गतिविधि पतिक थुगु हे विधि अनुसार खः । छको बको छथाय् वथाय् तकं त्वफिके बी मज्यू । दक्व फुकं वववजीक अटूट रूपं सिया सिया वना च्वनी कथं उद्योग व्यापार याना भाविता याना चायेका च्वनेमाः ।

अले...त्यानुइगु, पुइगु, स्याइगु आदि दुःख वेदना प्रकट जुया वल धाःसा नं उगु वेदनायात नं पुपुत्रं ववथी-ववथीक स्वया “त्यानुया च्वन, त्यानुया च्वन” आदि धका तनामवंतले अटूट रूपं भाविता याना चायेका च्वनेमाः ।

अले कल्पना यायेगु, विचाःयायेगु चिस्तन यायेगु उत्पन्न जुया वल धाःसा नं उगु चित्तयात हे क्वथीक स्वया कल्पना याना च्वना विचाःयाना च्वना आदि धका भाविता याना चायेका च्वनेमाः । अले न्ह्याइपु ताइगु, दिक्क जुइगु खनीगु ताइगु आदि स्वभ्रव धर्मत प्रकट रूपं उत्पन्न जुया वल धाःसा नं उगु स्वभाव धर्मयात हे क्वथीक स्वया “न्ह्याइपुया च्वन, न्ह्याइपुया च्वन” आदि धका भाविता याना चायेका च्वनेमाः ।

“आःकना वयाथें प्रकट रूपं लुया क्वव रूप व नामतय्त त्वमफीक भाविता याना चायेका च्वनेमाः” धाःसां नकतिनि नकतिनि उद्योग व अभ्यास याइम्ह व्यक्ति ला चायेके मफुसे ल्वः ल्वः मना वनीगु जक आपाः जुया च्वने यः । अथे नं कमजोर मजूगु वीर्यद्वारा अटूट रूपं उद्योग व्यापार याना आदर गौरव पूर्वक भाविता याना चायेका च्वं च्वं प्यन्हु न्यान्हु खुन्हति दइवले स्मृति समाधि शक्ति विशेष रूपं हे उत्पन्न जुया वइ । चायेके मफूगु मस्यूगु त्वमना वंगु धका हे मदु ला धयाथें च्वंक हे जुया च्वने यः । उजागु अवस्थाय् चायेकु चायेकु पतिकं चायेकीगु चित्त चायेके माःगु आरम्भणत थ्यावक थ्यावक कुतुं कुतुं वना च्वंगुथें जुया क्वथीक स्थिर शान्त जुया च्वनी । उक्तं क्वथीक स्थिर जुया च्वंगु विपश्यना क्षणिक समाधि खः । थुगु समाधि शक्तिशाली जुया वइवले चायेका च्वंगु आरम्भणयात छुटे छुटे याना स्पष्ट व छर्लङ्ग जुइक सिया सिया वना च्वनी । गथे धाःसा रूपत

चाया चवनीबले आरम्मण याये मसः - सीके मसःगु स्वभाव
धर्म हे खः धका स्पष्ट रूपं सिया सिया वना चवनी । वेदना-
यात चाया चवनीबले वांला.गु वांमला.गु यात अनुभव याइगु
स्वभाव धर्म हे खः धका स्पष्ट रूपं सिया सिया वना चवनी
चित्तयात चाया चवनीबले आरम्मण पाखे थ्यंक थ्यंक वनीगु
स्वभाव धर्म हे खः धका स्पष्ट रूपं सिया सिया वना चवनी ।
 अले लुया वःगु आरम्मण व चायेका सिया च्वंगु चित्त लुया
 वल तना वन, लुया वल तना वन, जुया छगू क्षेण हे दिपा
 मदयेक तना तना वना च्वंगुयात नं स्पष्ट रूपं सिया सिया
 वना चवनी । उकिं नित्य मदु, दुःख मुक्कं जुया च्वन, स्वभाव
 धर्म मात्र खः धका नं स्पष्ट स्पष्ट रूपं थुया थुया वना चवनी ।
 थये सिया च्वनीगुलिं चायेका सीके माःगु आरम्मणतयत्
 न्हयाइपु ताये वहःगु धका नं भाःपी मखुत । घृणा तायेके
 वहःगु धका नं भाःपी मखुत । उकिं अभिज्झा धयागु न्हया-
 इपु तायेगु व दोमनस्स धयागु नुगः भुलुमुलु दनिगु धयागु
 उत्पन्न जुइगु अवसर मदया शान्त जुया चवनी ।

आःकना वयार्थे यइपुसे च्वंगु मयइपुसे च्वंगु भाव
 मदयेक, अथवा-यइपु ताइगु मयइपु ताइगु आदिं क्लेशत
 उत्पन्न जुइगु अवसर मदयेक प्रकट रूपं खने दयेक वइगु
 रूपयागु गतिविधि धाक्वयात अटूट रूपं भाविता याना
 चायेका अनित्य, दुःख स्वभाव धर्म मात्र खः धका सिया सिया
चवनीगु कायानुपश्यता स्मृतिप्रस्थान खः । अले प्रकट रूपं लुया

वइगु वेदना, चित्त, स्वभाव धर्मतयत् अट्ट रूपं भाविता याना चायेका अनित्य, दुःख, स्वभाव धर्म मात्र खः धका सिया च्वनीगु वेदनानुपश्यना, चित्तानुपश्यना, धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान हे खः । उकि योगी प्रकट रूपं उत्पन्न जुया वइगु रूप व नाम धाक्वयात भाविता याना चायेका थुगु प्यंगू स्मृति प्रस्थानयात वृद्धि याना च्वं च्वं हे मार्गं ज्ञान फल ज्ञान उत्पन्न जुया वया निर्वाणयात सिया खना वनी । थुकथं सिया खना वनीथाय् थयंक उद्योग व अभ्यास यायेमा धयागुयात.... ।

“काये कायानुपस्सी विहरति, वेदनासु वेदनानुपस्सी विहरति; चित्ते चित्तानुपस्सी विहरति; धम्मेषु धम्मानुपस्सी विहरति आतापी सम्पजानो सतिमा विनेय्य लोके अभिज्जा दोमनस्स” धका संक्षिप्तं कना तथा बिज्याःगु जुल । थुगु पालियात सीके अःपुइ कथं थःगु भाषं भाय् हिला वयने ।

प्रकट रूपं लुयावइगु रूपया गतिविधि धाक्वयात गथे दु अथे भाविता याना खंकेमाः । भाविता याना खंके फइ कथं अट्ट रूपं उद्योग व व्यापार यायेमाः । अट्ट रूपं चायेका गथे दु अथे सीकेमाः । थथे सिल धाःसा स्यू स्यू पतिकं क्लेश शान्त जुया च्वनीगु जुल । रूपया गतिविधि पतिकं क्लेश शान्त जुइ कथं थथे चायेका सिया च्वनीगु यात कायानुपश्यना स्मृति प्रस्थान धाइ ।

प्रकट रूपं लुया वइगु अनुभव धाक्वयात गथे दु अथे भाविता याना खंकेमाः । भाविता याना खंके फइ कथं

तथागतया अमूल्य उपदेश /६६/

अटूट रूपं उद्योग व्यापार यायेमाः । अटूट रूपं चायेका गथे
दु अथे सीकेमाः । थथे सिल धाःसा स्यू स्यू पतिकं क्लेश
शान्त जुया वनी । अनुभव पतिकं क्लेश शान्त जुइ कथं थथे
चायेका सिया च्वनीगुयात वेदनानुपश्यना स्मृति प्रस्थान
घाइ ।

प्रकट रूपं लुया वइगु चित्त धाक्वयात गथे दु अथे
भाविता याना खंकेमाः । भाविता याना खंके फइ कथं अटूट
रूपं उद्योग व्यापार यायेमाः । अटूट रूपं चायेका गथे दु अथे
सीकेमाः । थथे सिल धाःसा स्यू स्यू पतिकं क्लेश शान्त जुया
वनी चित्तयागु गतिविधि पतिकं क्लेश शान्त जुइ कथं थथे
चायेका सिया च्वनीगुयात चित्तानुपश्यना स्मृति प्रस्थान
घाइ ।

प्रकट रूपं लुया वइगु स्वभाव धर्म धाक्वयात गथे
दु अथे भाविता याना खंकेमाः । भाविता याना खंके फइ
कथं अटूट रूपं उद्योग व्यापार यायेमाः । अटूट रूपं चायेका
गथे दु अथे सीकेमाः । थथे सिल धाःसा स्यू स्यू पतिकं क्लेश
शान्त जुया वनी । स्वभाव धर्म पतिकं क्लेश शान्त जुइ कथं
थथे चायेका सिया च्वनीगुयात धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान
घाइ ।

ई पाय्छि जुइन । तर अत्यावश्यकगु खँ छत्वाः
चा धाये हे माली । तथागतयागु धर्म स्वीकारोक्ति विद्या कना
तःगु सांदृष्टिक धर्म खः । प्रतिज्ञा ग्रन्थ कथन मात्रं; न्यना

खँ धया खँ मात्रं सन्तोष तायेके माःगु धर्म थ्व मखु । घात्थें
आचरण याना स्वत धाःसा स्वयं प्रत्यक्षीकरण याये फूगु
साक्षात्कृत धर्म खः । उकि...साक्षात्करणीय धर्मयात ग्रन्थया
आधार मात्रं आलोचना याना मच्चनेमा निति विशेष होश
बिया च्वना । खः मखु घात्थें सीके मास्ति वःसा विधि-
विधान ग्रहण याना घात्थें अभ्यास व उद्योग याके बी मास्ति
वः । घात्थें अभ्यास व उद्योग याना स्वत धाःसा ला नक-
तिनि कना वयाथें समाधि ज्ञान विशेषत उत्पन्न जुया वःगु-
यात स्वयं हे खँके दइगु जुल ।

ई जुल । स्मृतिप्रस्थान देशना न्हापांगु द्यायात
थुलि हे अन्त याये त्यना । लिपायागु उपोसथ दिनय् निगूगु
द्यायात स्वाकं न्यना लुमंका वने फयेमाः.... ।

Dhamma.Digital

वर्मी सम्बत् १३१३-दं वैशाख शुक्ल अष्टमी खुम्
वहनी अगमहापण्डित महासी सयादो नं प्रसारण याना कना
बिज्याःगु ।

महास्मृति प्रस्थान देशना (निगूगु-द्या)

थीं कने त्यनागु उपदेश वंगु हप्ताय्यागु स्वापु
स्मृतिप्रस्थान देशना निगूगु द्या खः । उखुनु न्हापांगु द्याय्
संक्षिप्त उद्देश्ययात कना बया । थीं विस्तृत निदेशयात कने
माःली । तर विस्तृत देशनाय् २१-गू पर्वं दुगु जुया उगु
२१-गू पर्वय् च्वंगु इर्यापथ पर्वं जक थीं कने फइ ताः ।
ह्लापां सीका च्वने बी मास्ति वःगु ला “स्मृतिप्रस्थान उप-
देशय् बुट्टा बाट्टा येँ तेँ धयागु छुं हे मदु” धयागु खः । अले-
मार्गं फल निर्वाणय् थ्यनीगु कार्यक्रमयात जक अःपुसे च्वंक
तप्यंक कना तया बिज्याना तःगु दु- धयागुयात नं सीके बिया
तये मास्ति वः । थये सीके धुंका “स्वयं तथागतं एकसिबे
तःजीगु कथं ल्यया बिया थका बिज्याना तःगु निर्वाणय् थ्य-
नीगु भावना कार्य विधियात सीके दइन” धका मनोबल बवा-
ल्लुसे च्वंका एकचित्त याना न्यंके बी मास्ति वः ।

बुद्ध-शासनय् निर्वाणय् थ्यनीगु भावना कार्य अति महत्वपूर्णं जू । थुगु भावना कार्ययात वांवांलाक पूर्वक स्पूसा त्तिनि उद्योग व अभ्यास याना निर्वाणय् थ्यंक वने फइ । मसिल धाःसा ला मार्ग फल निर्वाण च्चदयेला वने फु । थन मार्ग फल निर्वाणं च्च दययेके वी फूगु निगू कारणयात नं सीके विया तये मास्ति वः । छु नय् धाःवले (१) पापमित्तता== पापमित्रता व (२) किरिया परिहानि==क्रिया परिहानि ।

(१) पापमित्रता धयागु मनोवृत्ति नीच व हीनम्ह गुरूयात आधार भरोसा कया विश्वास यायेगु खः । आयुष्मान् देवदत्तयागु खँ न्यने लाःगुलि अजात शत्रु जुजु मार्ग फलं च्चदयेला वने माःगु थ्व पापमित्रताया कारण हे खः । उकिं मार्गन्तराय लाइकथं न्हचब्वाइम्ह व्यक्ति हे थःजु; मार्ग फलय् थ्यनीगु भावना कार्ययात विघ्न वाधा विया विरोध याइम्ह व्यक्ति हे थःगु; थुजोपि व्यक्तिपिनिगु खँया लग लगय् वना च्चन धाःसा मार्ग फलं च्चदयेला वने फु— धयागुयात वडो हे ववात्तुक होश तथा च्चनेमाः ।

(२) किरिय परिहानि— धयागु ला कनेगु, न्यनेगु, आचरण यायेगु धयागु थुगु ३—गू कर्तव्यं वंचित जुया च्चनीगु-यात हे धाःगु खः । थुपि स्वंगुली कनेगु ला “ते तस्स धम्मं देसेन्ति, सब्ब दुक्ख पनुदन्” धका धया तःमु अनुसार गुरूयागु अभिभार खः । न्यनेगु व आचरण यायेगु जक “यं सो धम्मं इधञ्जाय” धका धया तःथे शिष्यया अभिभार जुल । अथे

जुया-गुरूं नं निर्वाणय् थ्यनीगु धर्मयात वांलाक पूर्वक पूर्ण
जुइक कनेमाः । मकन धाःसा गुरुयागु अभिभारं वंचित
जूगुलि शिष्य मार्ग फलं च्वदयेला वने फू । अले शिष्यं नं
पूर्वक न्यनेमाः । आचरण नं यायेमाः । मन्यं-आचरण मयात
धाःसा “बुद्धकालीन अवस्थाय् उपदेश क्वमचावं दना वंम्ह
प्यस्स धयाम्ह मनूथे हे” शिष्ययागु अभिभारं वंचितम्ह जूगु
जुया मार्ग फलं च्वदयेला वने फू । उकिं.. आः थुगु स्मृतिप्रस्थान
उपदेशयात कना च्वनागु गुरुयागु अभिभारं च्वमद्येकेया
लागी कना च्वंगु खः धका मती तयेके बी मास्ति व ।
अले..... न्यनाच्चंपिं व्यक्तिसं नं थःथः पिनिगु अभिभारं च्व
मद्येकेया निति गौरव पूर्वक पूर्वक न्यके बी मास्ति वः । पूर्ण
रूपं उद्योग व अभ्यास नं याके बी मास्ति वः ।

का.... आः स्वयं तथागतं बिया बिज्याना तःगु
इयापय पर्व विपश्यना कर्मस्थान धर्म न्यने त्यइन । आदर
गौरव पूर्वक ध्यान बी माल ।

गच्छन्तो वा = वना च्वंसा नं; गच्छामीति = वना
च्वना धका; पजानाति = स्यू । वना च्वंसां वना च्वना धका
सीका च्वनेमाः । अले ठितो वा = दना च्वंसा नं; ठितोम्हीति
= दना च्वना धका; पजानाति = स्यू । दना च्वंसां नं दना
च्वना धका सीका च्वनेमाः । निसिन्नो वा = फेतुना च्वंसां नं;
निसिन्नोम्हीति = फेतुना च्वना धका; पजानाति = स्यू । फेतुना
च्वंसां फेतुना च्वना धका सीका च्वनेमाः । सयानो वा = गोतुला
च्वंसां नं; सयानोम्हीति = गोतुला च्वना धका; पजानाति =

स्यू । गोतुला च्चोना च्वंसा नं च्चोना च्वना गोतुला च्वना
 धका सीका च्वनेमाः । अले..... वा पन=मेकथं गथे धाःसा;
 यथा यथा=गुगु गुगु आकार प्रकारं; कायो=रूप काय; पणि-
 हितो=थातं च्वं च्वनीगु; होति=जुया च्वन; तथा तथा=उगु
 उगु आकार प्रकारं; नं=उगु शरीरयात; पजानाति=स्यू ।
 रूपकाय यग्गु कथं च्वना च्वंगु थःजु, उगु च्वना च्वंगु कथं
 रूपकाययात सीका च्वनेमाः ।

थ्व सुं गुम्ह सयादो नं विया तःगु कर्मस्थान मखु ।
 सम्यक् सम्बुद्ध-पदवीधारी स्वयं तथागतं विया विज्याना तःगु
सामुक्कंसिक यथार्थ विपश्यना कर्मस्थान खः । वंसा वना च्वना
 धका सीकेमाः; चायेकेमाः; धयागु अःपु मखु ला ? अः हे
 पुइनि । स्वयं तथागतं दकसिबे अःपुगु विधि कथं कना
 विज्याना तःगु जूसेलि वृद्ध, युवक धयागु मल्यंसे; मिसा,
 मिजं धयागु मल्यंसे; विद्या सः मसः धयागु मल्यंसे सम्यक्
 छन्द दुपि धाक्वसिनं उद्योग व अभ्यास याये फयेक दकसिबे
 अःपुगु विधि कथं निर्देशन विया तःगु खः । उकिं हे ला बुद्ध
कालीन अवस्थाय (७) दँ दुपि मिसा मचात (७) दँ दुपि
मिजं मचात श्रोतापन्न अरहन्त जुया वंगु । अले श्रावस्ती
 नगरय् जनसंख्याया ७-गू भागय् ५-गू भाग आर्य जुया च्वन
 धया तःगु नं अभ्यास विधि अःपुगुलि हे खः । विधि जक हे
 (लां लां दँ दँ बीक) ताउ तक स्यना कया च्वने माःगु जुल
 धाःसा थये गथे याना जुइ फइ । रूप चित्त चैतसिक भेद
विभेद जुया च्वंगु पहः; कलापत पुत्रः पुत्रः चिना च्वंगु

पहःत; वीथि चित्त उत्पत्ति पहःत; प्रत्ययत स्वाना च्वंगु
पहःत; थये अभिर्म्म विधित सयेके सीके धुंका तिनि अभ्यास
व उद्योग याये मालीगु जूसा ला विद्या सःपि अति हे म्ह
जुया च्वंगु उगु पुरातन युग्य मनुतयसं अभ्यास व उद्योग याये
फइ धयागु हे मन्त । आयुष्मान चूलपन्थक थें जेहेन्दार मजूम्ह
व्यक्ति जुल धाःसा ला कं हे थाकुइगु जुल । थुपि फुकयात
आधार माने याना स्वल धाःसा बुद्धकालीन अवस्थाय् कर्म-
स्थान विधित थुगु स्मृति प्रस्थान विधियें अःपुसे च्वंगु हे जक
खः धका स्पष्टं सीका काये ज्यु ।

थन अःपुसे च्वं धाःसां विधि जक अःपुगु खः ।
समाधि ज्ञान उत्पन्न जुइ कथं धात्यें भाविता यायेबले ला
अःपु मजू । अतिकं हे थाकूगु ज्या जुया च्वन । भतिचा हे
शिथिल मजुइक उद्योग याये धयागु सम्यक् प्रधान वीर्यद्वारा
जीवन परित्याग याना प्रयत्न साथ धात्यें उद्योग व अभ्यास
याःसा तिनि यानागु फल पिहा वइ । वीर्य उत्साह शिथिल
जुल धाःसा ला छुं छुं हे विशेषता दइ मखु ।

थन “वंसा वना च्वना धका स्यू” धयागु तथागत
वचनयात प्रत्यक्षीकरण मजूनिपि व्यक्तिपिन्त पत्या मजुइफु
प्रश्न नं न्यनेफु । उकि अर्थकथाचार्य उकथं पत्या मजूपि
व्यक्तिपिनिगु पाखे च्वना न्ह्यसः नं पिकया वयना
तःगु दु । अनं लिपा तिनि हानं उगु न्ह्यसःयात निराकरण
याना— तथागत वचनयात समर्थन बिया तःगु दु । गुक्थं

धा:सा-

वंसा वना च्वना धका न्ह्याम्हसिनं नं सिया च्वंगु
दु मखु ला ? मनुतयसं जक मखु; खिचातयसं समेतं थथे
सिया च्वंगु दु मखु ला ? अथे जूसेलि-वंसा वना च्वना धका
चायेका च्वंम्ह योगीया ज्ञान, खिचायागु ज्ञान, सामान्य
मनूयागु ज्ञान लिसे समान हे मखु ला ?- धका न्यने थाय्
दु । थ्व पत्या मजूपि व्यक्तिपिनिगु दृष्टि न्यना तःगु पहः
खः । का (आः) अर्थ कथाचार्ययागु लिसेः बीगु पहः नं
न्यने नु । सामान्य मनुतयसं व खिचातयसं "वंसा वना
च्वना" धका सिया च्वंगु ला अवश्यं खः । तर ज्ञानया स्तर
उथेमजू । आकाश व पातालथे हे पाः । उरुटा पुलटा
जुइक हे पाना च्वंगु दु । गथे धा:सा-खिचातयसं व
सामान्य मनुतयसं रूप व नामया गति विधितयत् नित्य सुख
अत्त-या रूप्य हे जक सिया च्वंगु दु । वना च्वंगुयात स्यू
धा:सा नं-वना च्वं पतिकं, न्ह्याकाच्वं पतिकं, सनाच्वं
पतिकं क्वक्व जीक सिया च्वंगु नं मखु । गवलें गवलें जक
सिया च्वनीगु खः । वास्तव्य ला-थःपि वना च्वंगुयात
मस्यूसे मेमेगु हे जक बिचाः याना च्वनीगु आ:पाः । सी हे
स्यूसां वने मास्ति वःगु चित्त व वना च्वंगु रूपयात छुटे याना
मस्यू । बने मास्ति वःगु नं जि हे; वना च्वंगु नं जि हे धका
जि छम्हया रूप्य जक भाःपिया च्वनी । छगू क्षण हे दिपा
मदयेक उत्पत्ति विनाश जुया च्वंगुयात ला विल्कुल हे मस्यू ।

जन्म काःछि जन्मभर तक, थःछम्ह सदां स्थिर जुया च्वंगु दु
 धका जक भाःपिया च्वंगु दु । अथे जुया-थुजागु ज्ञानं जीवात्म
 सत्व धका भापिया च्वनीगु मिथ्या दृष्टियात हटे याये मफइगु
 जक मखु ऊं जक क्वात्तुसे च्वंक तिवः वीगु जुया च्वन । उकि
 भाविता याना चायेका च्वनेगु मदयेक अथे अथे सिया च्वनीगु
 थुजागु चलन चलित ज्ञानथे जाःगुलि कर्मस्थान नं मजू ।
 स्मृतिप्रस्थान भावना नं मजू । तथागतं थुजोगु चलन चलित
 ज्ञानयात उद्देश्य याना कना विज्याःगु मखु ।

अथे जूसा गुजोगु ज्ञानयात उद्देश्य याना कना
 विज्याःगु लय् धाःसा-वनाच्वं पतिकं, न्हयाका च्वं पतिकं
 स्मृति द्वारा दिपा मदयेक क्वथीक स्वया क्वक्वजीक चायेका
 च्वनीम्ह योगीया ज्ञानयात जक उद्देश्य याना कना विज्याःगु
 खः । उम्ह योगीया ज्ञानं ला वने मास्ति वःगु चित्तयात नं रुप
 लिसे त्वाक बुक मजुइक छुटे छुटे याना प्रकट रुपं सिया सिया
 वना च्वनी । उकि को गच्छति-सु वना च्वन ? -वना च्वंम्ह
जीवात्म दुला ? धयागु न्हयसःयात निराकरण जुइ कथं स्यूगु
 ज्ञान स्पष्ट जुया च्वंगु दु । वने मास्ति वःगु चित्त व वनीगु
 रुप-थुपिनिता जक दया च्वंगु खः । मेगु वने सःम्ह जीवात्म
सत्व धका मदु-धयागु स्पष्ट जुया च्वंगु दु । अले कस्स गमनं-
मया वनीगु लय् ? वनीगुया अधिकारी जीवात्म दुला धयागु
 न्हयसःयात नं निराकरण व समाधान जुइक स्यूगु ज्ञान स्पष्ट
 जुया च्वंगु दु । वने मास्ति वःगु व वना च्वंगु वाहेक
 वनीकथं ज्या याना च्वंम्ह जीवात्म-सत्व मदु धका

स्पष्टं सिया च्वंगु दु । अले किं कारणा गच्छति-छु गुगु
कारणं याना वना च्वान लय् धयागु न्ह्यसःयात नं निराकरण
जुइ कथं सिया च्वंगु ज्ञान स्पष्ट जुया च्वंगु दु । वने मास्ति
वःगु चित्त तनंतं जुया वना च्वंगु कारणं टम्म
च्वनीगु सनीगु रूप तनंतं जुया वंगुयात हे“जि वना
च्वाना, व वना च्वान” धया च्वंगु खःधका स्पष्ट स्पष्ट
रूपं सिया च्वंगु दु ।

आः कना वयार्थे को गच्छति, कस्स गमनं; कि
कारणा गच्छति—धयागु न्ह्यसः स्वंगुयात निराकरण व समा-
धान जुइक स्यूगु ज्ञान स्पष्ट जुया च्वंगुयात सम्पजानन ज्ञान हे
खःधका अर्थकथालय् धया तःगु दु । थथे स्यूगु पजानाति धयागु
प्रकारान्तर रूपं सिया च्वंगु यात धाःगुखः । थ्व प्रकारान्तर रूपं
सिया च्वंगु पहःयात शत् प्रतिशत् पूर्वक सम्पूर्ण रूपं व्याख्या याना
तःगु अर्थकथाया कथन खः । थुगु अर्थकथा स्वया अप्वः भेद
याये माःगु मन्त । का (आः)—क्वजीक निर्णय याये फइ कथं
अर्थ कथायागु कथनयात न्यने नु—

एस—वंसा वना च्वना धका स्यू—धयागु तथागत-
यागु वचन अनुसार भाविता याना चायेका च्वंम्ह थुम्ह योगी;
एवं पजानाति=थुकथं प्रकारान्तर रूपं स्यू । (प्रकारान्तर
रूपं स्यूगु पहःयात क्वात्तुक ध्यान तथा न्यने माल) गच्छा-
मीति चित्तं=वने धका चिन्तन याइगु चित्त; उप्पज्जति=
ह्लापों उत्पन्न जुया वइगु खः) तं=उगु चित्तं; वायं जनेति=

कसे जुइगु टम्म च्वनीगु सनिगुयात उत्पन्न जुइकीगु जुया च्वन । (कसे जुइगु टम्म च्वनीगु वायोधातुयागु विष्कम्भन लक्षण खः । सनिगु समुदीरण रस खः) चित्तकिरिया वायो-धातु विष्कारेन=चित्तया कारणं उत्पन्न जुइगु कसे जुइगु टम्म च्वनीगु सनिगु न्यंकनं न्यना वनीगु कारणं याना; सकल कायस्स=म्ह छम्हया; पुरतो अभिनीहारो=न्ह्योने पाखे तप्यंक न्ह्याना वनीगुयात; गमनन्ति वुच्चति=वना च्वन धाइगु खः धका स्यू । (योगिं थुकथं हे सीका च्वनेमाः । थथे सिया च्वनीगु पजानाति शब्द अनुरूप प्रकारान्तर रूपं सिया च्वंगु ज्ञान हे खः ।)

थःगु भाषं स्पष्टं भाय् हिलेगु खःसा-योगि बने धका चिन्तन याइगु चित्त उत्पन्न जुया वःगुयात नं सीका च्वनेमाः । अले उगु चित्तं याना कसे जुइगु टम्म च्वनीगु सनिगु न्यंकनं सना सना वःगुयात नं सीका च्वनेमाः । अले थुगु कसे जुइगु टम्म च्वनीगु सनिगु न्यंकनं छतं छतं याना उत्पन्न जुया वंगुया कारणं न्ह्योने पाखे म्ह छम्ह सरे सरे जुया वंगुयात हे “जि वना च्वना, व वना च्वन” धका धाइगु खः । वने सःम्ह जीवात्मा सत्तं व्यक्ति धका ला दुगु मखु धयागुयात नं सीका च्वनेमाः । थथे स्यूगु असम्मोह सम्प्रजन्य ज्ञान कर्मस्थान नं जुइगु जुया च्वन । चायेका सिया च्वंगुलि याना स्मृतिप्रस्थान भावना नं जुया च्वन । उकि-धुजोगु ज्ञानयात जक उद्देश्य याना तथागतं वंसा-वना च्वना धका स्यू”धयागु खँयात आज्ञा दयेका विज्याःगु खः ।

अथे जुया-थुगु थासय् पालि व अर्थकथानाप
 बांवांलाक मिलेयाना स्वलघाःसा पालि गोचर सम्पजञ्ज
अनुरूप उदयोग व अभ्यास यायेगु विधियात तप्यंक क्यना
 तःगु दु धयागु स्पष्ट खने दु । अर्थ कथानं ला पालि विधि
 अनुसार उद्योग व अभ्यास याना च्वनीम्ह योगीयाके समाधि
 ज्ञान परिपक्व जुइबले असम्मोह सम्पजञ्ज उत्पन्न जुया वइगु
पहः यात क्यना पालियात समर्थन याना तःगु स्पष्ट जुया
 च्वंगु दु । उकि-जिमिसं नं उगु अर्थकथायात हे वः कया
 पालि विधि कथं निर्देशन बिया च्वनागु खः । निर्देशन
 अनुसार उद्योग व अभ्यास याना थये असम्मोह सम्पजन्य
 ज्ञानं बांवांलाक पूर्ण जुया च्वंपि जिमि शिष्यपि मध्यय् गून्थ
 सःपि व मसःपि श्रमण गृहस्थ सलंसः द्वलंद्वः दये धुंकल ।
 अथे जुया-वना च्वना, वना च्वना धका चायेका च्वने मात्रं
 थुजोगु ज्ञानत उत्पन्न जुइ फइ ला धका मोहित व संशंकित
 जुया च्वने माःगु मदु । मोहित व संशंकित जुया च्वन धाःसा
गर्भं निसें मिखा कां जुया वःम्ह मनूथें जुया च्वने माली ।
 गर्भं निसें कांम्ह स्वयं थःमं मखंगुलि “मेपिसं खँ” धयागुया
 त विश्वास मयाः । अले आः दुर्लभ धर्म ऊः रुः मरुः
 धायेक प्राप्त जुया च्वंगु मनुष्य जन्म अति हे भाग्य दया प्राप्त
 जुया च्वंगु खः । थुगु मनुष्य जन्म नं निरर्थक जुइक ख्यलेमदया
 वनी । उकि थःत थःमं धात्थें यया; थःगु अर्थ व हित जुइगु
धात्थें यः धयागु जूसा; थुगु स्मृति प्रस्थान भावना धर्मयात
उद्योग व अभ्यास याये फयेक प्रयत्न पूर्वक उद्योग व अभ्यास

याना स्वयेमाली । जिगु निर्देशन अनुसार चानं न्हिनं दिपा मदयेक धात्थे उद्योग व अभ्यास याना यंकल धाःसा प्यन्हु न्यान्हु, खुन्हुया दुने आः घया वयागुथे जाःगु प्रज्ञा ज्ञानयात स्वयं प्रत्यक्ष खंका काये दइ घयागुयात निर्भीक कथं जिम्मा कया कना च्वना ।

आः कना वयागु अनुसार वना च्वनेगु क्षण्य प्रज्ञा ज्ञान स्पष्ट जुया च्वथे हे; दना च्वनेगु क्षण्य फेतुना च्वनेगु क्षण्य गोतुला च्वनेगु क्षण्य नं चित्त (नाम) व रुप त नं तं मात्र उत्पत्ति विनाश जुया च्वंगुयात स्पष्ट रुपं सिया च्वनी । थुकथं प्यंगुलि इर्यापथ्य चित्त व रुप तनंतं लुया दाल, तना वन जुया उत्पत्ति विनाश जुया च्वंगुयात स्पष्ट रुपं सिया च्वंगु समुदय धम्मानुपस्सी; वय धम्मानुपस्सी अनुरूप उत्पन्न जुया वःगु असम्मोह सम्पजञ्ज ज्ञान हे खः ।

दिपा मदयेक स्वाकं तं भाविता याना चायेका च्वन धाः सा; थुगु ज्ञान छतं स्वया छतं परिपक्व जुया मार्ग ज्ञान फल ज्ञान उत्पन्न जुया वया निर्वाण्य थ्यंका बी फइगु जुया च्वन । उकिं धर्म घोषणाय तथागतं त्रायस्स अधिगमाय निब्बानस्स सच्छिकिरियाय” धका आज्ञा दयेका विज्याःगु खः ।

का ई जुइ धुं कल । स्मृतिप्रस्थान भावना निगूगु द्यायात थुलि हे क्वचायेके त्यना । लिपायागु उपोसथ दिन्य तिति स्वंगूगु द्यायात हानं न्यना भाविता याना यंका च्वने फयेमाः ।

निगूगु द्या क्वचाल ।

वर्मी सम्बन् १३१३-दं स्वांयापुन्ही खुनु बहनी अग-
महापण्डित महासी सयादो नं प्रसारण याना कना विज्यागु ।

महास्मृति प्रस्थान उपदेश (स्वंगू-द्या)

थौ कने त्यनागु उपदेश नं महास्मृतिप्रस्थान
उपदेश हे खः । वंगु उपोसथ दिं खुनु निगूगु द्या; थौ ला
स्वंगूगु द्या धाये माल । थौ पावःगु संप्रजन्त्र पर्वय् कना
तया बिज्याःगु ला-

अभक्कन्ते = न्हयोने वंसां; पटिक्कन्ते = लिउने
वंसां; लिज्यां वंसां; सम्पजानकारी = ज्ञानं सीका याइगु;
होति = जुया च्वन ।

योगीं न्हयोने वंसां ज्ञानं सीका यायेमाः । लिउने
लिहाँ वंसां नं ज्ञानं सीका यायेमाः । मसीकुसे ला वनेगु
लिहाँ वनेगु याये मज्यू । उकिं पयेतुना च्वसां; दना च्वसां,
न्हयोने लिउने ध्येचुला वंसां, वक्व पतिकं “ध्येचुला च्वन ध्येचुला
च्वन” आदि धका व्व व्वजीक भाविता याना चायेका बिपा
मदयेक सीका च्वनेमाः । अले-खवे पाखे जवे पाखे ध्य-

चुला वंसां नं अथे हे चायेका सीका च्वनेमाः थन
खःपाखे ध्येचुला वनीगु ला सामुक्कंसिक देशनाय् दुने दुमथ्याः
मखु ला ? अथे जूसैलि उजोगु तप्यंक कना विमज्याःगु
शारीरिक क्रिया कलापतयत् चायेकेगु सीकेगु कायानुपश्यना
जुइ फइ ला धका थथे विचिकिच्छा वृद्धि याना संशंकित ला
जुइका च्वने माःगु मदु । सामुक्कंसिक देशना धयागु सीकेगु
निति मात्र विधि क्यना तःगु खः । फुक्कं पूवांक कना तःगु
मखु । फुक्कं कना च्वन धाःसा अतिविस्तृत जुया वनीगु जुया
च्वन । विशेष होश तये माःगु ला न्ह्योने ध्येचु वंगु हे थजु ;
लिउने ध्येचु वंगु हे थजु ; खव पाखे ध्येचु वंगु हे थःजु ;
ध्येचु वनीगु धयागु रूप धर्म जक हे खः । नित्य, सुख,
आत्म धका आशक्त जुइ फुगु हे जक खः । आशक्त जुइफुगु
नाम वा रूप जूल धाःसा उगु आशक्ति मदया
वनी कथं विपश्यना भाविता याये माःगु जक हे जूल ।
थ्व विपश्यनाया नियमित नियम हे जूल । उकि नित्य, सुख,
आत्म-धका आशक्त जुइ फुगु रूप धर्म व नाम धर्म जूल कि
तप्यंक कना तथा विमज्याःगु जूसं देशनां क्यना तःगु विधि
अनुसार भाविता याये योग्यगु हे जक खः धयागु शुद्ध रूपं
सीका तयेमाः ।

ज्ञानं सीका यायेगु धयागुली सम्प्रजन्य धयागु
प्रज्ञाज्ञान (४) थो दु । छु छु धाःसा-

- (१) सार्थक सम्प्रजन्य (२) सप्पाय सम्प्रजन्य
(३) गौचर सम्प्रजन्य (४) असम्मोह सम्प्रजन्य

थुपि प्यंगू मध्यय् (१) सार्थक सम्प्रजन्य धयागु छुं
छगू ज्या याये त्यन धाःसा, हित जुइ, मजुइ, धयागुयात न्हापां
विचाः याना स्वयेमाः । थये विचाः याये धुंका हित जुइगु
जूसा तिनि यायेमाः । हित जुइ मखुगु जूसा याये मज्यू । थुकी-
हित जुइगु दु मदु घका विचाः यायेगुयात सार्थक सम्प्रजन्य
धाःगु खः ।

(२) सप्पाय सम्प्रजन्य धयागु हित जुइगु ज्या
जूसा, थःगु गुण थःगु श्रेणी व अवस्था लिसे अनुकूल जुइ
मजुइ धयागुयात नं विचाः याना स्वयेमाः । थये विचाः
याना अनुकूल जुसा तिनि यायेमाः । अनुकूल मजुल धाःसा
याये मज्यू । थुकी-अनुकूल जू मजू घका विचाः यायेगु यात
सप्पाय सम्प्रजन्य धाःगु खः ।

सार्थक व सप्पाय धयागु थुपि सम्प्रजन्य निगू
न्ह्याथाय् नं उपयुक्त जू । व्यावहारिक क्षेत्रय् नं उपकारक
जू । थुपि निगू सम्प्रजन्यं सम्पन्न जुल धाःसा भौतिक जीवनय्
नं अभिवृद्धि व सुखी जुया च्वने फु । भावनाया क्षेत्रय् नं
पृष्ठभूमि रूपय् उपकारक जू । उकिं शमथ व विपश्यनाया
आधार व परिवार जुया च्वंगु थुपि निगू सम्प्रजन्ययात
पारिहारिक प्रज्ञा धया तल । तर भावना ज्ञान ला मखुनि ।

(३) गौचर सम्प्रजन्य धयागु ला योगीया गौचर
(आरम्मण) जुया च्वंगु कर्मस्थान आरम्मणय् समाधि ज्ञान
अटूट रूपं उत्पन्न जुया च्वनीगुयात हे धाःगु खः । विपश्यनाया

क्षेत्र्य ला काय, वेदना, चित्त, धर्म धयागु शारीरिक, वाच-
सिक, मानसिक प्रत्येक क्रिया कलापयात भाविता याना
चायेका दिपा मदयेक सिया च्वनीगुयात हे गौचर सम्प्रजन्य
धका धा:गु ख: । थुगु गौचर सम्प्रजन्य विपश्यनाया कार्य
क्षेत्र हे जुल । अतिकं महत्वपूर्णं नं जुया च्वन । थुगु गौचर
सम्प्रजन्य परिपूर्ण जूसा तिनि असम्मोह सम्प्रजन्य धयागु
उत्पन्न जुया वये फइ । उकिं-स्मृतिप्रस्थान पाली थुगु गौचर
सम्प्रजन्ययात हे प्रमुख याना कना तथा विज्यात । अर्थकथालय्
नं पुद्गलपि प्यथी क्यना विभाजन याना तल । गथे धा:सा-

भिक्षाटन वनेगु अवस्थाय् कर्मस्थान सहितह्य । लिहाँ
वइगु अवस्थाय् कर्मस्थान रहितम्ह पुद्गल १-म्ह; थन भिक्षा-
टन वनेगु लिहाँ वयेगु क्यना त:गु ला तापाक तापाक वने
मा:गुलि स्मृति त्वाफीगु ज्याय् कर्मस्थानयात गौरव तयेगु दु
मदु सीके फयेकेत क्यना त:गु ख: । तर योगी जुया च्वान
घा:सा थ: न्ह्याबले च्वानेगु विहारय् नं दिपा मदयेक उद्योग
व अभ्यास याना च्वानेमा: ।

अले- अत्यावश्यकगु ज्या छगुलि याना वंगु
अवस्थाय् कर्मस्थान रहितह्य; लिहाँ वइबले तिनि कर्मस्थान
सहितम्ह: पुद्गल १-म्ह: । थ्व निम्हम्ह पुद्गलथे जा:म्ह ला
यागु त्वं त्वं भोजन या यां नं मार्ग फलय् थ्यंक: वने य: । न्हापा
न्हापा श्रीलंकाय् (सिंहलद्वीपय्) भोजन शालाय् थथे यागु
त्वं त्वं भोजन या यां मार्ग फलय् थ्यंक वंपि भिक्षुपि आपालं

हे धाइ । आर्य मद्गु थाय् हे मद्गु ला धयाथें च्वांक हे आपा दु धाइ । अथे जुया थौं कन्हे नं नयत्त्वेन याना च्वच्चं मार्ग फलय् थ्यापि दु धका विश्वास याये वहः जू ।

अले..... वनेवले नं वयेवले नं चानं न्हिनं गुगु इलय् नं कर्मस्थान मद्गुम्ह व्यक्ति १-म्ह । थ्व स्वम्हम्ह व्यक्ति ला प्रमाद विहारो धाये माल । “न्ह्यावलेसं चायेकेगुलि रहित जुया वेहोशी जुया च्वनीम्ह व्यक्ति” धका धायेमाः हानं-वयात निक्खित्तधुर पुगल धका नं धया तल । “जि ला थुगु जन्मय् मार्ग फल लाभ याना काये फइ मखु; लाभ याये फइ कथं नं उद्योग व अभ्यास याये मखुत” धका अभिभार दिका च्वम्ह व्यक्ति खः । थुजोम्ह व्यक्ति ला....कम्मट्टानं नाम अत्थीति पि सञ्जं अकत्वा-धयात्थें “कर्मस्थान धयागु दु” धका तकं मती तइ मखुम्ह जुल । लगः ठगः जुया नइम्ह व्यक्ति हे खः । अति हे ववहचंम्ह व्यक्ति जुल । तर-थ्वया सिकं मज्यूगु ला मेपिनि निति नं अभिभार दिका च्वनीम्ह धाये माल । गथे धाःसा-थौं कन्हे मार्ग फल-लाभ याये फइ मखुत धका विपक्षी च्वनीम्ह थें धाये माल ।

थन गम्भीर रूपं विचाःयाये माःगु ला-“वासःयागु विधि दया च्वाँतले वासःदयेका नइम्ह व्यक्तिया रोग लना वने फइ तिनिगुथें; बुद्ध-वचनत दया च्वाँतले पारमी दुपि व्यक्तिपि उद्योग व अभ्यास याना मार्ग फलय् थ्यंकः वनेफु”

धयागुयात ला ल्वमंके मज्यु । अलेग्रन्थ अनुसार नं-
थीं कन्हे मार्ग फल लाभ याये फइ मखुत धका गुगुं ग्रन्थं नं
धया मतःगु जक मखु आपालं महानसूत्र अर्थकथालय् त्रिविद्या
अरहन्त तकं जुइ फुनि धका समेतं धया तल तिनि । एकदम
कम् याना वयना तःगु विनय अर्थकथालय् समेतं हे अनागामि
तक जुइ फुनि धका धया तःगु दु ।

दकसिबे क्वातुसे च्वंगु साधक खंपु ला-“इमेव
सुभद्द भिक्खु सम्मा विहरेय्युं; असुञ्जो लोको अरहन्तेहि
अस्स”धयागु बुद्ध-वचन हे जुल । थुगु बुद्ध वचनय्.....
“विपश्यना योगीपि व आर्यपि जक बांलाक विहार याना वना
च्वन धाःसा संसारय् अरहन्तपि शून्य जुइ फइ मखु” धका
धया तःगु दु । थुगु वचनय् च्वंगु सम्माविहरेय्युं धयागु
पदया अर्थ अभिप्राययात धाःसा सही सही रूपं सीका तयेगु
आवश्यक जु । योगी पुद्गलपि व आर्य पुद्गलपिसं कने
वयनेगु प्रेरणा वीगु मदुसे अर्थे अर्थे सुनां मसीक जक अभ्यास
व आचरण याना च्वनां परम्परा कथं शासन स्थिर जुया वने
फइ ला ? फइ मखु । तनंतं कने वयनेगु प्रेरणा वीगु याःसा
तिनि जक चिरस्थायी जुइ फइगु खः उकि..... “सम्मा
विहरेय्युं=वांवांलाक च्वनेगु” धयागु थःमं सीका तथागु
धर्मयात उद्योग व अभ्यास विधि सहित छतं कनेगु याना
मेपिन्त नं थः म्हर्थे भावना धर्म लाभ जुइ कथं प्रेरणा वी
फुसा तिनि बांवांलाक विहार याना च्वंगु धाइ धका अर्थ-

कथालय् क्यना तःगु दु । थुगु हे कथंजुल धाःसा-धर्मं स्यूम्ह छम्ह व्यक्तिया पाखें निम्ह, स्वम्ह, १०-म्ह सच्छि आदि कथं वृद्धि जुया तनं तं शासन स्थिर जुया वने फु । थुगु वांलाक विहार याना च्वनेगुली उद्योग व अभ्यास यायेगु पद्धति सहित कना क्यना प्रेरणा वीगु परियत्ति हे खः । उकिं परिचित्ति अन्तर्गत मजू धका नं धाये फइ मखु । अथे जुया...सम्मा विहरेय्युं-धया तःथें कने क्यनेगु प्रेरणा वीगु धयागु वांलाक विहार यायेगु थौं कन्हे स्पष्ट रूपं प्रकट जुया च्वंग दु मखुला? दुसा “अमुञ्ज्रो लोको अरहन्तेहि अस्स” धया तःथें अरहन्त तक मार्गं फलय् थ्यं पि व्यक्तिपि शून्य मजूसे प्रकट जुया च्वंगु दु -धयागु निश्चित जुया च्वं । अले...फरक जुइ फइ मखुगु फल पाखें विचाःयायेगु खःसा नं सही मार्गं अनुरूप उद्योग व अभ्यास याना यंकल धाःसा मार्गं फलय् मध्यंसा शील समाधि, प्रज्ञा उत्पन्न जुया पारमी संस्कार परिपक्व जुया वने फु धयागु ला निश्चित जुया च्वंगु दु । उकिं...ग्रन्थानुकूल उद्योग व अभ्यास यायेगुयात ला वौद्ध खः धयागु जूसा छुं गुगुं कारणं नं रोके याये उचित मजू ; बाधा वी त्वःमजू । बाधा बिल धाःसा “मार्गंस्तराय याःगु नं जुइ ; बुद्ध शासनयात रोक थाम याना विनाश याःगु नं जुइ” धयागुयात गम्भीर रूपं विचाः याकेबी मास्ति वः ।

अले...भिक्षाटन वनेबले नं, लिहाँः वयेवले नं ; चान्हं न्हि न्हं चला चाया च्वनीगु अवस्था जुल धाःसा गुगुं इलय् नं

कर्मस्थानं अलग मज्झिम्ह व्यक्ति छम्ह; थुम्ह प्यम्हम्ह पुद्गल
 ला सर्वोत्तम सर्वं श्रेष्ठ हे जुल । थुजोम्ह व्यक्तिला “थुगु
 जन्मय् हे अरहन्त फलय् थ्यंक वने फु । न्ह्येवःमथ्यंसां
 मरणान्त अवस्थाय् थ्यंक वने फु । थये मथ्यंनिंसां लिपायागु
 जन्मय् देवताया रूपय् थ्यंक वने फु । थये नं मथ्यन धाःसा
 अनागत बुद्ध शासनय् क्षीप्राभिज्ञ-आदि गुण विशेषताद्वारा
 अति प्रख्यातम्ह अरहन्त जुइ फु” धका अर्थ कथालय् धया तःगु
 दु । अथे जुया भावना धर्म उद्योग व अभ्यास याइम्ह व्यक्ति
 छुं नं खिन्न तायेका मनक्वत्युंका च्वने माःगु मदु । आशा याये
 थाय् यक्व हे दया च्वंगु दु । उकिं जिमिसं थुम्ह प्यम्हम्ह व्यक्ति-
 यागु गतिविधि अनुसार सेकेण्ड मिनेट् तकं त्वमफिक अटूट
रूपं भाविता याना चायेके माःगु गौचर सम्प्रजन्य कार्ययात
निर्देशन विद्या च्वनागु खः । (४) असम्मोह सम्प्रजन्य धयागु
 ला रूप व नाम उत्पत्ति विनाश अनित्य-दुःख अनात्म विषय-
 यात छर्लङ्ग जुइक स्पष्ट रूपं सिया वनीगुयात हे धाःगु खः ।
 थुजोगु प्रज्ञाज्ञान नं गौचर सम्प्रजन्य परिपूर्ण जुइवले स्वतः हे
 उत्पन्न जुया वइ । उकिया लागी आःलपं अलग उद्योग व
 अभ्यास याना च्वने माःगु मदु । उत्पन्न जुया वइगु क्रम गथे
 धाःसा ध्यये चुला वंक्व पतिकं “ध्ययेचुला वन, ध्ययेचुला
 वन” आदि धका एकचित्त याना गौचर सम्प्रजन्य अनुरूप
 अटूट रूपं चायेका च्वनीम्ह योगी समाधि ज्ञान परिपक्व
 जुया वःलिसे ध्यये चुले मास्ति वइगु वने मास्ति वइगु चित्त-

यात नं उत्पन्न जू जू पतिकं सिया सिया वना च्वनी । छतं
 छतं कसे जुया टम्म च्वना सना च्वंगु रूपयात नं खण्ड खण्ड
 विभाजन याना सिया सिया वना च्वनी । अथे जुया ध्यये चुले
 सःम्ह; वने सःम्ह जि धयाम्ह मदु; चित्त तनं तं व कसे
 जुइगु टम्म च्वनीगु सनीगु रूप तनं तं मात्र दया च्वन खनी'
 धका छलङ्ग जुइक हे सिया वनी । थथे सिया वंगु असम्मोह
सम्प्रजन्य खः । उकिं शारीरिक क्रिया कलाप धाक्वयात
क्वथीक स्वया अटूट रूपं चायेका सीके माःगु गौचर सम्प्रजन्य
धयागु योगीयागु कर्तव्य कार्य; रूप व नाम उत्पत्ति विनाश
 अनित्य-दुःख अनात्म विषययात स्पष्ट स्पष्ट रूपं सिया वनीगु
असम्मोह सम्प्रजन्य धयागु समाधि ज्ञान भावना धर्मया कर्तव्य
कार्यं धका थथे थःगु कर्तव्य, वयागु कर्तव्य विभाजन याना
 लुमंका तयेमा : । थथे लुमंका तये धुंका उद्योग व अभ्यास
 यायेवले नं गौचर सम्प्रजन्य धयागु थःगु कर्तव्य कार्ययात
 जक पूवनी कयं चा जक चायेका च्वनेगु कयं अटूट रूपं
 चायेका सीका च्वनेमाः । थथे थःगु कर्तव्य कार्यं पूवन धाःसा
 समाधि ज्ञान धर्मं नं वयागु कर्तव्ययात वं हे वहन याना
 असम्मोह सम्प्रजन्य उत्पन्न जुया वइगु जुल ।

समय कम जुल । पतिहाक याना धाये मालीगु
 जुल । आलोकिते विलोकिते सम्पजानकारी-थुगु देशनानुसार
 तप्यंक् स्वयेगु यात नं चायेकेमा; व्यथां स्वयेगुयात नं चाये-
 केमाः; न्ह्याकथं हे स्व स्व "स्वये मास्ति षः; स्वया च्वना;

खना च्वन” धका ववववजीक चायेकेमाः ।

समिञ्जिते पसारिते सम्पजानकारी = थुगु देश-
नानुरूप ल्हा तुति कय्कुं कु पतिकं चक्कं कु पतिकं “कय्कुं के
मास्ति वः; कय्कुं का च्वना; चक्कं के मास्ति वः; चक्कं का
च्वना” धका ववववजीक चायेकेमाः । थ्व कारण दया कय्कुं-
केगु चक्कं केगु अवस्थाय् चायेके निति धया च्वनागु खः;
आःलपं कय्कुं का स्वया चक्कं का स्वया चायेके निति धया
च्वनागु मग्नु ।

संघाटि पत्त चीवर धारणे सम्पजानकारी = थुगु
देशनानुसार पात्र चीवर वस्त्र थल वल आदि चीज वस्तु ज्वंक्व
पतिकं काक्व पतिकं “ज्वने मास्ति वः; ज्वना” आदि धका
ववववजीक चायेकेमाः ।

असिते पिते खायिते सायिते सम्पजानकारी = थुगु
देशनानुसार नः नः पतिकं त्वं त्वं पतिकं ववववजीक चाये-
केमाः । थनला-चायेके माःगु यक्व हे दया च्वन ।

उच्चार पस्नाव कम्मे सम्पजानकारी-थुगु देश-
नानुसार मल मूत्र त्याग यायेवले नं प्रकट जुया च्वंगु शारी-
रिक क्रियाकलापतय्त ववववजीक चायेकेमाः ।

गते ठिते निसिन्ने सुत्ते जागरिते भासिते तुण्ही
भावे सम्पजानकारी = थुगु देशनानुसार वंसां दंसां फेतूसां
गोतुसां दचना दंसां खँ ल्हाःसां सुमुक्क च्वं च्वंसां उगु उगु

शारीरिक क्रिया कलापतयत् नं फुककं हे वक्वक्वजीक चायेकेमाः ।

संक्षिप्तं घायेगु जूसा म्हुतुसि सनिगु म्ये सनिगु ; मिखा चायेकेगु मिखा तिसिगु, मिखा फुसि संकेगु थ्यकं शारीरिक क्रिया कलाप धाक्वयात तःधं चीधं दक्वं हे वक्वक्व-जीक वक्थीक स्वया चायेका सीका च्वनेमाः धका धाःगु खः ।

थथे अटूट रूपं चायेका च्व च्वं समाधि ज्ञान परि-
पक्व जुया वइवले फेरे याये मिले याये धका विचाः याइगु
चित्तयात नं प्रष्ट रूपं सिया सिया वइ । उजोगु अवस्थाय्
तनं तं चित्त व कसे जुइगु टम्म च्वनीगु सनिगु रूप तनं तं
जक छगुलिं लिउ मेगु लुया लुया वया तना तना वना च्वनीगु
यात दिपा मदयेक सिया च्वनी । अथे जुया- “छुं छगू क्रिया
कलापयात दयेके सःह्य जि धका मद्दु; थुगु चित्त तनं तं व रूप
तनं तं जक दया च्वन” धका स्वतः हे प्रज्ञाज्ञान छर्लङ्ग जुया
वनी । वहे असम्मोह सम्प्रजन्य खः ।

चायेका सीकेगु - गौचर सम्प्रजन्य व स्पष्ट रूपं
निर्णय यायेगु-असम्मोह सम्प्रजन्य धयागु थुगु ज्ञान निगू छतं
स्वया छतं परिपक्व जुया अन्तिम्य् थथे चायेका सीका च्वं
च्वंहे रूप व नाम-संस्कार फुकं झून्य, शान्त व निरोध जुया

तथागतया अमूल्य उपदेश / ६२ /

च्वंगु निर्वाणय् मार्गं ज्ञान फल ज्ञान द्वारा-ध्यंक वनी । थये थ्यंक
वनी कथं उद्योग व अभ्यास याये निति आः छत्वाःनित्वाः
जक निर्देशन याना क्यना च्वनागु खः ।

का-थौं उपदेश थनं हे क्वचायेके त्यना । लिपायागु
उपोसथय् विपश्यना ज्ञानक्रम लिसैं पूर्ण रूपं क्यनेगु प्यंगुगु द्या
उपदेश स्वाकं न्यना वने फुपिं जुइमाः ।

स्वंगुगु द्या क्वचाल ।

वर्मी सम्बत् १३१३-दं वैशाख कृष्ण अष्टमी खनु
वहनी अगमहापण्डित महासी सयादो पाखें रेडियोद्वारा
प्रसारित ।

महास्मृति प्रस्थान उपदेश (प्यंगूगु-द्या)

थौं ला स्मृतिप्रस्थान देशना इति श्री यायेगु
रूपय् वयने त्यना । वंगु स्वंगू हप्ता स्वाकं कना वयागु काया-
नुपश्यना गुलिखे पूवने धुंकल । थौं ला वेदनानुपश्यना;
चित्तानुपश्यना धर्मानुपश्यना लिसें विपश्यना ज्ञान तनंतं थहाँ
वनीगु पहःयात गाक्कं पूवकं न्यने दइ तिनि । तर.... बहुश्रुत
व प्रत्यक्ष अनुभूति मन्त धाःसा ला भति (थुइकेत) था हे
थाकुइ फु ।

विपश्यना भाविता पद्धति शमथयानिक विधि व
विपश्यनायानिक विधि धका आधारभूत कथं निथी दु । शमथ-
यानिक पद्धति धयागु उपचार अर्पणा ध्यानयात लाभ जुइक
उद्योग व अभ्यास याये धुंका उगु ध्यानं निसें विपश्यना
भाविता यायेगु पद्धति स्तः । विपश्यनायानिक पद्धति धयागु

ला उपचार समाधि, अर्पणा समाधि धयागु थुगु समाधि निगुलियात श्रृजना मयासे विपश्यना मुक्कं भाविता यायेगु पद्धति खः । थुगु पद्धति “उपचार समाधि नं दुमथ्याः; अर्पणा समाधि नं दुमथ्याः” धयागु स्पष्ट जुइकेत शुद्ध धयागु पद लिसे जोडे याना शुद्ध विपश्यनायानिक पद्धति धका नं धायेगु याः । अले... वुत्तप्पकारं समथं अनुपादेत्वाव धका नं अर्थ-कथालय धया तःगु दु । निथी समाधियात उत्पन्न मजुइकुसे हे भाविता याइगु खः धयागु मतलब जुल । तर रूप व नामयात वयथीक स्वया भाविता याना च्वं च्वं हे विपश्यना क्षणिक समाधि तीक्षण रूपं उत्पन्न जुया वइ । वं नं उपचार समाधिथे हे शक्तिशालीगु जूया निति निवरण धर्मतयत्त बांवांलाक हे शान्त याये फु । उकिं आपालं अर्थकथालय थुगु विपश्यना क्षणिक समाधियात नं उपचार समाधि समावेश याना क्यना तःगु दु । थथे धका धया च्वने माःगु ला “समाधियात अलग श्रृजना मयाःसां चित्तविशुद्धि जुइफु” धयागु थुइका बी मास्ति वया हे खः ।

विपश्यना धयागु “पञ्चुपादानकखन्धे विपस्सति” धका धया तःथे “नित्य सुख आत्म” धका आशक्त जुइ फूगु रूप व नाम स्कन्धतयत्त उकथं आशक्ति रहित जुइका यंकेत भाविता याये माःगु खः । थुपि रूप व नाम स्कन्धत धयागु नं प्रत्येक व्यक्तिपिनिगु सन्तानय् खुगू द्वारं स्पष्ट जुइक उत्पत्ति जुया वया च्वनीगु खः । गुकथं धाःसा... खनीगु

क्षण्य् मिखा व रूपारम्भण धयागु रूपस्कन्ध नं स्पष्टं खने दया च्वंगु दु; खनिगु धयागु नामस्कन्धत नं स्पष्टं खने दया च्वंगु दु । ताइगु क्षण्य्, न तुनेगु क्षण्य् सवाः कायेगु क्षण्य्, स्पर्श जुइगु क्षण्य्, कय्कुकेगु क्षण्य्, चक्कंकेगु क्षण्य्, सना च्वनीगु क्षण्य्, चिन्तन मनन याना च्वनेगु क्षण्य् नं अथे हे स्पष्टं खने दया च्वंगु दु । तर- “होश मतः गुफा मखं” धया- तःगु उक्तिथे भाविता याना चायेकेगु मदुपि साधारण व्यक्तपिसं ला थये स्पष्टं खने दया च्वंगु रूप व नामतयत् न्हयो, ल्यू रूप व नामत लिसे छधी छयाँय् छगू हे भाःपाः नित्य जुया च्वंगु जीवात्म सत्त्व धका नं आशक्त जुया च्वंगु दु । सुखी समृद्ध जुया च्वंगु जीवात्म सत्त्व धका नं आशक्त जुया च्वंगु दु ।

खनीगु ताइगु क्षण आदिल्य् क्वजीक ध्यान तथा “खना च्वन, ताया च्वन” आदि धका दिपा मदयेक भाविता याना चायेका च्वन धाःसा प्रकट रूपं खने दया वइगु उगु रूप व नामस्कन्धतयत् छतं छतं छुटे याना अनित्य, दुःख व अना- त्म धका हे गथे खः अथे सिया सिया वना च्वने फइगु खः । उकिं खं खं पतिकं, ता ता पतिकं, थ्यू थ्यू पतिकं, स्यू स्यू पतिकं खुगू द्वारं स्पष्ट खने दयेक वइगु रूप व नामस्कन्धतयत् लुइगु लुइगु क्षण्य् हे क्वजीक ध्यान तथा भाविता याना चायेका च्वनेमाः । अथे नं खं खं पतिकं, ता ता पतिकं, थ्यू थ्यू पतिकं, स्यू स्यू पतिकं लुया क्वकंयात दक्कदिव्वं भाविता याना चायेके फइगु धयागु समाधि ज्ञान परिपक्वं जुइबले

तिनि हे जक पूवनीगु खः । प्रारम्भिक उद्योग व अभ्यासया
 अवस्थाय् ला दक्वदिवं लिना भाविता याये फइ मखुनि ।
 उकथं दक्वदिवं लिना भाविता याना च्वन धाःसा प्रारम्भिक
 योगीयाके समाधिज्ञान उत्पन्न जुइ फइ मखु । उकिं अर्थ-
कथालय् “स्पष्ट रूपं सीके अःपुगु रूपंनिसें शुरु याना भाविता
यायेमाः” धका धया तःगु खः । अले-२८-गू रूपय् नं दक-
सिबे स्थूलगु महाभूत रूपं निसें भाविता यायेमाः धका धया
तःगु दु । थुगु प्यंगू महाभूतय् तृथ्वी, तेज, वायु धयागु धातु
स्वंगू थिया सीके ज्यूगु स्पष्टव्य रूप हे खः । अथे जुया
शरीरय् स्पष्ट रूपं थिया च्वंगुयात क्वथीक ध्यान तया “थिया
च्वन थिया च्वन” आदि धका भाविता याना चायेका च्वं च्वं
छाःगु क्वाचूगु नायुगु धयागु पृथ्वी धातुयात वा क्वागु,
पूगु, ख्वाउँगु, तेजोधातुयात अथवा कसे जुइगु टम्म च्वनीगु
सनीगु वायोधातुयात ; उपिं स्वंगू धातुत मध्यय् छगू छगूयात
सिया च्वनीगु ला निश्चित हे जुल । आपोधानु धयागु थी
ज्यूगु रूप मखु ; अथेसां थिया च्वंगु थासय् क्वथीक चायेका
च्वन धाःसा वावनीगु, काच्या काच्यां च्वना वसये जुया
च्वनीगु धी चिना च्वनीगु धयागु आपोयागु लक्षण, रस,
प्रत्युप्रस्थान तय् त नं स्पष्ट रूपं सीके फइगु हे जुया च्वन ।
 उकिं शारीरिक क्रिया कलाप स्पर्शयात क्वथीक ध्यान तया
 चायेकु चायेकु पतिकं प्यंगू धातुइ छगू छगूयात लक्षण रस
 आदि द्वारा सही रूपं सिया सिया वना च्वनीगु खः धयागु-
 यात ध्वाथुइका तयेमाः ।

थुपि प्यंगू धातुइ वायोधातु सीकेगु विधि छगू-
यात ला क्यने माली । “वना च्वना, दना च्वना” आदि धका
चायेका च्वनेवले ध्वाइगु धिनिगु कसे जुइगु टम्म च्वनीगु
यात सिया सिधा वना च्वंगु वायोधातुयात वित्थम्भन लक्षण
द्वारा सिया च्वंगु हे खः । छगू छगू याना सनावना च्वंगुयात
सिया सिया वना च्वंगु समुदीरण रस द्वारा सिया च्वंगुहे खः ।
साला कया च्वंगु थें ध्वाना यंका च्वंगुथें सिया सिया वना
च्वंगु अभिनीहार पच्चपट्ठान द्वारा सिया च्वंगु हे खः ।
पृथवी, आप, तेज यात सिया च्वनीगुली नं थ्व हे प्रणाली
अनुरूप खः । संक्षिप्तं वा सारांश कथं धायेगु खःसा यथिजागु
स्वभाव धर्म हे थःजु; प्रकट रूपं लुया वया च्वंबले लाक्क हे
वक्थीक ध्यान तथा चायेकेमाः ; थथे चायेकुं चायेकुं उगु
धर्मयात उकीयागु लक्षण रस, प्रत्युप्रस्थान द्वारा सिया वना
च्वनीगु हे निश्चित जुल धका ववातुक थुइका तयेमाः । थथे
सिया च्वनीगु “लक्षण, रस आदि द्वारा परिग्रहण यायेमाः”
धका धया तःगु विशुद्धि मार्ग लिसे नं पाय्छि जुया च्वंगु दु ।
थथे पाय्छि जुया च्वंगु नं मेता कारणं मत्तु; विशुद्धि मार्गं
थुगु स्मृतिप्रस्थान पालि प्रणालीयात ग्रहण याना च्वया तःगुलि
हे खः ।

उकिं स्मृतिप्रस्थान पाली विपश्यना भावना विधि-
यात सम्पूर्ण रूपं हे कना तःगु दु धका सुनिश्चित रूपं निर्णय

याना इयपिथ पर्व; सम्प्रजन्य पर्वय क्यना वयार्थे उत्पत्ति क्षण
 अवस्थाया शारीरिक क्रिया कलापयात उत्पत्ति क्षण क्षण
 पत्तिकं हे त्वमफीक अटूट रूपं क्वथीक ध्यान तथा भाविता
 याना चायेका च्वनेमाः । थथे चायेका च्वनेगु क्षणय् त्यानुइगु,
 पुइगु, स्याइगु आदि दुःख वेदना छगू छगू लुया वइवले उगु
 वेदनायात नं क्वथीक ध्यान तथा चायेकेमाः । सुख वेदना,
 उपेक्षा वेदना प्रकट जुल धाःसा नं थथे हे चायेकेमाः । प्रकट
 रूपं लुया वइगु वेदनायात थथे चायेका सिया च्वनीगु
वेदानुपश्यना हे खः । थन नं मचायागु ज्ञान, साधारण
 वयस्क व्यक्तियागु ज्ञान व योगीश्यागु ज्ञान याना च्वंगुयात
 अर्थकथालय् स्पष्टिकरण विया तल तिनि । अथे नं समयं
 मव्युगुलि जिंला संक्षिप्तं जक व्याख्या याये माली । योगी-
 यःगु ज्ञान गुलि तक विशिष्ट व श्रेष्ठ जू धयागु यात क्वक्व-
 जीक सीके यःसा वांवांलाक जक उद्योग व अभ्यास याना
 स्वः । प्यन्हु न्याहु खुन्हु ति अभ्यास याये मात्र हे अविस्मरणीय
 कथं ज्ञान छर्लङ्ग व स्पष्ट जुया वनी ।

अले-शारीरिक क्रिया कलापयात चायेका
 च्वनेगु क्षणय् उखे वा थुखे ला मदयेक कल्पनात लुया वया
 च्वनीगुयात खना वइ । उगु उगु चित्तयात नं त्वफिके मज्यू;
 लुया लुया क्वक्व पत्तिकं “वना च्वना, विवाःयाना च्वना, सिया
 च्वन” आदि धका चायेका च्वनेमाः । व चित्तानुपश्यना खः ।
 थुगु चित्तानु पश्यनायात “सरागं वा चित्तं सरागं चित्तन्ति
 पजानाति” आदि धका कना तःगु दु । अर्थकथालय् नं प्रत्येक

चित्तयात लुया लुया वइगु वइगु धणय् लावक हे चायेकेमाः
धका सुनिश्चित रूपं हे क्यना तःगु दु ।

अले कामच्छन्द धयागु ल्ववनापुसे च्चानीगु यइगु व्यापाद
धयागु नुगःस्यनीगु, (दिवक ताइगु) धिनमिद्ध धयागु गुजुं
च्वनीगु अलसी जुइगु; उद्धच्च धयागु चित्त चंचल जुइगु;
कुक्कुच्च धयागु पश्चाताप जुइगु; त्रिचिकिच्छा धयागु द्वन्द
संशय जुइगु; थुपि मभिगु नीवरण धर्मत उत्पन्न जुया वइचले
नं ल्ववना च्वन, यइपुया च्वन, मन स्यना च्वन, दिक्क जुया
च्वन आदि धका तना भवंतल्ले चायेकेमाः । उद्योग वं
अभ्यासया प्रारम्भिक अवस्थाय् ला ताउ तक नं चायेका च्वने
मालेयः । अथे नं-स्मृति समाधि ज्ञान परिपक्व जुया वइगु
वखते ला “तःधिपिसं ह्य् धका हक्के साथं सुमुक शान्त जुया
वनीह्य मचार्ये हे” छको जक चायेके साथं हे नीवरणत तना
तना वनीगु खने दइ । थथे नीवरण धर्मतयत् लुया लुया वक्व
पतिकं भाविता याना चायेका च्वनेगु धर्मानुपग्यनाया छुं अंश
हे खः ।

का स्व ... ई पाःजुया वये धुंकल । स्कन्ध आयतन
वोध्यङ्ग सत्ययात कनेगु ई मदये धुंकल । ज्ञान उत्पत्ति पहः
यात नं संक्षिप्तं जक कने मालीगु जुव । आःकना वयार्थे रूप
व नाम गति विधियात अटूट रूपं चायेका च्वनीह्य योगीयाके
क्षणिक समाधि शक्तिशाली जुया वल धायेवं चायेकीगु चित्त

चायोका च्वनीगु आरम्मणय् हे जक थ्याक्क थ्याक्क कुतुं कुतुं बना च्वनीगु (लाना लाना च्वनीगु) हे जुया च्वन । उकिं चंचल जुइगु महुसे चायोका च्वनीगु चित्त मुक्कं जक परिशुद्ध जुया च्वनीगु खने दइ । व हे चित्तविशुद्धि खः ।

उगु अवस्थाय् “तदारम्मणा अरूप धम्मा सयमेव पाकट” धका घया तःथें चायोकीगु चित्त नं स्वतः हे प्रकट जुया च्वनी । उकिं-चायोके माःगु रूप व चायोकीगु चित्त-नाम घयागु थुपिं निगुली निगुली हे जक चायोके चायोके पतिकं छज्वःछज्वःउत्पन्न जुया च्वनीगुयात स्पष्ट खने दइ । अथे जुया “थुपिं रूप व नाम निगू वाहेक, जीवात्म सत्त्व घका महु” धयागुयात लुधं फुधं जुइक हे थुया वनी । व नाम रूप परिच्छेद ज्ञान व दृष्टि विशुद्धि हे खः । अले... कय्कुंके मास्ति वइगु आदि चित्त कारण दःसा तिति कय्कुंकेगु आदि रूप फल उत्पन्न जुइ फइगुयात नं स्पष्ट रूपं खने दइ । खंके वःहगु रूपारम्मण आदि आरम्मण व मिखा आदि आधार दःसा तिति जक खनीगु आदि चित्त नाम फल उत्पन्न जुइ फइगुयात नं स्पष्ट रूपं खने दइ । उकिं योगीयाके चायोका सीका च्वं च्वं हे “कारण व कार्य मात्र दया च्वन खनी; कय्कुंकेगु, चक्कंकेगु, खंकेगु, तायेकेगु ज्या याये फयेक ज्या याना बीगु जीवात्म घका ला महु खनि” धयागु स्पष्ट व छलंङ्ग रूपं थुया वइगु जुया च्वन । थ्वला-प्रत्यय परिग्रह ज्ञान व कांक्षा वितरण विशुद्धि हे खः । थ्व विशुद्धी तकला

धात्थे उद्योग व अभ्यास याना यंकल धाःसा निन्हु स्वन्हुं हे थ्यंक वने फु ।

अले-चायेकु चायेकु पतिकं लुया वक्व आरम्मण पलख पलखं हे तना तना वंगु यात खने दइ । सह याये थाकूगु वेदनात नं यक्व हे खने दया वये यः । उकिं-“लुयावया तना तना वना च्वनीगुलि नित्य मखु अनित्य हे खः” धका नं परामर्शन जुइ । “उत्पत्ति जुइगु विनाश जुइगुलि शास्ति याना च्वंगु जुया मुक्कं हे दुःख खः, सह याये थाकूगुलि नं मुक्कं हे दुःख खः” धका नं परामर्शन जुइ । “थःगु स्वभाव अनुसार उत्पत्ति विनाश जुया च्वंगु जुया अधिकार मद्गु स्वभाव मुक्कं जुया च्वन” धका नं परामर्शन जुइ । थ्व सम्मसन ज्ञान हे जुल ।

अले-चायेकु चायेकु पतिकं चायेके माःगु आरम्मण उत्पन्न जुया वये धुंका तुरन्त हे तना तना वनीगु प्रकट रूपं खने दया वइ । उकिं छथाय्यागु रूप व नाम मेथाय् छथाय् मथ्यंसे थःगु थासय् हे तना वंगुयात छर्लङ्ग जुइके प्रत्यक्ष खने दइ । व उदयव्यय ज्ञान हे खः । थुगु ज्ञानय् नं दृढतापूर्वक ववात्तुक उद्योग व अभ्यास याना यंकल धाःसा प्यन्हु न्यान्हुं हे थ्यंक वने फइगु जुया च्वन ।

थुगु ज्ञान नकतिनि नकतिनि उत्पन्न जुइबले तेज प्रकाशत, प्रीतिरसत प्रश्र्धि रसत, मानसिक सुखत, थुजोगु रस विशिष्टत नं खने दइ । उकिं गवलें हे खंके मननिगु

विशिष्ट धर्म रसत अनुभव याना अतिकं हे लय् लय् ताया च्वने यः । इपिं फुकं उपक्लेशत हे खः ; उकीयात ला चायेका चायेका हे हटे यायेमाः । थुगु उपक्लेशया क्षेत्रय् (विषयय्) कने क्यने माःगु ला यक्व हे दया च्वन । विपश्यना भावना पद्धति, निगूगु दद्यालय् हे स्वयेगु याये माल ।

अले-चायेकु चायेकु पतिकं, चायेके मा.गु आरम्मण व चायेकेगु चित्त समेत खुरूवक खुरूवक तना तना वनीगु जक खने दया वइ । रूप आकृति संस्थान द्रव्य मदुसे सुर्रर्र सुर्रर्र द्रुतगति तना तना वना च्वंगु जक खने दया वइ । वला भंग ज्ञान हे खः । गुलिसिनं रूप संस्थान द्रव्य पदार्थ वस्तु आरम्मणत छ्याल विछ्याल जुइक धू धू जुया स्यलय् जुया विनाश जुया वनीगुयात खन कि भंग ज्ञान हे खः धका भाःपिया च्वने यः । अथे रूप संस्थान द्रव्य पदार्थ विनाश जुइगुयात खंगु ला सम्मसन ज्ञानया भागय् खंगुर्थे हे जाःगु जुल । भंग ज्ञानय्ला रूप संस्थान द्रव्य पदार्थ प्रकट मजुइ धुकल । उकि पदार्थ द्रव्य रूप संस्थान खने मदुसे आरम्मण व चित्त समेत छज्वलं छज्वलं सुत्त सुत्त तना तना वंगुयात जक अटूट रूपं सिया च्वंसा तिनि भंग ज्ञान धका सुनिश्चित रूपं लुमंका तयेमाः । विपश्यना घयागु थुगु भंग ज्ञान तक कथंहंक उत्पन्न जुइकेगु तःसकं आवश्यक जू । थुगु ज्ञान तक कथं हना वल धाःसा, भय, आदीनव, निब्वन्द, मुञ्चितुकम्यता, पटिसंखा, संखारूपेक्खा आदि च्वय् च्वय्यागु

विपश्यना ज्ञानत क्रमशः उत्पन्न जुया वने फइगु जुल । थ्व समय कम जूगुलि संक्षिप्त याना अःपुइ कथं कना च्वनागु खः । वास्तव्य ला-मार्ग ज्ञानय् मथ्यंतले विघ्न वाघात ला दया हे च्वनी । उकिं-प्रेरणा उत्साह वीपि सचे याना वीपि गुरु दया च्वने माःगु आवश्यकता ला दया हे च्वनी तिनि ।

तर भाविता याना चायेकेगु छगूयात जक भरोसा कया लुया वक्व रूप व नामतय्त भति हे हतोत्साही मजूसे अटूट रूपं चा जक चायेका वना च्वन धाःसा आः कना वये धुंगु ज्ञानत क्रमशः उत्पन्न जुया वया अन्तिमय् विशिष्टगु वुद्धानगामिनी विपस्सना ज्ञान व अनुलोम ज्ञान धयागु उत्पन्न जुया दइ । थ्वला मार्ग ज्ञान पाखे अतिवेगं पवःचाला थहाँ वर्नागु विशेष ज्ञान जुल । थथे विकसित जुया ववं अनुलोम ज्ञान नं पवःचाली ; गोत्रभू ज्ञान, मार्ग ज्ञानत उत्पन्न जुया वया-संस्कार दुःख विल्कुल निरोध व शान्त जुया च्वंगु निर्वाण आरम्मण पाखे स्वात्त धायेक दुब्बां वनी । उकथं शान्त धातुइ कुतुं वनीगु दुब्बां वनीगु “धम्मचक्खुं उदपादि यंकिञ्चि समुदय धम्मं, सब्बं तं निरोध धम्मन्ति” धयागु पालि ; “अप्पवत्त मनुप्पत्तो निब्बानं सच्छिक्करोतीति वुच्चति” धयागु मिलिन्द-प्रश्न अनुकूल निर्वाणियात साक्षात्कार याना वंगु हे खः । थथे निर्वाणियात साक्षात्कार याना वने फयेकेत तथागतं महास्मृति प्रस्थान देशना उपदेश याना बिज्याःगु खः । निर्वाणिय् वने यःसा वने निंति धका छुमाया रूपय् लँ ला

तैत्तिरीयसंहिता अमूल्य उपदेश /१०४/

कयने धुन । सम्पूर्ण रूपं सीके यःसा विपश्यना भावना
पद्धतियात हे क्वक्वजीक स्वयेमाल उपदेश ला धुलि हे
क्वचायेके त्याना ।

महास्मृतिप्रस्थान देशनायात आदर गौरव तथा
आस्था व विश्वास तथा वने फयेमाः ।

आस्था व निश्वास तथा स्मृतिप्रस्थान ४-गूयात
उद्योग अभ्यास व अभिवृद्धि याना वने फयेमाः ।

सम्पूर्ण रूपं उद्योग व अभ्यास या फयेका मार्ग
फल निर्वाणय द्रुतगति ध्यंक वने फयेमाः ।

महास्मृतिप्रस्थान देशना क्वचाल ।

Dhamma.Digital

महासी सयादो नं कना विज्याणु

धर्मचक्र देशना स्मरणिका

१-अन्त तोती, दथु लँ हूँ

१. सेवन यायेगु, काम सुख; तोतेमा: स्व हटे याना ।
२. मयासे सेवन, आत्म दुःख; तोति वैत हटे याना ।
३. निगू अन्त, द्वंगु मार्ग; या हटे दथु लँ ज्वना ।
४. सत्य मार्ग, दथु-लँ खः, ध्यनीगु निर्वाण जः लुया ।

२-सत्य मार्ग आर्य अष्टांग स्वरूप

यथार्थं दृष्टि दर्शन, यथार्थं तर्क चिन्तन । (प्रज्ञास्कन्ध निगू)
सम्यक् कर्म-वचन, सम्यक् हनेगु जीवन (शीलस्कन्ध स्वंगू)
वीर्य सत्यांग प्रधान, स्मृति सत्यांग स्मरण } समाधि
अष्टांग ध्यान सहित, यथार्थ मार्ग खः थन } स्कन्ध स्वंगू

३-ऋवातुसु जाःगु द्विपे जूगु मार्गाङ्गु स्वंगू

१. मूल, पूर्व, आर्यं घका; स्वंगू मार्गाङ्गु उत्तम ।
(मूल मार्गाङ्गु, पूर्वभाग विषयना मार्गाङ्गु व आर्यं मार्गाङ्गु)
२. वृद्धि यायेवं थुपिं मार्गं, थ्यनी सः निर्वाणं धातुस ।

४-प्यंगू सत्यं यथार्थं मार्गं

१. दुःखं सत्यं-घात्थेंगु दुःखं
२. समुदयं सत्यं-घात्थेंगु दुःखं उत्पत्तिं कारणं
३. निरोधं सत्यं-घात्थेंगु दुःखं शान्तिं कारकं
४. मार्गं सत्यं-घात्थेंगु दुःखं शान्तिं थ्यनीमु आचरणं
मार्गाङ्गु ।

५-दुःखं सत्यं

१. जातिं जरां मरणं शोकं, परिदेवं दुःखं-कायिकं ।
२. दीर्घमनस्य उग्रं तापं, घात्थेंगु दुःखं हे जुलं ।
३. अप्रियं संयोगं प्रियं वियोगं, थुपिं नं दुःखं हे जुलं ।

४. मज्झिमु इच्छा यानार्थे, दुःख खः संक्षिप्तं मेगु नं ।
५. उपादान पञ्चस्कन्ध, ध्व नं सत्य दुःख हे जुल ।

६-उपादान व उपादानस्कन्ध

१. द्वंगु दृष्टि क्वातु आशक्ति, उपादान निता जुल ।
२. जि जिगु धका प्यपुनेगु, उपादानस्कन्ध जुल ।
३. रू. वे. संज्ञा संस्कार, विज्ञान ध्व म्यागू जुल ।

७-समुदय सत्य

१. कामतृष्णा बांलागुली, यइपु न्ह्याइपु तायेगु खः ।
२. भवतृष्णा सदा दु भाःपाः, न्ह्याइपु तायेका च्वनेगु खः ।
३. विभव विच्छेद भाःपा, न्ह्याइपु तायेका च्वनेगु खः ।
४. दुःख वृद्धि सत्य कारण, स्वांगू तृष्णा पुचः जुल ।

८-निरोध व मार्ग सत्य

१. जुइगु तृष्णा अन्त धात्थे, दुःख निरोध सत्य खः ।
२. अन्तय ध्यना शान्ति खनिगु, यथार्थ मार्ग सत्य खः ।

६-ज्ञान स्वंगू व उत्पत्ति काल

१. सत्यज्ञान खः सीगु सत्य, न्हचो, ल्यू, मार्ग क्षणय् थन ।

(सत्य-ज्ञान मार्गया न्हचवःयागु इलय्, लिपा-यागु समयय् व मार्ग क्षणय्, थुपिं स्वंगुपिं कालय् उत्पन्न जुइगु खः धयागु मतलव जुल ।)

२. कृत्य ज्ञान सीगु जुल, वृद्धि, प्राप्ति, ज्ञान, प्रहाण ।

(कृत्यज्ञान मार्गया न्हचवःयागु अवस्थां निसें हे सिया च्वने धुकल; उत्पन्न जुया च्वने धुकल धयागु भाव खः ।)

३. कृत ज्ञान धाइगु जुल, कृत्य सिद्धि यथार्थता ।

(मार्ग कृत्य सिद्ध जुइगु अवस्थाय् सिद्ध जुइगुयात हानं छको परामर्शन याइगु प्रत्यवेक्षण ज्ञान-कृत-ज्ञान जुल धयागु अभिप्राय खः ।)

सत्य ज्ञानया कृत्य निगू

१. दुःख-सत्ययात विभाजन याना सीकेमाः; थये स्यूगुयात परिज्ञा प्रतिवेध धाइ ।

२. समुदय सत्ययात हटेयायेमाः । थचे हटे यायेगुयात हे प्रहाण प्रतिवेध घाइ ।
३. निरोध सत्ययात साक्षात्कार (प्रत्यक्षीकरण) यायेमाः । थचे साक्षात्कार (यायेगुयात साक्षात्क्रिया प्रतिवेध घाइ ।)
४. मार्ग सत्ययात थःगु सन्तानय् (थःके) वृद्धि जुइकेमाः । थचे वृद्धि जुइकेगुयात हे भावना प्रतिवेध घाइ ।
५. प्यंगू सत्यया द्वारं, सीके मार्गं निरोध व । प्रतिवेध प्यंगू कृत्य-दक्कं सिद्ध जुइ जुल ।

२०. पट्टान पालि
२१. उभय पातिमोक्ख
२२. संक्षिप्त विपस्सना निर्देशिका (सम्पा.)
(नेवाः व खँय् भाय्)
२३. महास्मृतिप्रस्थान सूत्र
२४. दुश्चरित्र अपराध भय विमुक्ति उपदेश
२५. गार्हस्थ्य प्रतिपत्ति उपदेश
२६. तथागतया अमूल्य उपदेश

प्रकाशनया प्रतीक्षाय्:

१. अभिधम्मत्थ- संगहो (सम्पूर्ण)
२. जीवनया समस्या
३. बुद्ध व बुद्धवाद
४. धर्मचक्र सूत्र व्याख्या
५. अभिधर्मः परिचय
६. व्यावहारिक अभिधर्म आदि ।

